

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XVII

5/2019

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

*Letnik 17, številka 5
2019*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8721 (elek. verzija)

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

<i>Predgovor</i>	4
<i>Manuela Lisjak: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	6
<i>Lea Knez: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	62
<i>Hajrudin Osmanbašič: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	106
<i>Ana Uršič: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	151
<i>Avtorji prispevkov</i>	183

Predgovor

V študijskem letu 2018/19 so imeli študentje 2. letnika magistrskega pedagoškega (enopredmetnega) študijskega programa zgodovine v okviru predmeta Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli projektno nalogo.

V projektni nalogi so pripravili delovne liste za muzejsko in arhivsko delo ter naloge na izbrane zgodovinske vire, ki se lahko uporabljajo v osnovnih in srednjih šolah pri zgodovini in predstavljajo primer terenskega dela pri pouku zgodovine.

Urednica: Danijela Trškan

TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2018/19

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK: Manuela Lisjak

DATUM: 5. 5. 2019

PRVI DEL

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

MESTNICA
MUZEJ
MUSEUM
LJUBLJANA OF LJUBLJANA

LJUBLJANA

OD PRAZGODOVINE DO 20. STOLETJA

Delovni listi za učence od 7. do 9. razreda OŠ

O MUZEJU

Mestni muzej Ljubljana evidentira, zbira, dokumentira, vrednoti, ohranja, interpretira, raziskuje in predstavlja materialno in nematerialno dediščino s področja zgodovine mesta Ljubljana in širše okolice od prazgodovine do danes. Razstavnimi prostori muzeja so v Turjaški palači. Že leta 1907 se je na željo ljubljanskega župana Ivana Hribarja začela oblikovati zbirka za bodočo mestno umetniško galerijo. Leta 1935 je palačo kupila Mestna občina Ljubljana in jo namenila Mestnemu muzeju z namenom »*da bi zbiral vse predmete z ozirom na zgodovino Ljubljane, tako glede na vlogo Ljubljane v duhovnem in narodnem smislu, kot tudi glede na razvoj sodobne Ljubljane*«. Predelava prostorov se je začela aprila 1937 in istega leta so odprli prvo muzejsko zbirko, ki je obsegala pregled stanovanjske kulture meščanstva od potnega srednjega veka do prve polovice 19. stoletja. Sledila je celovita prenova palače, ki je prostor približala poslanstvu muzeja. Z združitvijo *Mestnega muzeja Ljubljana* in *Mestne galerije Ljubljana* v največji kulturni javni zavod *Muzej in galerije mesta Ljubljane*, je muzej leta 2009 postal del žive in aktualne muzejsko-galerijske ponudbe.

DRAGI RAZSIKOVALEC/KA!

Pred teboj je avanturističnih 60 minut! Sprehodil/a se boš skozi stalno razstavo *Mestnega muzeja Ljubljana*, ki nosi naslov **LJUBLJANA. ZGODOVINA. MESTO.** Razstava je razdeljena na pet sklopov. Raziskoval/a boš mesto Ljubljana skozi prazgodovino, antiko, srednji vek, novi vek in 20. stoletje. Pri avanturi ti bo v veliko pomoč delovni list, ki ga imaš pred seboj in zloženka (Priloga 1) z razstavnimi prostori zato boš lažje sledil/a razstavi in reševal/a zastavljene naloge. Naloge si sledijo v kronološkem zaporedju razstave. V primeru, da potrebuješ pomoč, pokliči učitelja/ico ali naše muzejske kustose.

Na voljo imaš 60 minut časa. Kljub radovednosti, ki te spremlja, ne pozabi na pravila primerne obnašanja v muzeju. Dotikamo se samo stvari, ki so označene in namenjene dotikanju, ne uničujemo predmetov ali razstavnih panojev, predvsem pa nismo preglasni, saj v muzeju nismo sami.

SREČNO!

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

GOSPOSKA 15

1000 LJUBLJANA

TEL.: 01 24 12 506

ODPIRALNI ČAS

Torek-nedelja: 10:00-18:00

Četrtek: 10:00-21:00

Ponedeljek: zaprto

1. januar, 1. november, 25. december: zaprto

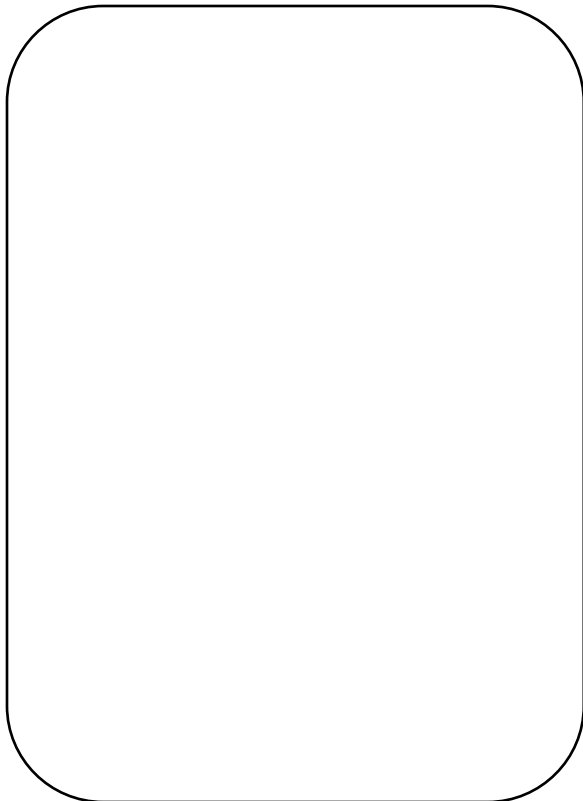
24. in 31. december: 10:00-14:00

1. PRAZGODOVINA: Kako je bilo živeti na Barju? 120.000 let pr. n. št. – konec 1. stol. pr. n. št.

NALOGA 1: Dopolni besedilo. V pomoč ti je lahko uvodno besedilo razstavnega dela
– Odkrijte življenje Barja in prve skupnosti ljudi.

V času _____ dobe je bilo Barje zatočišče za rastlinske in živalske vrste. Udomačene rastline in živali so začeli gojiti v _____ tisočletju pr. n. št., ko so Barje naselili prvi stalni naseljenci. V času 14. in 13. stoletja pr. n. št. je bilo prvič stalno naseljeno ožje območje _____. Naseljenci so na grajskem griču postavili utrjeno _____. V prvi tretjini 3. stoletja pr. n. št. so sem prispeli _____, kasneje pa so se doseljevali tudi _____ in _____. Rimski vojaški tabor je bil zgrajen _____.

NALOGA 2: V osvetljeni vitrini si lahko ogledaš leseno konico. Za začetek jo kar se da podrobno skiciraj v spodnji pravokotnik in nato odgovori na vprašanja. Pomagaj si z besedilom ob najdbi.

A) Iz katere vrste lesa je?

B) Koliko let ima?

C) Kateri pripomoček predstavlja?

D) Kje so leseno konico našli?

E) O čem priča najdba?

NALOGA 3: Obrni se levo od lesene konice in si oglej štiri slike na steni. Izberi si eno izmed njih in odgovori na vprašanja.

A) Sliki določi naslov.

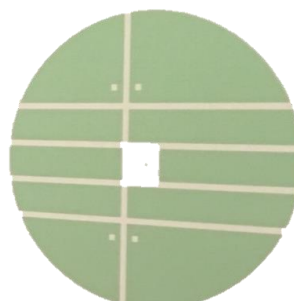
B) Katero obdobje predstavlja slika?

C) Kaj je na sliki?

D) Kdo je na sliki?

E) Opiši dogajanje na sliki.

NALOGA 4: Preizkusi se v sestavljanju koliščarskega kolesa. Sošolec naj ti s pomočjo štoparice izmeri čas, v katerem boš sestavil koliščarsko kolo, nato pa ti pomagaj njemu. Na spodnjo črto zapiši svoj rezultat.

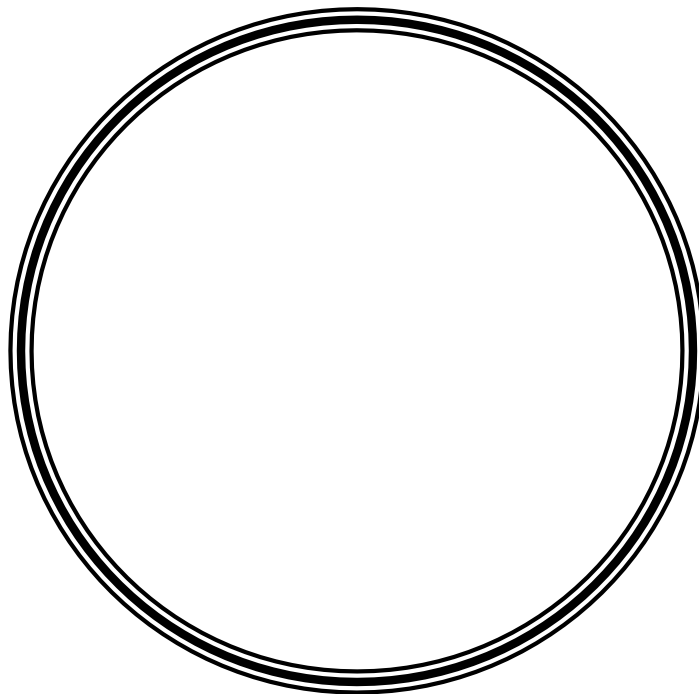
Naštej 5 razstavnih predmetov, ki so ti najbolj ostali v spominu.

2. ANTIKA: Razcvet rimske Emone 1.–6. stoletje

NALOGA 5: Dopolni besedilo. V pomoč ti je lahko uvodno besedilo razstavnega dela
– Pozdravljen na začetku našega štetja!

Mesto _____ so na začetku našega štetja ustanovili _____. Središče mesta je bil _____, okoli njega so stale večstanovanjske stavbe s stenski poslikavami in _____. Prebivalci so bili _____, _____ in zemljiški posestniki. V 2. stoletju je število prebivalcev zmanjšala _____, v _____ je bila Emona delno požgana, v 5. stoletju pa so jo poškodovali _____ vpadi.

NALOGA 6: Poišči vitrino z rimskimi novci. Izberi enega izmed njih in ga v spodnjem novcu opiši.

NALOGA 7: V vitrinah si lahko ogledaš različne predmete, ki so Emoncem popestrili dolgočasne in deževne dni. Nekaj njih napiši na spodnje črte.

⇒ _____

⇒ _____

⇒ _____

NALOGA 8: Pred seboj imaš pravo legionarsko opremo. Naštej predmete, ki zajemajo legionarsko opremo. Opremo lahko preizkusiš tudi sam, vendar previdno, da kaj ne poškoduješ! Prosi sošolca, naj te fotografira z mobilnim telefonom, sliko doma natisni in jo nalepi v spodnji prostor.

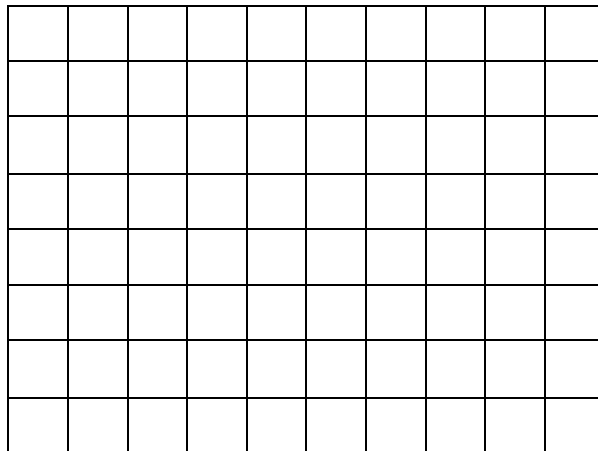
LEGIONAR

6

NALOGA 9: Rimljani so bili izredno dobri arhitekti in umetniki. V razstavnici sobi poišči mozaik in si ga oglej.

A) Kaj je mozaik?

B) V spodnji shemi oblikuj svoj mozaik, z vzorcem po svoji izbiri. Lahko se poigraš z barvami, oblikami, številkami, črkami ali pa se spomni svojega unikatnega načina.

Naštej 5 razstavnih predmetov, ki so ti najbolj ostali v spominu.

7

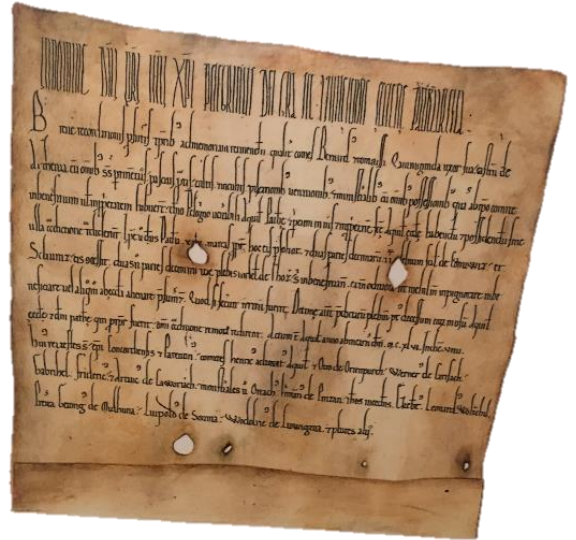
3. SREDNJI VEK: Ljubljana trgovcev, cehov in meščanov 10.–15. stoletje

NALOGA 10: Dopolni besedilo. V pomoč ti je lahko uvodno besedilo razstavnega dela
– Vstopite v trgovsko mesto pod Grajskim gričem!

Srednjeveško mesto se je v 11. stoletju začelo razvijati na _____ bregu Ljubljanice, pod Grajskim gričem. Na njem je sprva zrasla obrambna _____, kasneje pa srednjeveški _____. Srednjeveška Ljubljana je nastajala z načrtno _____. Bila je del zemljiškega gospostva koroških vojvod _____, leta 1335 pa je postala dedna last _____.

NALOGA 11: V prostoru najdi razstavno besedilo, ki govori o prvih pisnih omembah Ljubljane. S pomočjo besedila in razstavljenih predmetov odgovori na vprašanja.

A) V katero leto sega najstarejša znana omemba Ljubljane?

B) Kdo je s pergamentno listino leta 1161 oglejskim kanonikom podaril dvajset kmetij v bližini ljubljanskega gradu?

C) Zakaj je pomemben faksimile listine iz leta 1146, ki je prikazan na desni fotografiji?

NALOGA 12: S pomočjo zapisa imena na razstavnem panoju, svojim umetniškim talentom in znanjem kaligrafije, v spodnji prostor zapiši srednjeveško ime mesta Ljubljane.

8

NALOGA 13: V razstavnem prostoru poišči ustrezne informacije in odgovori na naslednja vprašanja.

A) Kater viteški red je bil prvi na ozemlju današnje Ljubljane?

B) Kdo je viteški red pripeljal v Ljubljano?

C) Katero pomembno vlogo je imel viteški red?

D) Kaj je zapuščina viteškega reda Ljubljani?

Naštej 5 razstavnih predmetov, ki so ti najbolj ostali v spominu.

4. NOVI VEK: Mesto kulture in nacionalnih idej 16.–19. stoletje

NALOGA 14: Dopolni besedilo. V pomoč ti je lahko uvodno besedilo razstavnega dela
– Razglejte se po mestu baročnih cerkva, razsvetljene misli in slovenske besede!

Na življenje meščanov so v 16. stoletju vplivale _____ ideje, naslednje stoletja pa sta zaznamovala _____ in _____. V 18. stoletju so v Ljubljano prodrle _____ ideje. v 19. stoletju je mesto pod vplivom nacionalne ideje že postajalo center _____. V gospodarstvu sta imeli največjo vlogo _____ in _____. Leta 1849 je Ljubljana dobila _____. Naslednjega leta pa je Ljubljano stresel _____ in prenova je spremenila podobo mesta.

NALOGA 15: S pomočjo razstavnega besedila in s svojim znanjem pojasni, kaj pomeni izraz »čigar dežela, tega vera (*Cuius regio, eius, religio*)«?

9

NALOGA 16: Odgovori na vprašanja o razstavljeni knjigi v vitrini.

A) Kakšen naslov nosi knjiga?

B) Kdo je avtor?

C) Kdaj je bila napisana?

D) Poskusi prepisati vrstico iz strani na kateri je knjiga odprta.

NALOGA 17: V razstavnem prostoru najdi predmet na spodnji fotografiji in odgovori na vprašanja. V pomoč naj ti bo besedilo ob predmetu.

A) Kaj predmet predstavlja?

B) Iz česa je predmet?

MESTNI CITY
MUZEJ MUSEUM
LJUBLJANA OF LJUBLJANA

C) Kako velik je predmet?

D) Kako je okrašen?

E) Kaj predstavlja slika na predmetu?

F) Kakšna je bila funkcija predmeta?

G) V spodnji prostor nariši svoj grb. Lahko je grb tvojega kraja, tvoje družine ali tvoj osebni grb.

NALOGA 18: V razstavnem prostoru najdi kip Karla VI. in odgovori na naslednja vprašanja.

A) Kdo je avtor izdelka?

B) Iz katerega materiala je izdelek?

C) Kdaj je bil izdelek narejen?

D) Kateremu sloju pripada upodobljena oseba? Utemelji.

E) Pojasni, zakaj je kip Karla VI. Postavljen v prostor in predstavlja delček zgodovine mesta Ljubljana.

Naštej 5 razstavnih predmetov, ki so ti najbolj ostali v spominu.

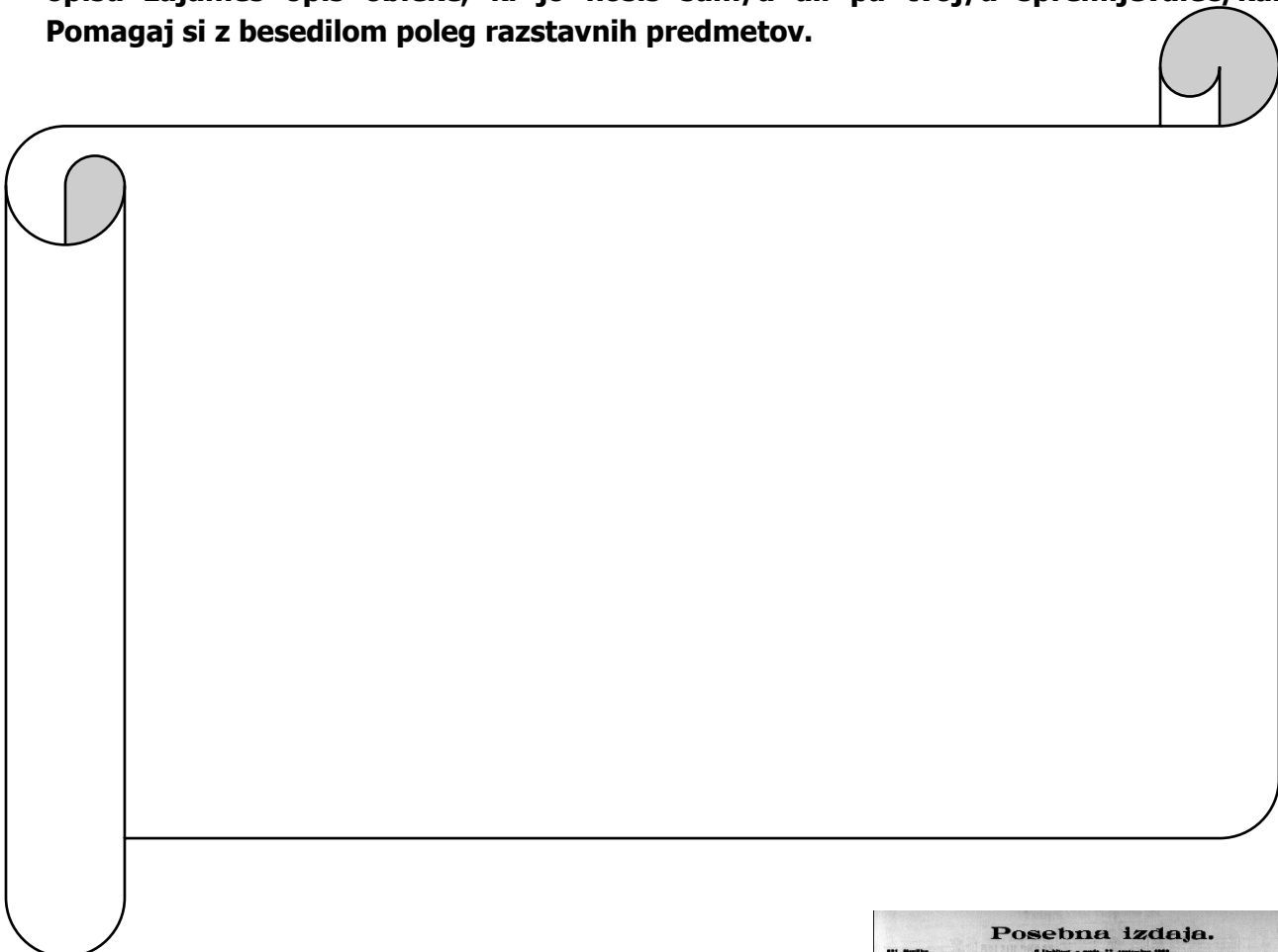
11

5. 20. STOLETJE: Od vojne do vojne, od države do države 20.–21. stoletje

NALOGA 19: Dopolni besedilo. V pomoč ti je lahko uvodno besedilo razstavnega dela
– **Sprehod po stoletju moderne Ljubljane.**

Dve svetovni vojni sta imeli na mesto in meščane močan vpliv. Po prvi svetovni vojni je Ljubljano zapustilo _____ prebivalstvo. Nastala je nova država - _____. Ljubljana je z nastankom nove države utrdila položaj _____ slovenskega mesta. Po letu _____ so v mestu nastale vse narodne ustanove. Druga svetovna vojna je Ljubljani prinesla obroč bodeče _____, na katerem je kasneje nastala _____ in tovarištva. Mesto se je v času _____ razširilo. V začetku devetdesetih let 20. stoletja se je Ljubljana uveljavila kot _____ mesto _____.

NALOGA 20: V vitrini lahko vidiš moško in žensko svečano obleko. V spodnji prostor zapiši kratek odstavek dogodka, katerega gost/ja si tudi ti. Pomembno je, da v opisu zajameš opis obleke, ki jo nosiš sam/a ali pa tvoj/a spremljevalec/ka. Pomagaj si z besedilom poleg razstavnih predmetov.

NALOGA 21: V razstavnem prostoru najdi stran iz takratnega slovenskega časopisa in odgovori na naslednja vprašanja.

A) Kje je bilo besedilo objavljeno?

B) Kateri so glavni podatki, ki jih besedilo vsebuje?

C) Katere so glavne ideje oz. teme besedila?

D) O čem govori besedilo?

E) Kaj je bistvo besedila?

F) Komu je besedilo namenjeno?

NALOGA 22: V prostoru poišči portret slovenskega arhitekta, po katerem Ljubljano imenujemo tudi »Plečnikova Ljubljana« in odgovori na vprašanja.

13

A) Zapiši polno ime in priimek slovenskega arhitekta.

B) V katerih letih je živel?

C) V katerih mestih, poleg Ljubljane, je še deloval?

D) Naštej objekte, ki jih je vtkal v mestno mrežo Ljubljane.

NALOGA 23: V razstavnem prostoru si izberi 3 predmete in izpolni spodnjo tabelo.

PREDMET	OPIS (Kaj je, iz česa je, kako velik je, kako je okrašen, kakšna je bila njegova funkcija, koliko je star, kje je bil najden, kdo ga je uporabljal, ali je pravi ali kopija, kdo ga je izdelal, kje se je uporabljal...)	RISBA (naredi skico predmeta)

REŠITVE:

NALOGA 1: ledene/5/Ljubljane/gradišče/Kelti/italski trgovci/podjetniki/konec 1. stol. pr. n. št.

NALOGA 2: A) Tisovina. B) 40.000 C) Orodje/orožje, D) V strugi Ljubljanice v Verdu pri Vrhniki, E) O neandertalskih lovcih in nabiralcih na zahodnem obrobju LJ barja. Skica →

NALOGA 3: [1] A) Vračanje z lova. B) Prazgodovino. C) Možje, starešina, koliščarji, lovci, plen, srnjad, sulice, trava, pot, obleke, nosilo, lok. D) Kako se moški lovci s plenom vračajo. Nosijo sulice in loke. Uspelo jim je ujeti raco, bobra, in srno, nekateri so bosí ali v skromni obutvi. So poraščeni.

NALOGA 4: Čas izmerijo sami. ★Predmeti: lesena konica, koliščarsko kolo, kamnita posoda, kamnita konica,...

NALOGA 5: Ljubljana/Rimljani/forum/mozaiki/obrniki/trgovci/kuga/3. stol./hunski.

NALOGA 6: Bronast novc nastal med 367–375. Viktorija, boginja zmage, z vencem in palmovo vejico. Krilata boginja je imela za Rimljane poseben pomen.

NALOGA 7: Žeton za vstop v gledališče, maske, pisanje in pripovedovanje zgodb, steklene frnikole in mazila.

NALOGA 8: Čelada, meč in ščit.

NALOGA 9: A) Umetniško delo ali podoba izdelana iz sestavljanja majhnih koščkov barvnega stekla, kamna ali drugih materialov. **Mozaika.** ★Predmeti: Steklena frnikola, oljenka, zapestnica, srp, mozaik, steklena čaša,...

NALOGA 10: desnem/postojanka/grad/fevdalizacijo/ Spanheimov/Habsburžanov.

NALOGA 11: A) Med letoma 1112-1123 B) Rudolf. C) V listini je zapisana prva slovensko-romanska oblika imena Ljubljana, Luwigana.

NALOGA 12. NALOGA 13: A) Nemški viteški red oz. križniški red. B) Koroški vojvoda Ulrik III. Spanheimski. C) Obrambo in utrjevanje oblasti na naseljenem ozemlju. D) Križanke. ★Predmeti: Železen meč, pečat mesta Ljubljane, žezlo, roka pravice, turško streme, puščična ost, svetinjice, križ,...

NALOGA 14: protestantske/protireformacija/barok/ razsvetljske/slovenstva/obrt/trgovina/železnico/potres.

NALOGA 15: Izraz je določilo augsburškega verskega miru iz leta 1555. Nemške dežele so se razdelile na katoliške in protestantske. Vero je določal deželni knez.

NALOGA 16: A) Biblija, To je vse Sveto pismo, Starega in novega testamenta. B) Jurij Dalmatin. C) 1584. D) *Kadar so pak Ammonovi otroci vidili, da so smèrdéli pred Davidom, so ony tjakaj poslali, Hanon inu Ammonovi otroci, tauschent Centou srebra...*

NALOGA 17: A) Grb mesta Ljubljana. B) Iz lesa. C) Velik kot človeška dlan, drugi je večji. D) Grb ima reliefen in pozlačen rob. Notranja slika je barvna E) Prikazuje stolp, ki ga straži zmaj. Navezuje se na mit o Jazonu in argonavtih, ki naj bi ustanovili Emono. Zmaj je Jazona ubil na Barju, zato je postal del mestnega grba. F) Reprezentativna funkcija, enoten grb za celotno mesto. G) →

NALOGA 18: A) Francesco Robba. B) Iz marmorja. C) 1728 D) Višjemu/plemiškemu sloju. Lasulja, okrašen zgornji del oblachila, mimika. E) Karel VI. je bil cesar. Zaslužen je za graditev cestne povezave med Dunajem in Trstom, ki je potekala prek Ljubljane. V času svojega vladanja je obiskal Ljubljano. Kip je bil postavljen njemu v čast.

★Predmeti: Biblija, rožni venec, cehovska skrinjica, beraška značka, pečatnik Ljubljane, topovska krogla, strelska tarča, kapa,...

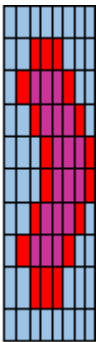
NALOGA 19: nemško/Kraljevina Jugoslavija/glavnega/1918/ žice/Pot spominov/socializma/glavno/Republike Slovenije.

NALOGA 20: Skupaj z bratom se bova kmalu usedla v kočijo in odpeljala na dunajski operni ples. V ta namen nosim žensko plesno obleko z vlečko in štolo iz prestižnih tkanin, izdelano v modnem salonu Hitty v Ljubljani. Je vijolične barve, notranji del ogrinjala je zlat. Izgled sem dopolnila z zlatim nakitom in torbico, ki je okrašena z dragoceno vezenino v bisernem vbodu. Brat je svojo obleko kupil v ljubljanskem modnem salonu za gospode, srajca-Lesjak, frak-Gentlemen, cilind-praške klobučarske delavnice. Menim, da sva elegantna in urejena in komaj čakam, da se zavrtiva na plesnem podiju.

NALOGA 21: A) V *Slovenskem narodu*. B) Naslov časopisa, kraj in datum izdaje, številka in letnik izdaje, besede uredništva, naslovi prispevka in glavno besedilo. C) Večen spomin narodnim mučenikom-osrednji članek z podnaslovi: *Udeležba pri pogrebu, Sprevod in Na pokopališču*. D) Besedilo govori o narodnih mučenikih oz. opisuje njihov pogreb in zadnjo slovo od njih. E) Bralcem časopisa.

NALOGA 22: A) Jože Plečnik. B) 1872–1957 C) Na Dunaju in v Pragi. D) Narodna in univerzitetna knjižnica, Trznice, Žale in mostovi na Ljubljani.

NALOGA 23: 1) Metalec diska, kipec, 20cm, temeljni kamen Sokolskega doma na Taboru. 2) Kolut bodeče žice; obleganje Lj. 1942, ita. okupacijska oblast. 3) Tipkarski stroj; pisanje, siv, črne tipke, pisarna, dom, Aplina. →

Luwigana

SLIKOVNO GRADIVO:

- Logo MML, https://www.kamra.si/images/zoo_cache/201602/4272_Logo_51b796d14e8a8cb1d6b9a5bd6d7f780a.jpg (Dostop: 12. 5. 2019).
- Horizont Ljubljane, <https://thumbs.dreamstime.com/z/ljubljana-slovenia-famous-architecture-ljubljana-slovenia-famous-architecture-outlined-vector-sketch-separated-white-background-136092301.jpg> (Dostop: 12. 5. 2019).
- Ura, <https://image.flaticon.com/icons/svg/73/73184.svg> (Dostop: 12. 5. 2019).
- Slovenski narod (23. 9. 1908), letnik 41, številka 221. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-671HUFTF> (Dostop: 12. 5. 2019).
- Lisjak, M., osebni arhiv: stalna razstava *Mestnega muzeja Ljubljana*, LJUBLJANA. ZGODOVINA. MESTO., 6. 5. 2019).
- Zemljevid razstavnih prostorov (2018), muzejska zloženka. Muzej in galerije mesta Ljubljane.

SPLETNI VIRI:

- Osrednji zgodovinski muzej Ljubljane in okolice, <https://mqml.si/si/mestni-muzej/o-muzeju/> (Dostop: 12. 5. 2019).
- Dobrodošli v Mestnem muzeju Ljubljana! <https://mqml.si/si/mestni-muzej/obiscite-nas/> (Dostop: 12. 5. 2019).

Zahvaljujem se vodstvu *Mestnega muzeja Ljubljana*, predstavnici za stike z javnostjo Urši Karer in zaposlenim, ki so mi prijazno dovolili vstop in fotografiranje stalne razstave.

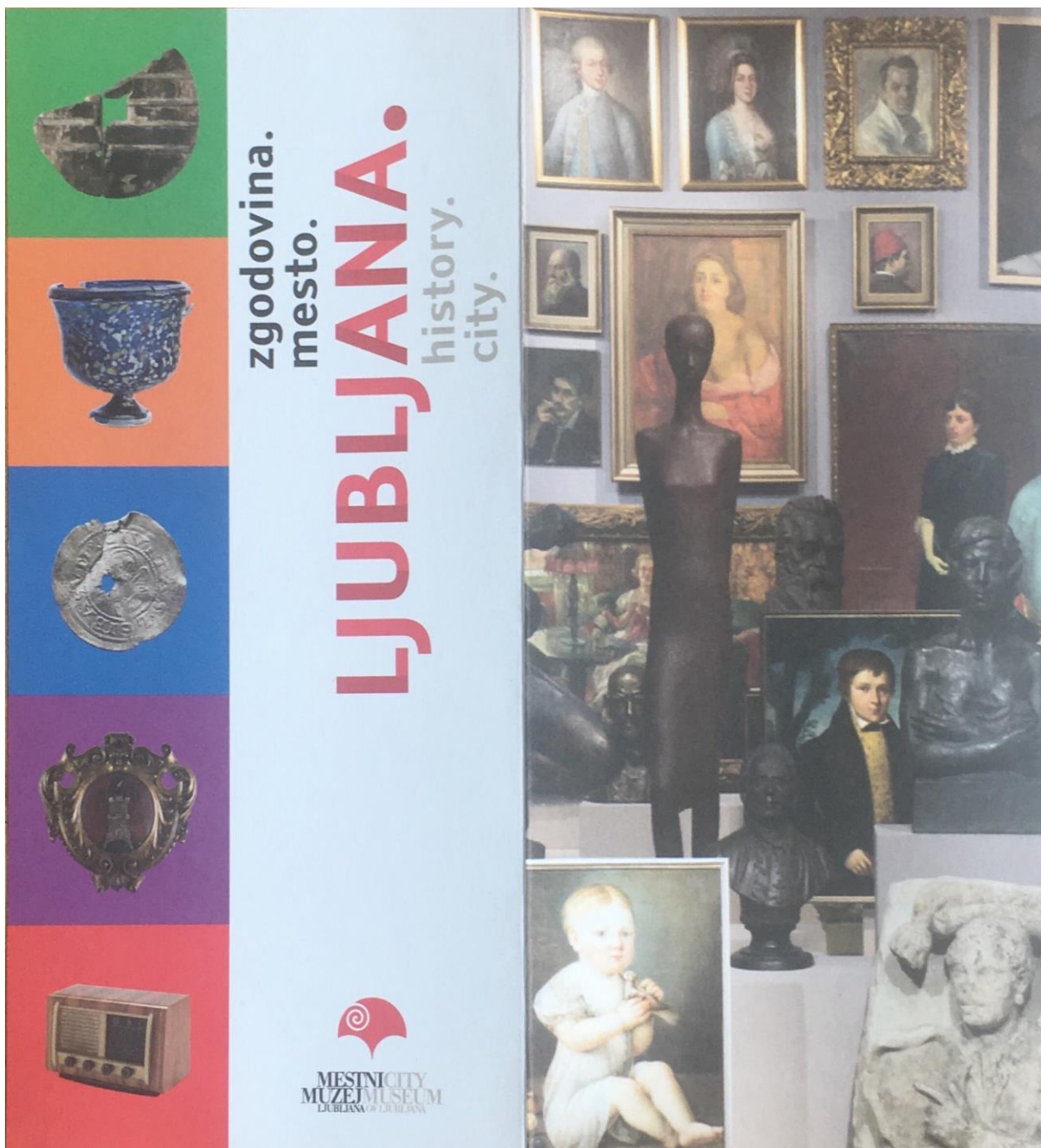
Avtorica: MANUELA LISJAK

Oblikovanje: MANUELA LISJAK

Mentorica: red. prof. dr. Danijela Trškan

2019

PRILOGA 1

LJUBLJANA je prostor, dogajanje, čas.
ZGODOVINA so dejstva in zgodbe, ki so ustvarile našo sedanost.
MESTO so prebivalci, življenje, spreminjanje.

*Ljubljana. Zgodovina. Mesto
Ljubljanskega prostora
Naj bo vaš sprehod po
predvsem pa vas vabim*

PRADAVNINA: KAKO JE BILO ŽIVETI NA BARJU?

Na začetku je bila narava, s svojimi zakonitostmi, danostmi in muhami. Kljub hladnejšemu podnebjju so pred 40.000 leti na ljubljanskem območju občasno bivali neandertalci in tudi z lesenimi ostmi iskali, lovili ali nabirali hrano. Šele 35.000 let kasneje so se ljudje tu prvič za stalno naselili in si postavili bivališča na kolih, dvignjena nad močvirnato pokrajino. Morda ima prepričanje, da je treba Ljubljančanom reči žabarji, res stare korenine! Iz časa koliščarjev je tudi slavno leseno kolo z osjo, staro 5.200 let, ki Ljubljano postavlja na svetovni zemljevid najstarejših in najpomembnejših inovacij.

Kasneje so se ljudje naseljevali bliže središča današnje Ljubljane. Zgodovina je ljudstvom, ki so se pomikala skozi ta prostor ali se tu za stalno naselila, dala različna imena: Veneti, Iliri, Kelti. Vse pa se je spremenilo, ko so sem prišli Rimljani ...

ANTIKA: RAZCVET RIMSKE EMONE

Ko so tekla zadnja leta vladavine rimskega cesarja Avgusta, so njegovi vojaki pomagali graditi Emono. Zakaj prav na tem mestu? Zaradi strateško pomembne lege na križišču glavnih prometnih poti, v ozkih ljubljanskih vratih, najnižjem naravnem prehodu med Alpami in Dinarskim gorstvom, v času, ko so osvajali nova ozemlja na balkanskem jugu in panonskem vzhodu. Rimska kolonija Emona je nastala ob plovni reki in zaradi nje je mesto obdržalo svojo pomembnost tudi v kasnejših obdobjih. Tukajšnje prvo pravo rimsko mesto, s cestami, kanalizacijo, javnimi zgradbami in obzidjem, je imelo živahno vsakdanje življenje. Po njegovih cestah so hodili trgovci s čudovitim steklenim posodjem, obrtniki so izdelovali kamnite nagrobne, na pločnikih so se frnikolali otroci, neveste so nosile zlate zaročne prstane, popotniki pa falusne amulete za srečo. Mesto je živelo dolgo, a ne večno. Po razpadu rimskega imperija je tudi življenje v Emoni zatonilo.

SREDNI VEK: LJUBLJANA TRGOVCEV, CEHOV IN MEŠČANOV

Po propadu rimskega mesta so na ljubljanska vrata potrkali Slovani, ki so sprva naselili obronke ljubljanske kotline. Šele na prelomu tisočletja so se ustvarile ugodne razmere tudi za razvoj srednjeveške Ljubljane. Njen nastanek je zgodba o uspehu: nedavno odkriti ostanki lesenega krožnika postavljajo njene zamatke v začetek 11. stoletja, dobrih sto let kasneje pa je srednjeveško mesto Leibach oziroma Luwigana že prvič omenjeno v pisnih virih. Tako rekoč čez noč, v dobrih sto letih, se je Ljubljana iz male lesene naselbine pod Grajskim gričem razširila še na levi breg reke in postala pravo srednjeveško mesto z mogočnim obzidjem, ki se je v začetku 15. stoletja uspešno zoperstavilo Turkom. O pomembnosti mesta govori tudi dejstvo, da je imela Ljubljana svojo kovnico denarja, in ker prilika dela tatu, tudi njegove ponarejevalce.

NOVI VEK: MESTO KULTURE IN NACIONALNIH IDEJ

Razcvet mesta v pregovorno temnem srednjem veku se je nadaljeval tudi v novem, ko je Ljubljana postajala cvetoče središče trgovine, obrti, kulture in nacionalne zavednosti. Pri tem je ključno 16. stoletje, ko je reformacija prinesla prve knjige v slovenščini. "Zažigalni" protireformaciji je sledilo obdobje mirnega življenja mesta v 17. in 18. stoletju, ko je Ljubljana dobila baročno preobleko: plemiči so mestne hiše preurejali v mogočne baročne palače – med njimi je tudi ta, Turjaška palača, v kateri danes domuje naš muzej –, meščanske hiše so si nadevale razkošne fasade. Na narodno zavest je v času osvajanj Napoleona vplivala kratka epizoda francoske nadvlade, ki je Ljubljano postavila za glavno mesto Ilirskih provinc in omogočila javno uporabo slovenščine. Romantično lahko rečemo, da je nekaj let kasneje na dvig ravni slovenske besede najmočnejše vplivala ljubezen: tista, ki jo je pesnik France Prešeren, avtor besedila slovenske himne, našel v svoji mladi muzi Juliji.

Mesto. je razstava, ki zaobjema bogato zgodovino – dobrodošli na razstavi!
njej radoveden, zanimiv in mestoma tudi razburljiv,
to, da na njej poiščite svoj najljubši ljubljanski čas.

Prva polovica 19. stoletja je še enkrat spremenila podobo Ljubljane, še bolj pa je nanjo vplival hud potres leta 1895. Po njem je Ljubljana s pomočjo iznajdljivega župana Ivana Hribarja, ki je bil zelo uspešen pri pridobivanju obnovitvenega denarja, v novo stoletje stopila prenovljena.

20. STOLETJE: OD VOJNE DO VOJNE, OD DRŽAVE DO DRŽAVE

V svetu turbulentno 20. stoletje so tudi v Ljubljani zaznamovala izmenjujoča se obdobja vojn in napredka. S koncem prve svetovne vojne, v času katere je bila Ljubljana pomembno mesto v zaledju soške fronte, se je končala tudi več kot 600-letna vladavina Habsburžanov v slovenskih deželah. V obdobju med obema vojnama je življenje v Ljubljani zaznamovalo živahno meščansko dogajanje, ustanovitev borze, univerze, akademije znanosti in umetnosti ter velesoja, poseben pečat pa je temu času in samemu mestu s svojo premišljeno arhitekturo dodal Plečnik, zaradi česar je Ljubljana še danes edinstvena. Druga svetovna vojna je mestu zadala mnoge rane in Ljubljano ovila v obroč bodeče žice, z osvoboditvijo mesta pa je država vstopila v novo politično, družbeno in ekonomsko ureditev – socialistično Jugoslavijo. Za to obdobje je značilna hitra urbanizacija mesta, Ljubljana je pospešeno rasla, s priseljevanjem pa je naglo naraščalo tudi število prebivalcev. Po nekaj desetletjih v Jugoslaviji (med drugim je leta 1980 v ljubljanskem Kliničnem centru umrl maršal Tito) so se Slovenci leta 1990 na plebiscitu odločili oblikovati samostojno državo, in 25. junija 1991 je bila razglašena samostojnost. Tako je Ljubljana prvič postala prestolnica samostojne slovenske države. Tako kot smo pred 40.000 leti začeli, nadaljujemo tudi danes: z naravo. Ljubljana tudi po večtisočletni zgodovini poselitve tega prostora z naravo ohranja močan stik, saj zelene površine segajo globoko proti središču danes sodobnega evropskega mesta.

Mestni muzej Ljubljana – središče barvite preteklosti in sodobnega utripa Ljubljane

Že sama palača, kjer domuje Mestni muzej Ljubljana, stoji na mestu, zaznamovanem s tisočletno zgodovino Ljubljane. V času rimske Emone je bilo tukaj pristaniška predmestje, tisočletje in pol kasneje pa je tu že stala meščanska hiša. Ta je bila pomembneje razširjena in nadgrajena, ko jo je z nakupom v last dobila plemiška družina Auersperg (grofje Turjaški), zato ji še danes rečemo Turjaška palača. Miniti je morala še nekaj stoletij, preden je leta 1935 palačo odkupila Mestna občina Ljubljana in jo namenila za domovanje mestnega muzeja. Pomemben niz prenovitvenih del je palača doživela v letih 2000–2004, ko se je s premišljenimi arhitekturnimi in programskimi potezami prelevila v sodoben muzej, ki neguje pristen stik z domačimi in tujimi obiskovalci, z razstavami in dogodki popularizira svoje zbirke ter spodbuja dialog med dediščino, umetnostjo in izzivi sodobne družbe.

Odpiralni čas

torek–nedelja: 10:00–18:00
četrtek: 10:00–21:00
ponedeljek: zaprto
1. januar, 1. november, 25. december: zaprto
24. in 31. december: 10:00–14:00

Kontakt

T 01 24 12 500
T 01 24 12 506
E info@mgml.si,
prijava@mgml.si

Obiščite razstavo **LJUBLJANA. ZGODOVINA. MESTO.**

- javna vodstva v slovenščini: vsaka sobota ob 16.30
- za družine: tiskani vodnik po razstavi za interaktivno družinsko doživetje
- pedagoški programi in vodeni ogledi za zaključene skupine: rezervacije in prijave na 01 24 12 506 ali prijava@mgml.si (od ponedeljka do petka med 8:00 in 14:00)

Več informacij o programu najdete na www.mgml.si.

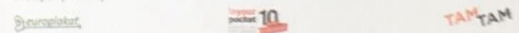
Razstavo sta omogočila:

Pokrovitelji:

Medijski partnerji:

Produkcija: Muzej in galerije mesta Ljubljane, zanje Blaž Peršin; zasnova in vsebina: Maja Kovač, Bernarda Županek; oblikovanje: Metka Daniš; lektura: Katja Paladin; fotografije: Andrej Peunik, Matevž Paternoster, Damjana Salehar; dokumentacija MGML, 2018

LJUBLJANA SMO
LJUBLJANČANI

Največji predmet:

Bronasta bista grofa Radetzkega, izdelana leta 1859 za spomenik v ljubljanskem parku Zvezda. Po koncu vojaške kariere je Radetzky od cesarja Franca Jožefa v dosmrtno uporabo prejel tivolski grad; stavbo je prenovil, uredil pa je tudi grajski park in ga odprl za javnost.

1

2

3

4

5

★ **Najstarejši predmet:**

Iz lesa tise izdelana konica z Ljubljanskega barja, stara okoli 40.000 let. Uporabljali so jo neandertalci, bodisi za lov bodisi za nabiranje užitnih koreninic.

★ **Najslavnejši predmet:**

Prazgodovinsko kolo, staro okoli 5.200 let, z Ljubljanskega barja. Velja za najstarejše leseno kolo z osjo na svetu.

★ **Najbolj trajnostno naravnan predmet:**

Pasna spona iz starejše železne dobe, polomljena in večkrat popravljena, čeprav ne ravno najbolje. Takrat stvari, sploh tako dragocenih, niso zlahka metali stran.

★ **Najmanjši predmet:**

Bronast novc rimskega cesarja Valentinijana, skovan med letoma 367 in 375. Na zadnji strani nosi podobo Viktorije, krilate boginje zmage.

★ **Najbolj narobe razumljeni predmeti:**

Štirje rimski falusni obeski, ki kljub obliki ne namigujejo na nič. Bili so običajni amuleti proti urokom.

★ **Najbolj romantičen predmet:**

Rimski zaročni oz. poročni prstan z motivom sklenjenih desnic, ki je simboliziral poročno obljubo, zaupanje in zvestobo, ki naj vladata med zakoncema. Stisk desnic, ki je bil tudi del poročnega rituala, je bil znamenje svete prisega.

★ **Najbolj presenetljiv predmet:**

Lesen krožnik, ki kljub svoji skromnosti izpričuje pomembno dejstvo: obstoj srednjeveške Ljubljane namreč z začetka 12. stoletja premika za dobrih sto let nazaj, na začetek 11. stoletja, kar Ljubljano dela še starejšo, kot smo mislili.

★ **Najbolj inkriminirajoč predmet:**

Ponaredek pfeniga Eberharda I., izdelan v letih 1164–1183 na ljubljanskem gradu. Novec je za razliko od srebrnega originala izdelan iz svinca. Kdo in s kakšnim namenom se je že v 12. stoletju na ljubljanskem gradu ukvarjal s ponarejanjem denarja, ni znano.

★ **Najbolj nenavadno udoben predmet:**

Turško jahalno streme. Nanj je turški bojevnik lahko položil celo stopalo, ki je na njem udobno počivalo, običajno pa je streme pravzaprav le zanka, ki služi za oporo.

★ **Najbolj vraževerno obarvan predmet:**

Bronast medaljon iz 18. stoletja, v katerem se je ohranil v latinščini natisnjen "Govor proti vsem napadom tako čarovnikov kot demonov". Odkrit je bil v enem od grobov pri cerkvi sv. Petra ob današnji Njogoševi cesti.

★ **Najbolj premišljeno oblikovan predmet:**

Invalidski voziček ljubljanskega mecena Žige Zoisa. Zois, okoli katerega so se zbirali ljubljanski razsvetljenci, je zaradi napredovanja putike postopoma ohrmel, invalidski voziček pa je zasnoval skupaj s svojim kovačem, da se je lažje premikal po stanovanju.

★ **Najlažji predmet:**

Listič z zabeležko o hudem potresu v Ljubljani leta 1895: "Potres hud Weliki noč na nedela svečer. ..." In na drugi strani: "Strašno je blo."

★ **Najelegantnejši sklop predmetov:**

Moška in ženska plesna oprava, ki sta ju leta 1938 ljubljanska meščana nosila na opernem plesu na Dunaju.

★ **Najbolj bodeč predmet:**

Kolut bodeče žice – tiste, ki so jo v času druge svetovne vojne italijanski vojaki ovili okoli Ljubljane in s tem poskušali preprečiti organiziran odpor prebivalcev. Seveda jim to tudi z žico ni uspelo.

★ **Najbolj fotogeničen predmet:**

Fičo oz. zastava 750, avtomobil, ki so ga izdelovali v jugoslovanski tovarni Zavodi Crvena zastava. V njem lahko prisluhnete popularnim popevkam o Ljubljani iz časa, ko je po mestu vozilo še veliko fičkov.

ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE

LJUBLJANSKI SOKOL

1862 - 1981

Delovni listi za dijake 3. in 4. letnika ter maturitetne skupine

O ARHIVU

Arhiv Republike Slovenije se nahaja v Ljubljani in zavzema prostore Grubarjeve palače. Palača je predstavnica poznobaročne profane stavbe in nosi ime jezuitskega arhitekta Gabriela Gruberja, ki jo je dal postaviti. Arhiv je bil ustanovljen kot *Osrednji državni arhiv Slovenije* in se v nadaljnjih letih večkrat preimenoval današnje ime pa nosi od leta 1990. Osrednja dejavnost arhiva je zbiranje, varovanje in urejanje različnega gradiva, ki ga je v *Arhivu Republike Slovenije* 26.865 tekočih metrov. Večina tega gradiva predstavlja spisovno gradivo na papirju, pa tudi na pergamentu, mikrofilmu, filmskem traku in drugih nosilcih zapisov. Gradivo je razporejeno po fondih in zbirkah. Arhiv med drugim hrani tudi arhivsko gradivo republiških upravnih in drugih državnih organov in nekdanjih državnih ali avtonomnih organov na stopnji dežele ali podobni višji stopnji, ki so imeli sedež na ozemlju Slovenije, arhivsko gradivo organov, organizacij in društev iz različnih panog, arhivsko gradivo zemljiških gospostev, rodbin, družin in posameznikov, ki je pomembno za zgodovino ter arhivsko gradivo v zbirkah (listine, rokopisi, zemljiške knjige, katastri, načrti,...).

DRAGI RAZISKOVALEC/KA!

Pred teboj je 45 minut raziskovanja po delu arhivskega gradiva, ki ga hrani *Arhiv Republike Slovenije*. V uvodnem delu si se že seznanil/a s krajšo zgodovino in delovanjem arhiva ter si ogledal/a skrivnostne depoje arhiva. Sedaj si na vrsti ti! V rokah imaš delovni list s pomočjo katerega se boš seznanil z delom raziskovalca v arhivu. Delovni list zajema nekaj nalog, ki se navezujejo na specifično zgodovinsko temo – *Ljubljanski Sokol*. V primeru, da potrebuješ pomoč, pokliči profesorja/ico ali naše zaposlene.

2

Na voljo imaš 45 minut časa. Pravila obnašanja v arhivski čitalnici so jasno predstavljena na vhodnih vratih v čitalnico – pozorno jih preberi! Arhivsko gradivo je v depojih hranjeno pod posebnimi pogoji, poskrbi, da boš tudi ti arhivsko gradivo prijemal/a s čistimi rokami in ga ne boš uničeval/a! V čitalnici nisi sam/a, poskrbi, da bodo lahko vsi prisotni opravljali raziskovanje zaradi česar se v čitalnici nahajajo tudi sami.

SREČNO!

**ARHIV REPUBLIKE
SLOVENIJE**

ZVEZDARSKA 1

1102 LJUBLJANA

TEL: (01) 24 14 200

ODPIRALNI ČAS

Ponedeljek, torek, četrtek: 8:00 – 15:00

Sreda: 8:00 – 16:30

Petek: 8:00 – 14:00

*V dnevih pred državnimi prazniki in dela
prostimi dnevi: 8:00 – 13:00

Sokol = telovadno društvo na Slovenskem in je nosilo polni naziv Gimnastično društvo Južni Sokol. Nastalo je 1. oktobra 1863 po zgledu leto prej ustanovljenega češkega Sokola pod vodstvom dr. Miroslava Tyrša. Južni sokol oz. Ljubljanski sokol, kot naslednik, ni bil samo prvo telovadno društvo v Sloveniji temveč je predstavljal matično društvo za vsa slovenska sokolska društva.

NALOGA 1: S pomočjo čitalniških računalnikov ali svojega pametnega telefona v spletni brskalnik vtipkaj naslov: <http://www.arhiv.gov.si/si/>. Odprla se bo stran arhiva, klikni zavihek "Uporaba arhivskega gradiva" in v nadaljevanju zavihek "iskalnik po arhivskem gradivu arhiva". Izberi »Iskanje po polnem tekstu« in v iskalnik vpiši »Telovadno društvo Sokol v Ljubljani«. Pokazal se bo izpis zadetkov, klikni prvega, preglej osnovne informacije in izpiši naslednje podatke:

- A) Signatura: _____
 - B) Naslov: _____
 - C) Čas nastanka: _____
 - D) Količina: _____
 - E) Obseg: _____
 - F) Zvrsti arhivskega gradiva: _____
- _____

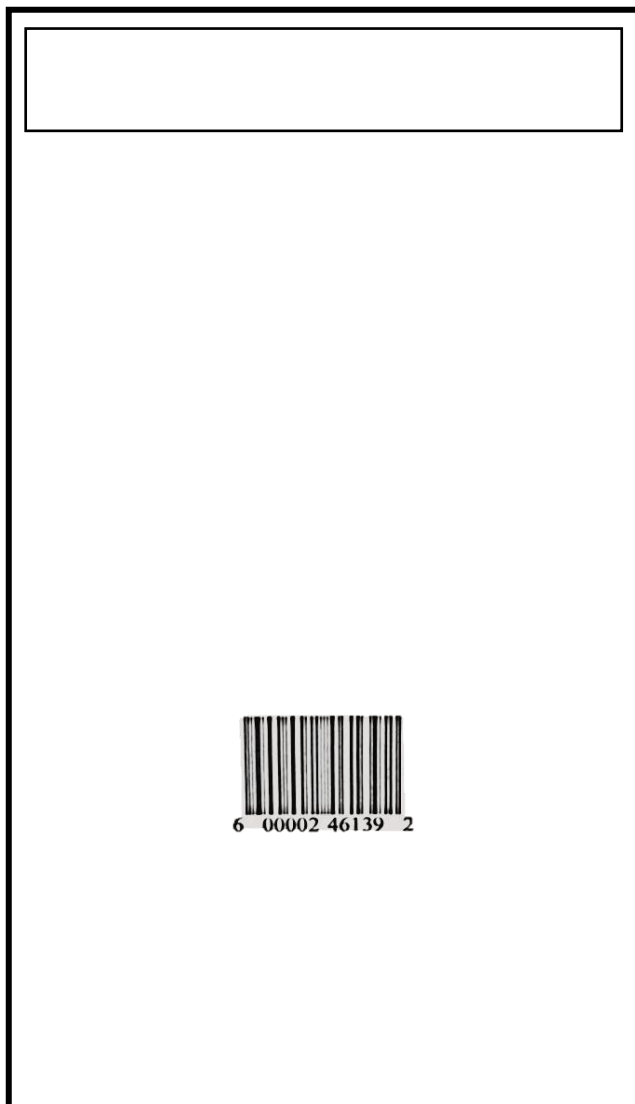
NALOGA 2: Z izpisanimi podatki pristopi do zaposlenega v čitalnici in ga poprosi za arhivski inventar s signaturo, ki si jo izpisal/a zgoraj. Ko prejmeš arhivski inventar odgovori na naslednja vprašanja:

A) Kdaj in kdo je popisal arhivski inventar Ljubljanskega Sokola?

B) Zakaj je arhivski inventar pomemben?

C) Kaj zajema arhivski inventar, ki ga imaš pred seboj?

NALOGA 3: Podrobneje si oglej del inventarja, ki se nahaja v škatli **št. 12** in v inventarju zajema strani od 97–103. Zaposlenega v čitalnici prosi za gradivo, ki nosi signaturo **AS 641** in se nahaja v izbrani škatli. Ko prejmeš naročeno škatlo prepisi podatke gradiva.

4

NALOGA 4: Previdno odpri škatlo. V njej je v dveh mapah razdeljeno izbrano gradivo. Na spodnji črti zapiši naslova dveh map:

} _____
}

V naslednjih nalogah se boš podal/a skozi izbrano gradivo in rešila naloge, ki se navezujejo na posamezne elemente gradiva. Kot si že opazil/a je vsak del gradiva v svoji »srajčki« in je označen z inventarno številko.

NALOGA 5: Naredi pregled gradiva arhivske škatle in reši spodnje naloge.

A) Izpiši kraje, kjer so delovale enote in podružnice športnega društva *Sokol*.

B) Kateri jeziki so uporabljeni v izbrani arhivski škatli?

C) Naštej društva, podjetja in organizacije, ki so svoja pisma naslavljali na društvo *Ljubljanski Sokol*.

D) S kakšnimi uvodnimi pozdravi pošiljatelji naslavljajo športno društvo *Sokol*?

5

NALOGA 6: Odpri gradivo z oznako **1327** in odgovori na vprašanja.

A) Kaj predstavlja pisno gradivo?

B) Komu je namenjen?

C) Kdaj se odvija?

D) Kakšen je dnevni red?

NALOGA 7: V gradivu z oznako **1329** se skriva ovojnica v kateri boš našel/la posebno presenečenje. Odpri ovojnico in odgovori na naslednja vprašanja.

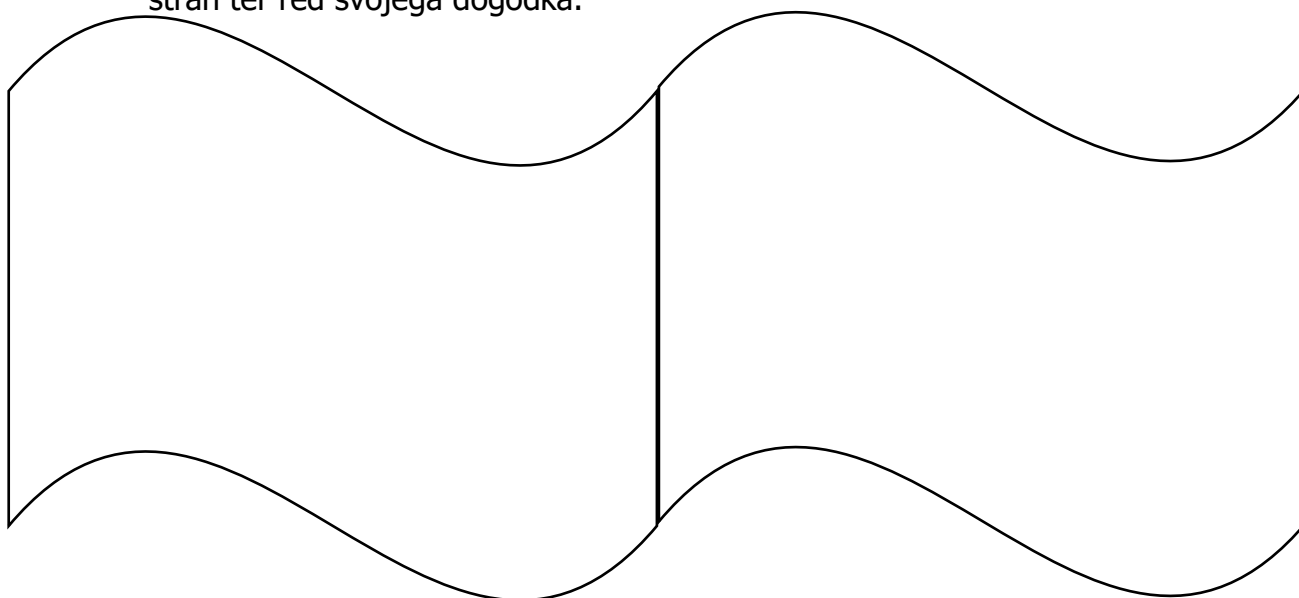
A) Kaj se nahaja v ovojnici? _____

B) Ali je gradivo oblikovano in okrašeno? Pojasni.

C) Katero temo zajema vsebina gradiva?

D) Komu je bilo gradivo namenjeno?

E) Gradivo prilagodi današnjemu času in v spodnjem prostoru oblikuj začetno stran ter red svojega dogodka.

6

NALOGA 8: Gradivo z oznako **1339** vsebuje zapis pravil ljubljanskega telovadnega društva *Sokol*. S pomočjo zapisa pravil odgovori na naslednja vprašanja.

A) Kdaj in kje so bila določena pravila društva? _____

B) Koliko pravil ima društvo? _____

C) Preberi pravila in izberi enega, ki je po tvojem mnenju najbolj pomemben. Pojasni kaj pravilo zajema in zakaj si se odločil za to izbiro.

D) Izmisli se novo, povsem tvoje društvo, ki se lahko ukvarja s kakršnokoli tematiko. Zapiši ime društva ter vsaj tri pomembna pravila, na podlagi katerih bo društvo delovalo.

IME: _____

PRAVILA:

1. _____
2. _____
3. _____

NALOGA 9: V gradivu z oznako **1364** poišči razglednico in odgovori na vprašanja.

A) Kdo je upodobljen na razglednici?

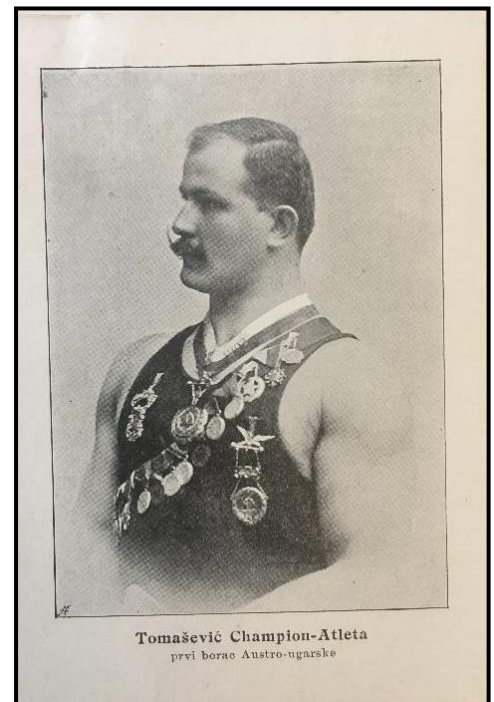
B) Osebo opiši z nekaj besedami.

C) Kako je oseba oblečena?

D) Kaj na razglednici po tvojem mnenju izstopa?

E) S kakšnim namenom je bila fotografija posneta?

F) Kaj je zapisano na hrbtni strani razglednice?

NALOGA 10: S pomočjo gradiva z oznako **1379** oblikuj sprejemno listino društva, ki si ga z imenom in pravili oblikoval v nalogi 8. Poskrbi za ustrezne besede in primeren izgled.

A large empty rectangular box intended for the student to draw their own certificate design based on the provided template.

NALOGA 11: V gradivu z oznako **1386** so zbrane različne dopisnice. Izberi si tisto, ki je najbolj pritegnila tvojo pozornost in odgovori na vprašanja.

A) Ali ima dopisnica samo besedilo ali jo krasi tudi kakšna fotografija? V primeru, da je fotografija, jo opiši.

Four horizontal lines provided for the student to write their answer to question A).

B) Kdaj je bila dopisnica napisana?

C) Iz kje je bila dopisnica naslovljena?

D) Komu je dopisnica namenjena?

E) Kdo je pošiljatelj?

F) Lahko razbereš del napisanega besedila oz. ugotoviš katera tema je zajeta v dopisnici?

NALOGA 12: Poišči gradivo z oznako **1390** in v njem poglavje *IV. Spisek udov in dobrotnikov, ob enem izkaz prispévkov* (str. 8–21). S pomočjo poglavja dopolni spodnjo tabelo z zahtevanimi podatki.

9

IME	PRIIMEK	POKLIC	KRAJ	PRISPEVEK

NALOGA 13: Prebil/a si se do drugega dela arhivske škatle. Odpri gradivo z oznako **1393** in odgovori na vprašanja, ki se navezujejo na prvo pisno gradivo v »srajčki«.

A) Kdo je avtor besedila?

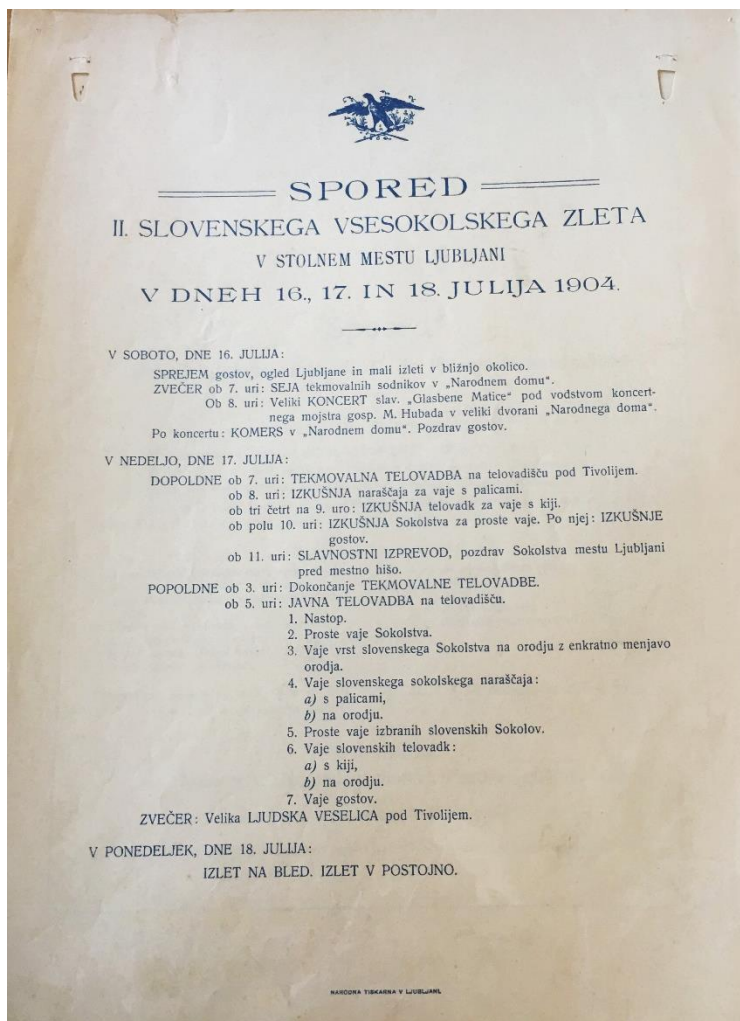
B) Kdaj je bilo besedilo napisano?

C) Kako je besedilo sestavljeno?

D) O čem govori besedilo?

E) Oblikuje vabilo na prvi izlet tvojega društva. V njem naj bo jasno kdaj se bo izlet odvijal, kam bo izlet potekal, kdo je vabljen in kako pomembno vlogo ima ta izlet za delovanje društva.

NALOGA 14: S pomočjo gradiva z oznako **1396** oblikuj odstavke v katerem boš povzel/a dogajanje na II. Slovenskem vsesokolskem zletu.

REŠITVE

NALOGA 1: A) SI AS 641 B) Telovadno društvo Sokol v LJ C) 1862-1981 D) 61 škatel E) 7,30m F) Spisovno, foto, grafično, tiskano gradivo ter arhitekturne in tehnološke risbe.

NALOGA 2: A) Marec 2002, Daniela Juričič Čargo. B) Zaradi popisa hranjenega gradiva. C) Navodila za branje popisa, vsebinski popis enot fonda, dopisi društva iz različnih let.

NALOGA 3: Arhiv R SLO/AS641/Telovadno društvo Sokol v LJ/Popisna enota: I/36-I/37/25,tehnična enota:12.

NALOGA 4: 1904, II. Slovenski vsesokolski zlet, 16.-18.07.1904.

NALOGA 5: A) LJ, KR, ID, Lounech, Karlovac, Zadar, Varaždin, ZG, PO, Brežice, Makarska, Smichov. B) Slo., hrv., nem., češ. C) Ljubljanska kreditna banka, Zidarsko in tesarsko društvo v LJ, Slovensko trgovsko društvo »Merkur«, pevsko društvo »Nabrežina«, pevsko društvo LJ, Narodna čitalnica v LJ, društvo za telovadbo v Varaždinu, Vesna. D) Slavni odbor, milo nam bratsko društvo, vaše blagorodje, bratski odbor, slavno bratsko društvo,...

NALOGA 6: A) Vabilo na XLI. redni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v LJ. B) Vsem članom društva oz. njihovim podpornikom. C) V ponedeljek, 25.1.1904, ob 8. uri zvečer. D) Nagovor staroste, poročilo tajnikovo, poročilo blagajnikovo, poročilo načelnikovo, poročilo revizorjev, sprememba pravil, volitev odbora in slučajnosti.

NALOGA 7: A) Vstopnica. B) Da, izrezljana je obroba vstopnice, je reliefno okrašena v zlati barvi z vzorci in cvetjem. C) Plesni red. D) Udeležencem plesa. E) →

NALOGA 8: A) 18.11.1888, v LJ. B) 19 C) 12. pravilo določa, da je potrebno vsaj pet navzočih odbornikov in pritrčila nadpolovične večine navzočih, da se nekaj odobri. Pomembno pravilo enakopravnosti pri odločanju oz. upoštevanju mnenja večine. D) Knjižgoljub; 1)Vsak član v za to namenjeno škatlo odda predloge del, na podlagi žreba se izbere knjigo, ki mora biti prebrana do naslednjega srečanja. 2)Na srečanje prideš v primeru, da si knjigo prebral. 3)Na srečanjih sodeluješ pri branju odlomkov in komentiranju prebranega.

NALOGA 9: A) Tomašević/prvi borec Avstro-Ogrske. B) Močan, resen, urejen, nagrajenec, prvak. C) Oprijeta majica z naramnicami, ki jo krasi večje število brošk. D) Nagrade. E) Z namenom razkazovanja uspešnosti AO na športnem področju/v hvalo zmagovalcu. F) Korresponden-karte.

NALOGA 10: →

NALOGA 11: A) Fotografija osebe z vencem v roki, za njo kip z upodobljenim gospodom in sokol na spomeniku. B) 9.6.1904 C) LJ. D) Dragim bratom Sokolom. E) Josip Vidmar. F) »Veseli sem se nastopiti k javni telovadbi pri slavnosti zdaj pa ne morem ker me je zadela bolezen. Zato hudo žalujem, pa da bi le vsak drugi z veseljem nastopili. Zdaj vam pa kličem vsem svojem bratom vesel Sokolski klic. Nazdar!!!«

NALOGA 12: →

NALOGA 13: A) Telovadno društvo »Sokol« v LJ. B) Pozdrav, opredelitev namena pisanja, datum in s kakšnim namenom se bo dogodek izvedel, kje bo potekal, kdo je povabljen, pozdrav odbora in podpisa staroste in tajnika. D) Bralno društvo KNJIGOLJUB vabi svoje člane na prvi izlet v prečudovit Bovec, kjer bomo ob prebranih knjigah, pogovorih, delavnicah in druženju podoživljali zgodbe naših knjig. Povabite partnerje, otroke, starše, sorodnike ali prijatelje in naredite izlet še bolj čudovit. Dvodnevni izlet bo potekal od 6.-7.8.2019. Za prevoz je poskrbljeno, prijavite se, da bomo vedeli koliko se vas bo izleta udeležilo. Vodstvo meni, da je izlet potreben za nadaljnji razvoj društva, saj se bomo le z okrepljenimi vezmi lahko še bolj vestno ukvarjali z dejavnostjo, ki nam jo društvo ponuja. Bralski pozdrav! Roald Dahl – »Če želiš priti daleč v življenju, moraš prebrati veliko knjig«

NALOGA 14: V soboto se bo dan začel s sprejemom, zvečer bosta sledili seja in veliki koncert. V nedeljo bo dopoldne tekmovalna telovadba ter ob 11. uri slavnostni izprevod, kjer bo Sokolstvo pozdravilo mesto LJ pred mestno hišo. Popoldne se dan nadaljuje z dokončanjem telovadbe in ob 5. uri sledi javna telovadba na telovadišču. Zvečer bo sledil zabavni del z veliko ljudsko veselico pod Tivolijem. V ponedeljek se bosta odvila še izlet na Bled in izlet v PO.

IME	Primek	POKLIC	KRAJ	Pr.
Viktor	Rohman	Trgovec	Ljubljana	100
Jožef	Kenda	zdravnik	Vipava	100
Fran	Kalšter	veletržec	Tišt	5000
Henrik	Anderson	Dekan	Celovec	2
Karol	Trigo	Odvetnik	Garica	10

12

SLIKOVNO GRADIVO:

- Osebni arhiv, Manuela Lisjak: posnetki fotografij arhivskega gradiva (17. 5. 2019).
- Arhiv RS, <http://www.slovinci.si/wp-content/uploads/2018/10/Arhiv-RS-Ljubljana-300x143.jpg> (Dostop: 18. 5. 2019).
- Ljubljanski sokol, https://www.delo.si/images/slike/picture/20130930/o_Sport-Delo-Foto-2013093013-1-hires-jpeg0_1024.jpg (Dostop: 18. 5. 2019).

SPLETNI VIRI:

- O arhivu, http://www.arhiv.gov.si/si/o_arhivu/ (Dostop: 18. 5. 2019)
- Zgodovina, http://www.arhiv.gov.si/si/o_arhivu/zgodovina/#c16902 (Dostop: 18. 5. 2019).
- Serajnik-Vavken, J (1959). Stavbni razvoj Gruberjeve palače v Ljubljani. *Kronika (Ljubljana)*, letnik 7, št. 3, str. 174-185. (Dostop: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-CLH0V3M6>, 18. 5. 2019).
- Grubarjeva palača, <http://www.arhitekturni-vodnik.org/?object=58&mode=2> (Dostop: 18. 5. 2019).
- Zelnik, D., Gerlovič, D., Čuk, I. (2014). 150 let sokolstva v Sloveniji. Državni svet Republike Slovenije. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-GB21BZIH> (Dostop: 18. 5. 2019).
- Gradivo, <http://arsq.gov.si/Query/detail.aspx?ID=24447> (Dostop: 18. 5. 2019).

Zahvaljujem se zaposlenim v *Arhivu Republike Slovenije*, ki so mi pomagali izbrati gradivo primerno za srednješolce ter mi gradivo predhodno tudi pripravili v uporabo.

Avtorica: MANUELA LISJAK

Oblikovanje: MANUELA LISJAK

Mentorica: red. prof. dr. Danijela Trškan

2019

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK

|| MALNARJEV HERMAN ||

Fotografija prikazuje Malnarjevega Hermana iz Trave. Posnel jo je Edi Šelhaus leta 1944. »Fantek, ki ima na glavi Šelhausovo titovko, se je pustil fotografirati šele, ko so mu prinesli domačega zajčka.«¹ Fotografija je del zbirke gradiva, v črno-belem negativu, velikosti 9 x 6 cm in nosi inventarno število 944/4. Šelhaus je bil slovenski fotograf, fotoreporter in pisatelj. Rodil se je 15. 8. 1919 v Podkrajju nad Vipavo. Fotografije se je začel učiti pri mami v Škofji Loki ter kot fotografski pomočnik pri očetu v Zagrebu. V Skopju je bil fotograf v foto sekciji pri letalstvu starojugoslovanske vojske. Po vrnitvi zaradi hude bolezni je po okrevanju vstopil v partizane, kjer je deloval kot fotoreporter in nadaljeval na *Uradu za informiranje pri slovenski vladi*. Junija 1948 je bil poslan v Trst, kjer je deloval pri *Primorskem dnevniku* ter v coni A kot filmski snemalec. Odprl je svoj atelje "Foto Edi" v središču Trsta ter se preživljal s priložnostnim fotografiranjem. Tudi po upokojitvi leta 1973 nadaljuje z delom fotoreporterja, pisanjem knjig, objavljanjem prispevkov in fotografij. Svoj povojni fotografski opus je z darilno pogodbo podaril *Muzeju novejše zgodovine Slovenije*. Umrli je 6. 3. 2011 v Medvodah.

Odgovori na vprašanja.

- ∞ Kaj vidite na fotografiji?
- ∞ Kakšne so barve na sliki?
- ∞ Kaj o portretirancu lahko izveš iz fotografije?
- ∞ Česa iz fotografije o portretirancu ne moreš razbrati?
- ∞ Po čem ti bo ta portret najbolj ostal v spominu?

Reši nalogi.

- ∞ V kratkem odstavku zapiši zgodbo, prikazano na fotografiji, skozi oči Malnarjevega Hermana.
- ∞ V *Muzeju novejše zgodovine Slovenije* (kjer je razstavljena fotografska zbirka Šelhaus) ali na internetu poišči 3 fotografije izpod rok Šelhaus) in dopolni tabelo, ki si jo predhodno preriši na prazen list papirja.

FOTOGRAFIJA			
NASLOV			
DATUM in KRAJ posnetka			
KDO je na fotografiji			
OPIS dogajanja na fotografiji			

¹ Šparovec, J. (ur.) (2019). Edi Šelhaus. Retrospektiva. Ljubljana, Muzej novejše zgodovine Slovenije, str. 50.

LITERATURA

- Šparovec, J. (ur.) (2019). Edi Šelhaus. Retrospektiva. Ljubljana, Muzej novejšje zgodovine Slovenije.

SPLETNI VIRI

- Edi Šelhaus. Retrospektiva, <https://fototekamnzs.com/2019/04/30/edi-selhaus-retrospektiva-2/> (Dostop: 11. 5. 2019).
- Edi Šelhaus. <https://www.nationalgeographic.si/index.php?i=182> (Dostop: 11. 5. 2019).
- Fotografska. Edi Šelhaus. <https://museums.si/sl-si/Domov/Zbirke/Zbirka?id=10236> (Dostop: 11. 5. 2019).
- Edi Šelhaus: Bil sem zraven. <https://www.film-center.si/sl/film-v-sloveniji/filmi/3195/edi-selhaus-bil-sem-zraven/> (Dostop: 11. 5. 2019).

SLIKOVNO GRADIVO

- Šparovec, J. (ur.) (2019). Edi Šelhaus. Retrospektiva. Ljubljana, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, str. 50.

REŠITVE

Vprašanja:

- ∞ Otroka, puško, sneg, stavbo, drevo, zajca.
- ∞ Slika je črno-bela.
- ∞ Je otrok katerega skrbnik si lahko privošči oblačila in obutev, je otrok, ki bi se rad igral, glede na leseno puško, ki jo drži v roki, Herman je kljub igrači precej nesrečen, kar prikazuje njegova mimika na obrazu, lahko bi bil tudi prestrašen ali pa ga preprosto zebe, ker v skromni obutvi stoji na snegu.
- ∞ Ali ima družino katera zanj skrbi, ali je zajček njegov, zakaj točno je žalosten, ali ga zebe, kje je bila fotografija posneta, zakaj je bila fotografija posneta, kdo je avtor fotografije, koliko je deček star, ali je zunaj sam ali je poleg fotografa še kdo okoli njega.
- ∞ Portret mi bo v spominu najbolj ostal zaradi Hermanovega otožnega izraza na obrazu in zajčka, ki skaklja mimo njega.

Nalogi:

- ∞ Sem Malnarjev Herman in danes ni bil vesel dan. Prišel je nek fotograf, nisem si zapomnil kako mu je bilo ime in me na vsak način želel fotografirati z mojo super leseno puško, ki mi jo je naredil oče. Nisem se želel fotografirati, dokler ni gospod fotograf pripeljal zajčka. Tako je bil ljubek, da sem potem vendarle dovolil, da me fotografira. Za piko na i je gospod fotograf želel, da na glavi nosim njegovo kapico, ki je bila meni prevelika, vendar sem jo na koncu le dal na glavo. Zajčka sem potem lahko obdržal doma, tako da sem sedaj proti večeru vendarle vesel.

<p>FOTO</p>			
<p>NASLOV</p>	<p>Venko Pilon</p>	<p>Poroka</p>	<p>Pohod</p>
<p>DATUM in KRAJ</p>	<p>1970</p>	<p>1. junij 1952, v Trstu</p>	<p>1. maj 1959, v Škofji Loki</p>
<p>KDO</p>	<p>Venko Pilon, slovenski slikar, grafik in fotograf</p>	<p>Maria Prinza in Mire Lenard</p>	<p>Udeleženci pohoda</p>
<p>OPIS</p>	<p>Gospod si na fotografiji z vžigalicami poskuša prižgati svojo fajfo</p>	<p>Na fotografiji je ujet trenutek, ko mladoporočenca pričneta z rezanjem torte. Vsi prisotni na fotografiji so veseli, kar kažejo njihovi nasmeški. Vreme je bilo prijetno oz. toplo, saj so gostje in mladoporočenca v kratkih rokavih, na fotografiji pa lahko zaznamo tudi senco, saj je miza postavljena v senci pod drevesom.</p>	<p>Na fotografiji je ujet trenutek pohoda za gradom nad Vincarji ob praznovanju prvega maja 1959 v Škofji Loki. Nekateri udeleženci gledajo v objektiv, nekateri so fotografu tudi pomahali. Vreme je sončno in toplo, kar lahko sklepam iz oblačil udeležencev.</p>

DIREKTORJI O OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE

O tem, kako bo osamosvojitve Slovenije vplivala na gospodarske tokove, smo povprašali nekaj direktorjev podjetij iz naše občine. Zdi se, da so zmeri optimisti.

Roman Pipan – ONA – ON: Z osamosvojitvijo Slovenije se za nas ne bo zgodilo nič posebnega. Še vedno bomo največja veriga tekstilnih prodajal v Sloveniji, zdaj največja tudi v Jugoslaviji. To je prednost in slabost hkrati. Prednost, ker lahko vplivamo na tržna dogajanja, in slabost, ker nas vsi napadajo. Toda konkurenca je potrebna in zdrava.

Oblačila, ki jih prodajamo v naših prodajalnah, zaradi kakovosti in modnosti kupujemo predvsem na slovenskem trgu. Razvijamo lastno blagovno znamko, torej gre za narodne izdelke. Zato ne moremo kaj prida vplivati na nabavo surovin zanje.

Poseben pa je položaj naše veleprodaje, kjer se na jugoslovanskem trgu pojavljamo v dveh vlogah: kot kupci in kot prodajalci. Smo namreč največji slovenski veleprodajalci tujih in stenskih oblog ter zaščitnih sredstev. Te pa v glavnem izdelujejo v drugih republikah. Do zdaj z njimi nismo imeli večjih težav. Nekaj manjših pa smo uspešno rešili. Tako bo najbrž tudi v bodoče, kajti »vroče glave« se bodo tam hitro ohladile. Pregovor ne pravi zaman: »Voda in trgovina vedno najmeta svojo pot«.

Ljudež Deželak – KOLINSKA: Osamosvojitve sicer vsi pozdravljamo, saj mislimo, da je za Slovence pomembna, zlasti na političnem in kulturnem področju. Toda ta trenutek smo v negotovosti. Nobenih optimističnih podlag nimamo za načrtovanje poslovanja o tem datumu. Se bomo še lahko držali načela, ki smo ga uveljavili v zadnjem času, da blago prodajamo tistemu, ki nam ga tudi redno plačuje? Torej ne

glede na morebitne nove meje in nove države? ob tem je treba tudi vedeti, da Kolinska že ob nastanku leta 1908 ni računala le na tržišče, ki ga obsega današnja Slovenija, pač pa širše. Kasneje je svoj položaj še utrjevala in širila, ne le proti jugu – tam imamo trenutno kar trinajst svojih skladišč – pač pa tudi proti severu in zahodu, kjer predvsem dobivamo železo. Smo pač podjetje, ki potrebuje širše zaledje. Dva milijona Slovencev preprosto ne more prežvečiti toliko žvečilnega gumija, kot ga proizvedemo. Poleg tega pa za proizvodnjo potrebujemo moko, sladkor, olje, gobe in še vrsto drugih surovin, ki jih zdaj dobivamo iz drugih republik. Zato bi ob morebitni izgubi tržišč iz političnih razlogov imeli kar precej škode. Najbrž si tudi nova država česa takega ne želi, saj bi škodovala tudi sama sebi.

Zato vsa čast politikom, najbrž vedo, kaj delajo. Toda včasih bi nas le lahko povprašali, kako posledice posameznih ukrepov čutimo v praksi.

Miha Klešnik – TEOL: Po mojem se bo vsaj za krajši čas gospodarska aktivnost zmanjšala, ker vse stvari ne bodo urejene. Gospodarstvo pa ne more čakati, ampak se odvija vsak dan.

Zlasti so pomembno dogovori z drugimi republikami, oziroma novimi državami. Vedeti moramo, da je čenimo Iskrina telefonska zica narejena iz bakra, izdelanega v Boru, in plastike iz Pančeva, prodaja pa se v tujini. Veliko našega izvoza ne temelji na blagu slovenskega izvora, v bistvu izvažamo naše znanje, tehnologije in izkušnje.

Prav pri izvozu lahko pričakujemo težave, saj tujina priznava le papirje v jugoslovanskim žigom. Ne gre le za birokratsko domišlico, zato bo morala slovenska oblast urediti tudi to in tako omogočiti prehod slovenskega blaga čez meje. Deklarativno je vse mogoče, toda za življenje je pomembna tudi operativna izpeljava.

Prav bi nam prišel tudi izdatnejši kredit iz tujine, saj bi omogočil predati in gospodarstvu omilil težavnost prehodnega obdobja. Tudi pri snovanju slovenskega denarja bi morali preizkusiti vse za njegovo stabilnost. Le na ta način bi bilo gospodarstvo omogočeno resno načrtovanje poslov. Tako pa zdaj negotovost, recimo glede napovedane devalvacije, za katero nihče ne ve, kdaj bo, niti kolikšna bo, preprosto vkalkuliramo v ceno. S tem pa inflacijo le še pospešujemo.

Andrej Lasič – VELANA: Mi politično nestabilnost že nekaj časa čutimo, denimo pri slabšanju plačilne discipline pri naših odjemalcih. Zato smo bili primorani začeti s selekcijo in za nas ni toliko pomembna, ali je kupec z juga ali severa, pomembno je, da plačuje v rokih. Moram pa reči, da politika ni resno ogrozila vezel z našimi tradicionalnimi partnerji. V času

znamenite srbske blokade slovenskega blaga so vedno našli poti in načine, da so ohranili poslovno sodelovanje z nami. Kasneje se je izkazalo, da je zankazana blokada še najbolj škodila Miloševiću. Zato mislim, da bomo tudi zdaj v takni ali drugačni obliki še naprej sodelovali, čeprav se bo promet najbrž nekaj zmanjšal.

Na drugi strani pa je res, da je država, ki je desetletja ustvarjala poslovne in druge vezi, zelo težko kar čez noč nadomestiti z drugo. Iz izkušnje vemo, da je vse nagle politične spremembe najprej čutilo gospodarstvo, praviloma ne v dobrem. Za samostojnost je treba delati postopoma, odstranjevati napake, tudi listine, in izboljšati tisto, kar se je izkazalo za uspešno. Modro bi se bilo dogovoriti za določene skupne elemente, denimo za monetarni sistem s podskupini, za skupno vodenje vojske, pri čemer pa ima vsak lahko tudi svojo vojsko, za določene sestavine zunanje politike in podobno. Mislim, da bi kaj takega tudi svet podprl.

DIREKTORJI O OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE

Naša skupnost je glasilo občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje in predstavlja nadaljevanje glasila *Moščanska skupnost*. Glasilo je izhajalo mesečno od leta 1965 do 1994. Izbrani pisni vir nosi naslov »*Direktorji o osamosvojitvi Slovenije*«, njegov avtor pa je J. Poglajen. Članek je objavljen v rubriki *gospodarstvo*. Avtor je v članku za mnenje prosil nekaj direktorjev podjetij iz ljubljanske občine. Zanimalo ga je, kako bo po njihovem mnenju osamosvojitve Slovenije vplivala na gospodarske tokove.

Odgovori na vprašanja.

- ∞ Kdo je avtor besedila?
- ∞ Kje je bilo besedilo objavljeno?
- ∞ Kdaj je bilo besedilo objavljeno?
- ∞ O čem govori besedilo?
- ∞ Komu je besedilo namenjeno?
- ∞ Katere panoge oz. podjetja predstavljajo sodelujoči?
- ∞ Ali avtor v besedilu izraža svoje mnenje, občutke?
- ∞ S katerimi besedami so sodelujoči izrazili svoje občutke?

Reši nalogi.

- ∞ Si direktor/ica svojega podjetja in sodeluješ pri članku z mnenjem o osamosvojitvi Slovenije. V krajšem odstavku zapiši svoje mnenje in vpliv osamosvojitve na tvoje podjetje.
- ∞ S pomočjo mnenj predstavljenih v članku oblikuj propagandni letak na katerem bo razvidno, da gospodarstveniki podpirajo samostojno Slovenijo in zakaj je temu tako.

SPLETNI VIRI

- J. Poglajen (1991). Direktorji o osamosvojitvi Slovenije. V: *Naša skupnost (Ljubljana)*, letnik 32, št. 3, str. 3. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-IVB4R4TO/?euapi=1&query=%27keywords%3dosamosvojitvev+slovenije%27&sortDir=ASC&sort=date&pageSize=25> (Dostop: 12. 5. 2019).
- Naša skupnost, <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:spr-DRBDMNAU> (Dostop: 12. 5. 2019).
- Trškan, D. (2017). E-učbenik za Didaktiko zgodovine I. Ljubljana.

SLIKOVO GRADIVO

- Mišica, <https://previews.123rf.com/images/onyxprj/onyxprj1705/onyxprj170500123/78659682-strong-hand-with-muscles-vector-handdrawn-icon.jpg> (Dostop: 12. 5. 2019).
- Oris Slovenije, <https://banner2.kisspng.com/20180605/as/kisspng-vector-map-drawing-clip-art-slovenia-5b16ce3231b341.2272719715282212342036.jpg> (Dostop: 12. 5. 2019).

REŠITVE:

Vprašanja:

- ∞ J. Poglajen.
- ∞ V časopisu *Naša skupnost*.
- ∞ 25. junija 1991.
- ∞ Besedilo govori o tem, kaj si direktorji nekaterih podjetij mislijo o osamosvojitvi Slovenije.
- ∞ Besedilo je namenjeno bralcem časopisa *Naša skupnost*.
- ∞ Ona-on, Kolinska, Teol in Velana.
- ∞ Avtor zgolj v uvodu izrazi svoje mnenje, da se mu zdi, da so sodelujoči zmerni optimisti.
- ∞ Nič posebnega, pozdravljamo (osamosvojitve), za Slovence pomembna, negotovost, politično nestabilnost že nekaj časa čutimo, smo bili primorani...

Nalogi:

- ∞ Manuela Lisjak-Založba ML; Podjetje se že nekaj časa sooča s politično nestabilnostjo, kar se pozna predvsem pri plačilih naših kupcev, ko gre za večja naročila (učbeniki, brošure podjetij). V odgovor nestabilnosti smo začeli uvajati delna predplačila, tako da smo si zagotovili vsaj nekaj plačanega dela, v splošnem pa smo tudi začeli izbirati finančno stabilne kupce. Kljub temu smo mnenja, da je osamosvojitve Slovenije odlična ideja saj bi nam še dodatno odprla vrata v preostale dele sveta.
- ∞

RECIMO JA SAMOSTOJNI SLOVENIJI!

- ŠIRŠI GOSPODARSKI TRG
- POVEČAN UVOZ TUJIH DOBRIN/ARTIKLOV
- KONKURENČNOST IN POSLEDIČNO BOLJŠA KVALITETA

Pridružite se gospodarstvenikom, trgovcem, obrtnikom, zaposlenim v gospodarskem sektorju in podprite osamosvojitve naše ljube Slovenije.

KRANJSKI DEŽELNI DVOREC

Kranjski deželni dvorec ali Deželni dvorec v Ljubljani je bil sedež nekdanjega kranjskega deželnega zbora, v katerem je ta zasedal in imel svoje urade. Poleg tega je dvorec predstavljal tudi sedež deželnega odbora in glavarja dežele Kranjske. Že konec 15. stoletja je na tem mestu stal dvorec Fištamija, kot rezidenca vicedoma se dvorec omenja v virih leta 1511. Od leta 1747 naprej so v dvorcu stanovali kranjski deželni vicedomi, od leta 1793 pa je bil sedež kranjske deželne vlade. V nadaljevanju je bil dvorec cesarsko kraljev in nazadnje stanovski dvor, v kateri je svojo dejavnost opravljal Kranjski deželni zbor v Ljubljani. Leta 1821 se je v zgradbi odvijal Ljubljanski kongres. Po potresu je bilo potrebno dvorec prenoviti in julija 1895 je bil izdan odlok, naj se izdelajo potrebni načrti za prenovo. Med načrtom obnove pa je bil tudi nov Deželni dvorec. Gradnja se je začela leta 1896 in končala 1902. Od leta 1919 in do danes je dvorec namenjen poslojpu Univerze v Ljubljani.

Odgovori na vprašanja.

- ∞ Kaj vidiš na fotografiji?
- ∞ Iz katerega materiala je zgradba?
- ∞ Kako je zgradba okrašena?
- ∞ Kje se nahaja zgradba na fotografiji?
- ∞ Kaj te na zgradbi najbolj pritegne?

Reši nalogi.

- ∞ Mestna občina Ljubljana izda predlog za rušenje zgradbe Univerze v Ljubljani, zaradi novega prostorskega načrta občine. V pismu pojasni pomen zgradbe za Slovenijo in predvsem Ljubljano ter poskrbi, da ne pride do sprejema predloga.
- ∞ Stojiš pred zgradbo današnje Univerze v Ljubljani. Do tebe pristopi turist in prosi, da mu predstaviš zgradbe, ki jih lahko vidiš, ko stojiš na dvorišču univerze.

LITERATURA:

- Benedetič, A. (2002). *Deželni dvorec v Ljubljani: 1902-2002*. 1. natis. Ljubljana: Delo.

SPLETNI VIRI

- Zgodovina UL, https://www.uni-lj.si/univerzitetni_arhiv/zgodovina_ul/ (Dostop: 14. 5. 2019).
- 100-letnica UL, https://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/100_let_ul/ (Dostop: 14. 5. 2019).
- UL – ustanovitev in razvoj do konca 20. stoletja, https://www.uni-lj.si/univerzitetni_arhiv/zgodovina_ul/univerza_v_ljubljani_%E2%80%93_ustanovitev_in_razvoj_do_konca_20%20_stoletja/ (Dostop: 14. 5. 2019).
- Palača univerze, https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=df5b0c8a300145fda417eda6b0c2b52b&query=RNPD_4274_1%20CESD%20C380 (Dostop: 14. 5. 2019).
- Hribovšek, A. (27.10.2008). Grbi kranjskih mest in trgov na univerzitetni palači v Ljubljani, http://www.grboslovje.si/novice/article_2008_10_27_1133.php (Dostop: 14. 5. 2019).

SLIKOVNO GRADIVO

- Univerza v Ljubljani, https://radiostudent.si/sites/default/files/styles/thumbnail_w530/public/slike/2018-11-23-kaj-pa-gradbi%C5%A1%C4%8De-pred-univerzo-93613.png?itok=qbhCMK5R (Dostop: 14. 5. 2019).

REŠITVE

Vprašanja:

- ∞ Zgradbo/Zgradbo UL/Dvorec.
- ∞ Zgradbo krasijo okna obdana z okrasnim kamnom, tudi pritlični del zgradbe je oblečen v kamen. Streho oz. zgornje nadstropje krasijo nekaj stolpičastih zaključkov. Zgradba ima velik balkon na katerem so razstavljene zastave Mestne občine Ljubljana, Republike Slovenije, Evropske unije in Univerze v Ljubljani. Pred zgradbo je večje travnato dvorišče s prehodom, ki ga krasijo vodnjak »Evropa«. Zgradba je poudarjena s stebriči in okrašena z grbi štirinajstih mest in trgov tedanje dežele Kranjske in deželnim grbom na glavnem pročelju.
- ∞ V Ljubljani/Na Kongresnem trgu v Ljubljani.
- ∞ Veličastnost zgradbe (zastave, ki krasijo balkon zgradbe).

Nalogi:

- ∞ Spoštovana Mestna občina Ljubljana!
Pišem v imenu vseh, ki tudi v sanjah ne bi pomislili na rušenje čudovite zgradbe v kateri danes biva UL. Zgradba je edinstvena in odseva stoletno kontinuiteto slovenskega prostora. Od 15. stol. naprej ima dvorec posebno vlogo v zgodovini Slovencev. Na začetku so v njem bivali kranjski vicedomi, od druge polovice 18. stol. je dvorec svoje prostore nudil kranjski deželni vladi. Kdo ni slišal za Ljubljanski kongres, ki se je leta 1821 odvijal v zgradbi, katero želite vi porušiti. Po potresu je takratni župan Hribar videl pomen zgradbe in sprejel predlog o njeni obnovi. Vsi so želeli ohraniti to mojstrovino, vi pa imate idejo o rušenju – nezaslišano! Razmislite malo o svojem predlogu, pomislite kakšen del zgodovine bi z rušenjem Slovenija izgubila... V upanju na razbistritev Vaših misli, Vas lepo pozdravljam! M. L.
- ∞ Trenutno se nahajava pred stavbo UL, ki jo krasijo fontana z bronastim kipom Evrope in bika. Pred nama se razprostira Kongresni trg z t. i. parkom Zvezda, ki je velikokrat center različnih dogodkov (koncerti, prireditve, športni dnevi). V levi ulici lahko vidimo nekdanjo ljubljansko realno katere prostore danes polnita srednja elektro in Vegova šola. Na desni strani stoji čudovita filharmonija nekaj korakov vzporedno z univerzo pa spomenik slovenskim vojakom. Prav od spomenika lahko opazujemo Ljubljano in pot po LJ nadaljujemo ob njej.

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

TRETJA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

VAJA 17: V krajevnem časopisu izberite fotografijo¹, na kateri je več ljudi. odgovorite na vprašanja. Upoštevajte njihov vrstni red².

1. Natančno opišite, koga vidite na fotografiji in opišite, kaj delajo.

Na fotografiji vidim skupino otrok, predvidevam, da predstavljajo drugo in tretjo triado osnovne šole. Pred njimi stoji gospod oz. zborovodja. Otroci stojijo na pevskem odru oz. pevskih stopnicah, pojejo in z rokami nakazujejo gibe. Večina njih opazuje zborovodjo in sledi ostalim z gibanjem rok. Postavljeni so v polkrožni obliki, medtem ko se zborovodja nahaja nekje na sredini pred njimi in s hrbtom obrnjen proti publikli. Skupina otrok predstavlja zbor, ki jih vodi zborovodja. V ta namen (koncerta) so postavili tudi sceno, usklajeni pa so tudi pevci, ki vsi nosijo temne hlače in vijolične majice.

3. Kakšni so vaši občutki ob gledanju te fotografije?

Moji občutki ob gledanju fotografije so prijetni. Lahko si predstavljam, kako zbor poje in vzpostavlja prijetno vzdušje v dvorani. Otroci so precej skoncentrirani na petje in kazanje z rokami. Malo sem tudi nervozna in jim želim, da nastop izpeljejo po svojih najboljših sposobnostih.

4. Kaj na fotografiji sproža te občutke?

Najverjetneje te občutke sproža dejstvo, da sem tudi sama obiskovala pevski zbor v OŠ. Spomnim se, kako smo bili pred nastopom vsi nervozni, po prvi pesmi pa smo bili v centru dogajanja in vse oči so bile uprte v nas. Kljub uram vaj si imel še vedno občutek, da bi lahko bil bolj pripravljen. Fotografija me resnično popelje v moje osnovnošolske dni.

2. Kaj menite, o čem ljudje razmišljajo oz. kaj čutijo?

Menim, da ti ljudje razmišljajo o besedilu, ki ga morajo zapeti in gibih, ki jih morajo ob tem besedilu izvesti. Pozorno spremljajo navodila zborovodje. Menim, da so vznemirjeni zaradi nastopa in dejstva, da morajo prav peti in izvajati gibe. Zborovodja najverjetneje razmišlja katera nota sledi in je na trnih, da bo zbor prav odvodil.

5. Kaj bi radi vprašali ljudi na fotografiji?

Pevce bi vprašala, katera pesem jim je najljubša, koliko časa potrebujejo, da si zapomnijo neko besedilo, kako dolgo so že del pevskega zbora, ali pojejo tudi doma, ali pojejo tudi njihovi starši, katera pesem jim res ni ljuba, kako se počutijo ko pojejo, kako se počutijo ob aplavzu, zakaj so se odločili za sodelovanje v pevskem zboru, kako se jim zdi usklajenost oblačenja za nastope, ali so nervozni pred nastopi, kako se počutijo po nastopu, ali na nastope pridejo tudi njihovi starši, kakšen se jim zdi zborovodja, so se že udeležili zbarskega tekmovanja, najverjetneje bi se našlo še kakšno vprašanje.

Zborovodjo bi vprašala na podlagi česa izbere pesmi, ki jih mladi pevci nato prepevajo, koliko dodatnega časa zahteva vodenje otroškega pevskega zbora, ali vodi kakšen drug pevski zbor, kaj je po poklicu, kaj mu pomeni vodenje pevskega zbora, kako se pripravi na vaje, kako se pripravi na nastope, kako izbira učence za v pevski zbor, kdo mu pomaga pri organizaciji koncertov, kako izbira pesmi za koncerte, koliko koncertov na leto ima pevski zbor, komu so namenjeni koncerti, kako dolgo se že ukvarja z

¹ Nastop pevcev OŠ Tabor Logatec. *Logaške novice*. Letnik L – april 2019, št. 3, str. 25.

² Trškan, D. (2007). *Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem [Elektronski vir]: naloge malo drugače*. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, str. 25.

VAJA 20: Preučite izdajo krajevnega časopisa. Odgovorite na vprašanja.¹

Ali izhaja časopis dnevno, mesečno, letno ali kako drugače?

Časopis izhaja mesečno.

Komu je namenjen oz. kdo so njegovi bralci?

Časopis je namenjen občankam in občanom občine Logatec, ki so tudi prejemniki časopisa. V splošnem je namenjen vsem, ki jih zanima občinska tematika, dogajanja in novosti v

Katere so osrednje časopisne rubrike?

Osrednje časopisne rubrike so: iz občinske hiše, aktualno, v središču, kultura, med nami, zadnja rubrika pa se razlikuje od vsakega meseca posebej, odvisno od dogajanja v občini. Izbrani časopis ima recimo rubriko šport, medtem ko nekaj predhodnikov zajema rubriko poslovne strani.

Ali časopis vsebuje tudi slikovno gradivo? Če da, kakšno? Če ne, zakaj ne?

Časopis vsebuje tudi slikovno barvno gradivo. Prva stran je okrašena z večjo fotografijo kurentov, saj je v mesecu aprilu potekalo pustovanje, naslovnico pa krasi tudi logaški grb. V nadaljevanju je večina člankov okrašenih s fotografijo, ki članke oz. besedila dopolnjujejo. Imamo tudi nekaj grafičnih prikazov in pa reklamnih objav.

Ali je informativni časopis ali izraža mnenja? Pojasnite.

Časopis je v večini informativne narave, vendar v posameznih člankih lahko prebiramo tudi mnenja avtorjev. Informativne narave je predvsem zato, ker občanke in občane občine Logatec informira o dogajanju, novostih, pridobitvah, sklepih občinskih zborov ipd. Hkrati pa v nekaterih primerih tudi izraža mnenja, saj so nekateri članki napisani kot komentar na posamezno dogajanje, novosti ali prireditve in tako izražajo mnenje dotičnega avtorja posameznega članka. Vsekakor pa je v 90% časopis informativne narave in njegove bralce informira o dogajanju v občini Logatec.

Naslov časopisa: Logaške novice
Datum izida: 5. 4. 2019
Številka, letnik: Št. 3, letnik L – april 2019
Število strani: 39.

¹ Trškan, D. (2007). *Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem [Elektronski vir]: naloge malo drugače*. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, str. 28.

VAJA 26: V krajevnem časopisu preberite katerikoli intervju¹. Odgovorite na vprašanja².

Vprašanja	Odgovori
<i>O čem se pogovarjata sogovornika?</i>	Sogovornika se pogovarjata o gimnazijski poti dijakinje, ki je privolila na intervju. Novinarka sprašuje dijakinjo, zakaj se je odločila za dotično gimnazijo, od kje ji zanimanje za naravoslovje, kakšno je šolanje na izbrani gimnaziji in kaj ji pomenijo nagrade, ki jih je prejela v znak uspešnosti dvoletne raziskovalne naloge.
<i>Ali oseba govori o tem, kar se je zgodilo, ali o tem, zakaj se je zgodilo? Pojasnite.</i>	Oseba govori o tem kar se je zgodilo, kar pride do izraza med delom intervjuja, ko dijakinja razlaga, zakaj se je odločila za izbrano gimnazijo, ki jo v času intervjuja zaključuje in od kod ji zanimanje za naravoslovje. Vendar pojasnjuje tudi zakaj se je zgodilo, torej zakaj je na koncu izbrala gimnazijo, ki jo je, zakaj se je odločila za naravoslovni krožek, ki jo je privedel do raziskovalne naloge in posledično do prejete nagrade.
<i>Ali se oseba zagovarja?; Ali zagovarja koga drugega? Pojasnite.</i>	Oseba se ne zagovarja in tudi ne zagovarja nikogar. Dijakinja le pojasnjuje svojo odločitev izbire gimnazije, kje bo nadaljevala šolanje in kako je v splošnem prišlo do ideje raziskovalne naloge, ki ji je prinesla Krkino nagrado ter srebrno priznanje na srečanju mladih raziskovalcev Slovenije.
<i>Ali se izmika odgovoru na vprašanje?; Ali je oseba zadržana pri odgovorih? Pojasnite.</i>	Menim, da se oseba ne izmika odgovorom in pri odgovorih ni zadržana. Opazim lahko, da so vprašanja postavljena precej ozko in je intervjuvanka odgovorila nanje v celoti. Tudi intervju je krajši kot bi lahko pričakovala glede na izbrano tematiko.
<i>Ali podaja lastno mnenje?; Ali se lahko ugotovi pristranskost avtorja? Pojasnite.</i>	Intervjuvanka podaja lastno mnenje oz. pojasnila svojih odločitev glede izbire gimnazije in v povezavi z nadaljnjim izobraževanjem. Ni nobenega podajanja lastnega mnenja ali kakršnegakoli prepričevanja v svoja načela. Pristranskost avtorja ni mogoče ugotoviti, vprašanja so postavljena na konkreten in jasen način in ne zahtevajo opredelitev strani, temveč le pojasnilo odločitev.
<i>Kakšni so odgovori spraševanca?</i>	Odgovori dijakinje so jasni in v celoti odgovorijo na zastavljeno vprašanje. Dijakinja ne dolgozezi ter jasno in na kratko odgovarja na vprašanja. Odgovori so iskreni in zgolj pojasnjujejo odločitev o izbiri srednje šole in v nadaljevanju fakultete ter kaj je dijakinjo pripeljalo do naziva raziskovalke in raziskovalne naloge, ki ji je prinesla tudi lepo nagrado.

¹ Intervju. *Logaške novice*. Letnik L – april 2019, št. 3, str. 15.

² Trškan, D. (2007). *Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem [Elektronski vir]: naloge malo drugače*. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, str. 34.

<p><i>Kakšna vprašanja zastavlja spraševalec?</i></p>	<p>Spraševalka zastavlja kratka in jasna vprašanja, ki omogočajo spraševalki jasne odgovore. Menim, da vprašanja niso dvoumna ali celo provokativna temveč zajemajo splošni pogled na izbiro srednje šole, uspehe in nadaljevanje izobraževanja dijakinje.</p>
<p><i>Katere teme izpostavlja in poudarja spraševalec?</i></p>	<p>Spraševalec izpostavlja in poudarja temo izbire srednje šole in v nadaljevanju fakultete. V splošnem je tema intervjuja predvsem uspeh dijakinje, ki je s svojo raziskovalno nalogo prejela Krkino nagrado in srebrno priznanje na srečanju mladih raziskovalcev.</p>
<p><i>Kako doživljate pogovor med sogovornikoma?</i></p>	<p>Pogovor med sogovornikoma doživljam s pozitivnimi občutki, saj mi je prijetno, ko mlada oseba dosega tako velike uspehe na področju, ki mu/ji odgovarja. Vesela sem, ko preberem članek ali intervju ali si ogledam kakšno oddajo, kjer so predstavljeni uspehi mlajših generacij. Zanimivo mi je kako nekateri najdejo področje, ki jih veseli in so se z njim pripravljene ukvarjati oz. pri področju vztrajajo.</p>

ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE

Kriteriji za projektno nalogo: 10 točk	Nezadovoljivo (0 točk)	Zadovoljivo (1 točk)	Dobro (2 točki)	Zelo dobro (3 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge in navedbo virov in literature	Projektna naloga ni računalniško ustrezno oblikovana. Navedba uporabljene literature je izredno pomanjkljiva ali je ni.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja. Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana. Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	-	2
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je zelo malo in ne ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Nalog oz. vprašanj je malo, a so vsebinsko ustrezna, vendar enaka. Le delno ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna ter skoraj v celoti ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko zelo ustrezna in zelo raznolika ter ustrezajo zahtevam projektne naloge.	3
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	-	2
Zahteve projektne naloge	Zahteve projektne naloge niso izpolnjene.	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	3

Moja opisna ocena projektne naloge:	Svojo projektno nalogo bi ocenila kot zelo dobro (10). Upoštevala sem vse kriterije in projektno nalogo napisala, uredila in oblikovala v skladu z njimi. Vsa vprašanja so vsebinsko ustrezna in raznolika kakor tudi naloge. Podani so odgovori na vsa vprašanja in prav tako predvideni odgovori za odprte naloge. V projektno nalogo je bilo vloženega veliko truda in dela.
--	---

POROČILO

Utrinek iz obiska delovnega okolja, 15. maj 2018.

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

Ustreznost obveznosti pri predmetu bi ocenila s 4. Menim, da so nas naloge zbližale z delom učitelja zgodovine in nam dale vpogled v terensko delo oz. oblikovanje gradiva za izvedbo terenskega dela. Vseeno bi imela manjšo pripombo nad količino zadanih nalog. Veliko dela sem imela že z nalogami, ki sem jih morala opraviti, ne znam si predstavljati še truda in časa, ki bi ga morala vložiti ob izdelavi poročila (katerega sem bila sama opravičena).

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

S projektno nalogo sem utrdila svoje znanje postavljanja vprašanj in izdelave nalog v povezavi z različnimi viri (predmeti, pisni viri, slikovno gradivo). Menim, da sem napredovala tudi v spretnostih urejanja Word dokumentov, saj sem veliko časa in truda namenila prav estetskemu izgledu celotne projektne naloge. Pridobila sem tudi splošen vpogled v pripravo gradiva za učence ali dijake v sklopu organizacije terenskega dela, predvsem kar se tiče oblikovanja vprašanj in nalog, ki ustrezajo posameznim starostnim skupinam učencem. Želela sem oblikovati vprašanja in naloge, ki se navezujejo konkretno na posamezno snov (od učencev pričakujem znanje), naloge, katere rešitve lahko poiščejo v besedilu, sliki ali predmetu (s pomočjo različnih virov oz. metoda dela z različnimi viri) ter avtentične naloge, ki od učenca zahtevajo malce domišljije, inovativnosti in svojih zanimivih idej.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge?

Pri projektni nalogi kakšnih specifičnih težav nisem imela. Predhodno sem se dogovorila z muzejem in arhivom, tako da pri izdelavi brošure nisem imela nikakršnih problemov. Vseeno sem imela stisko s časom, saj v času pedagoške prakse nisem mogla dosti delati na predmetu terensko delo. Malce se je zakompliciralo pri končnem oblikovanju projektne naloge, ko sem svoje izdelke strnila v skupni dokument in se je zgodilo nekaj zamikov, neporavnav, združevanja strani dokumentov ipd. Zadevo sem uredila s prelomi strani in problem hitro rešila.

Kaj ste pridobili s poročilom ali z obiskom v realno delovno okolje ali s predavanji na Kulturnem bazarju?

Z obiskom v realno delovno okolje sem pridobila vpogled v delovanje Zvezne gimnazije in Zvezne realne gimnazije za Slovencev predvsem iz vidika dvojezičnosti oz. vključenosti zamejskih Slovencev v izobraževalne ustanove. Predaval nam je profesor zgodovine, ki nam je predstavil kako poteka njihova matura oz. kako se njihov pouk razlikuje od običajnega pouka gimnazije. Ogledali smo si tudi sedež Mohorjeve družbe v Celovcu. Seznanili smo se z delovanjem Mohorjeve družbe in tudi Mohorjeve ljudske šole. Poleg tega nam je vodja inštituta predstavil Slovenski narodopisni inštitut. Predvsem sem pridobila vpogled v delovanje nekaterih institucij, ki si tudi v drugih državah prizadevajo za ohranjanje slovenske kulture in slovenskega jezika.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Bodočim študentom predlagam boljšo organizacijo časa oz. izdelavo posameznih nalog. Sama sem sicer mnenja, da je nalog oz. obveznosti precej za 5KT, ki jih dobimo pri predmetu. Kljub temu so, ko pogledam na celoten izdelek, naloge zelo uporabne za učitelja zgodovine in vsekakor doprinesejo k našemu »poklicnemu« razvoju.

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2018/19

PROJEKTNA NALOGA

IME IN PRIIMEK: Lea Knez

DATUM: 31. 5. 2019

PRVI DEL

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

SLOVENJGRAŠKE ZGODBE: OD RIMA DO AFRIKE

Delovni list za učence od 7. do 9. razreda OŠ

KOROŠKI POKRAJINSKI MUZEJ

GLAVNI TRG 24, 2380 SLOVENJ
GRADec

TEL.: +386 2 62 12 520,
+386 2 62 12 522

Fax: +386 2 62 12 522

E-mail: INFO.SG@KPM.SI

Delovni čas:

- PONEDELJEK: ZAPRTO
- OD TORKA DO PETKA: 9.00–18.00,
- SOBOTA IN NEDELJA: 10.00–13.00
in 14.00–17.00

O MUZEJU

Koroški pokrajinski muzej je osrednja muzejska ustanova na Koroškem. Muzej je na pobudo dvanajstih koroških občin svoja vrata odprl leta 2002, ko sta se v nov muzej združila Koroški muzej Ravne in Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec, oba z dolgo in bogato zgodovino varovanja in posredovanja kulturne dediščine Koroške. Danes Koroški pokrajinski muzej sestavljajo muzeji v Dravogradu, Radljah ob Dravi, Ravnah na Koroškem in Slovenj Gradcu. V okviru muzeja delujejo različni oddelki: oddelek za arheologijo, oddelek za etnologijo, oddelek za zgodovino, oddelek za kulturno in umetnostno zgodovino, oddelek za dokumentacijo in oddelek za pedagoško službo. Na Ravnah na Koroškem obratuje tudi skupna restavratorska delavnica.

DRAGI UČENEC/DRAGA UČENKA,

Danes se boš sprehodil/a po stalnih razstavah Koroškega pokrajinskega muzeja Slovenj Gradec. Ogledal/a si boš 4 zbirke, ki so razstavljene v več prostorih – in sicer zbirko Božanskim manom, spominsko sobo Franca Ksaverja Meška, Sokličevo zbirko in Tretjakovo afriško zbirko. Na poti te bo spremljal ta delovni list, ki te bo s pomočjo različnih nalog vodil skozi muzej in opozoril, na katere predmete moraš biti še posebej pozoren/na. Če boš potreboval/a pomoč, lahko kadarkoli poiščeš naše kustose, ki bodo tvoje delo spremljali in ti z veseljem priskočili na pomoč. ☺

Delovni list je namenjen samostojnemu ogledu razstave in reševanju nalog za učence od 7. do 9. razreda osnovne šole. Naloge so razdeljene na štiri sklope in zajemajo vse štiri stalne razstave.

Na voljo imaš 60 minut.

Ne pozabi na pravila obnašanja v muzeju!

Želim ti veliko užitkov ob samostojnem odkrivanju zgodovine.

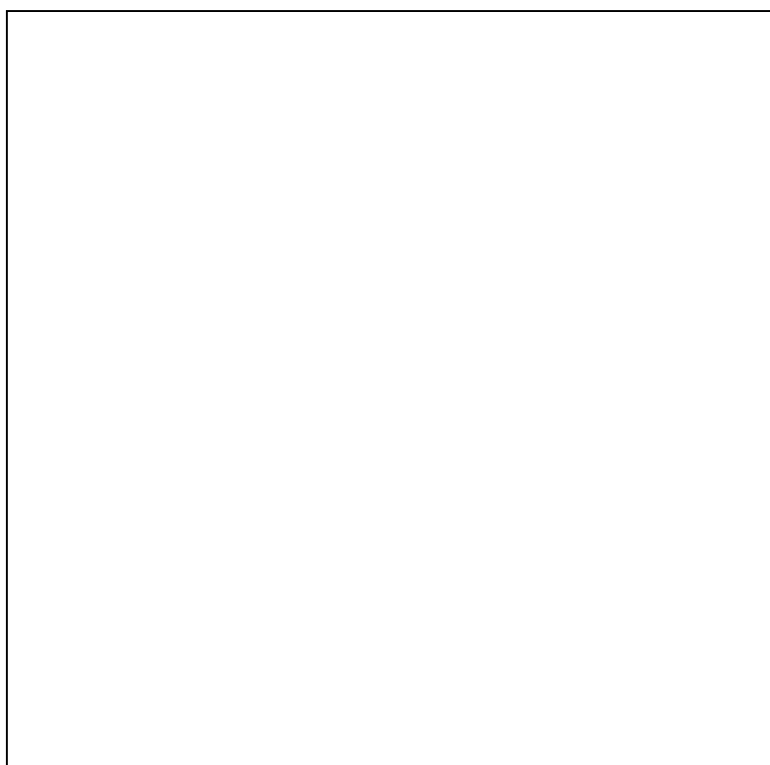

1. BOŽANSKIM MANOM

Naloga 1: Kdo so bili »mani,« po katerih razstava nosi ime?

Naloga 2: Oglej si lutko rimskega vojaka.

- Kako so se rimski vojaki imenovali? _____
- Nariši rimskega vojaka in poimenuj njegovo opremo.

Naloga 3: Rimljani so bili odlični kamnoseki.

- Oglej si geološki zemljevid pohorskega območja in izpiši tri kamnine, ki so jih Rimljani izkopavali.

_____, _____, _____.

- Katera reka je služila kot glavna transportna pot pri prevozu kamnov?

_____.

Naloga 4: Poišči kamen, na katerem je vklesana končnica SPQR. Spodaj imaš zapisano, kaj končnica pomeni. Tvoja naloga je ugotoviti, v katerem jeziku je zapisana in poiškati prevod v slovenščini. Lahko si pomagaš z uporabo mobilnega telefona.

SPQR: Senatus Populusque Romanus Jezik: _____

Prevod: _____

Naloga 5: Poišči kip spečega dečka. Zapiši, na kateri zanimiv način so si zgodovinarji in arheologi pomagali, da so kip znali uvrstiti v pravilno časovno obdobje.

Naloga 6: Oglej si zemljevid južnega Norika in dopolni spodnje besedilo.

Norik je postal rimska _____ v času cesarja _____ (37–56 n. št.) Tudi Slovenj Gradec z okolico je v tem času spadal pod noriško ozemlje. Na območju današnjega _____, ob vznožju grajskega griča, je stala pomembna rimska naselbina, *Kolaciona*.

Tabula Peutingeriana

Naloga 7: Latinsko ime mesta poveži z ustreznim slovenskim imenom. Pomagaj si z zemljevidom.

Celeja	Ljubljana
Emona	Trojane
Nauportus	Vrhnika
Atrans	Ptuj
Poetovio	Celje

Naloga 8: Poišči spodnjo sliko.

a) Kaj predstavlja? _____

b) Zgradbo na sliki kratko opiši. Pomagaj si z besedilom ob sliki.

Naloga 9: Na koncu sobe boš našel mrtvaško posteljo iz rimske grobnice. Nanjo se lahko uležeš.

- Kako vemo, da je grobnica z mrtvaško posteljo pripadala pomembnemu možu, ki je bil del takratne elite?

2. FRANC KSAVER MEŠKO

Naloga 10: V spominski sobi Franca Ksaverja Meška si oglej vitrino, kjer so razstavljeni njegova oblačila.

- Kateri poklic je Franc Ksaver Meško opravljal glede na oblačila? _____
- S katerimi drugimi poklici se je še ukvarjal?

Naloga 11: Razišči preostanek Meškove spominske sobe. Kaj ti razstavljeni predmeti povedo o njegovem življenju in njegovih interesih?

Naloga 12: Ksaver Meško je veliko zaslug prejel predvsem na področju pisateljstva. Za svojo mizo je napisal mnoga pomembna dela.

▪ Kaj je v njegovem pisanju prevladovalo?
Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

a) pesništvo	d) proza
b) verske vsebine	e) posvetne vsebine
c) narodno prebujanje	f) mladinska dela

Naloga 13: Poznaš kakšno zgradbo ali del mesta Slovenj Gradec, ki se danes imenuje po Francu Ksaverju Mešku?

3. SOKLIČEVA ZBIRKA

Naloga 14: Kdo je bil Jakob Soklič in s čim se je ukvarjal?

Naloga 15: Poišči in poimenuj predmete na spodnjih fotografijah ter (če je možno) dopiši iz katerega stoletja in države izvirajo.

Naloga 16: Med likovnimi deli, ki jih je zbral Soklič, poišči bakrorez Slovenj Gradca iz 17. stoletja.

- Kako se mesto imenuje v nemškem jeziku?

- Primerjaj izgled mesta v 17. stoletju in danes (razmisli o velikosti, zgradbah, številu prebivalstva, ...). Svoje ugotovitve zapiši v spodnjo tabelo.

SLOVENJ GRADEC V 17. STOLETJU	SLOVENJ GRADEC DANES

4. TRETJAKOVA AFRISKA ZBIRKA

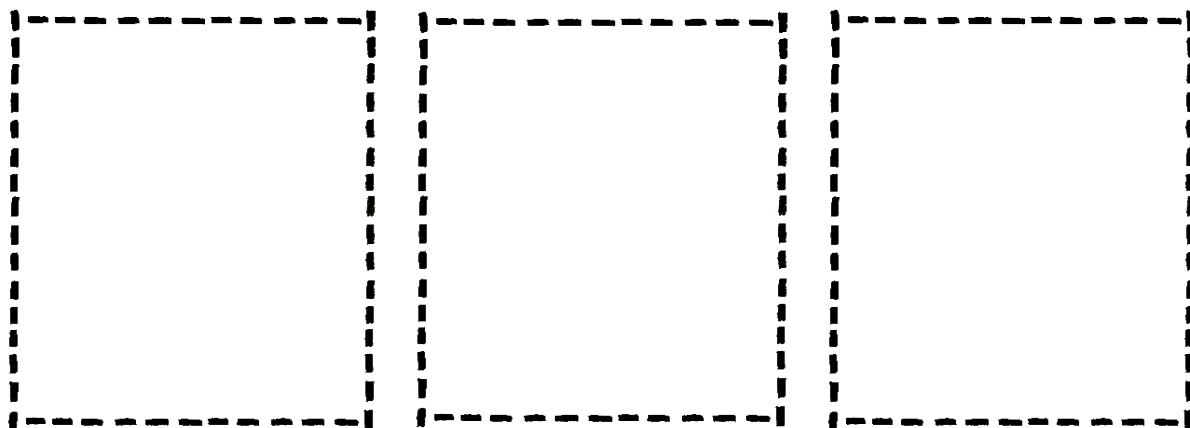
Naloga 17: Ob vstopu v »afriško« sobo si oglej zemljevid Afrike.

- Koliko različnih afriških držav je dr. Franc Tretjak obiskal?

- Izpiši imena 3 držav.

Naloga 18: V sobi je razstavljenih mnogo zanimivih predmetov, ki prikazujejo afriško kulturo in življenje. Izberi si 3 najljubše predmete ter jih poimenuj in nariši.

Naloga 19: Vživi se v vlogo popotnika po Afriki, ki skupaj z dr. Tretjakom raziskuje različne države, kulture in ljudstva. Napiši krajši dnevniški zapis o tem, kaj vse si videl in doživel na svojem potovanju. Razmisli, kaj te je najbolj presenetilo, kaj te je morda navdušilo ter pomisli, kako se življenje v Afriki razlikuje od življenja pri nas. Pomagaš si lahko z razstavljenimi predmeti in fotografijami.

ČESTITAM, USPELO TI JE REŠITI VSE NALOGE!

HVALA, DA SI DANES TUDI TI POSTAL/A DEL NAŠE ZGODBE!

REŠITVE

1. BOŽANSKIM MANOM

Naloga 1: Mani so bili dobri duhovi, ki so jih Rimljani častili.

Naloga 2: Legionarji. / Oprema: čelada, meč, tunika, sandali, plašč.

Naloga 3: Marmor, granit, kremen. / Drava.

Naloga 4: Latinščina. / Rimski senat in ljudstvo.

Naloga 5: Pomagali so si z njegovo frizuro in dečka uvrstili v obdobje, ko je bila frizura moderna.

Naloga 6: provinca, Klavdija, Starega trga.

Naloga 7: Celeja-Celje, Emona-Ljubljana, Nauportus-Vrhnika, Atrans-Trojane, Poetovio-Ptuj.

Naloga 8: Podeželsko pristavo oz. vilo rustiko (v Zgornjih Dovžah). / Vila je velika stanovanjska hiša, zgrajena iz kamna ter opek, ki je imela vgrajeno tudi ogrevanje. Vilo je postavil upokojeni vojak.

Naloga 9: Zaradi ohranjenega nagrobnega spomenika z imenom, ki umrlega uvršča med pripadnika elitne družine iz Celeje.

2. FRANC KSAVER MEŠKO

Naloga 10: duhovniški. / Pisatelj, pesnik, pripovednik.

Naloga 11: V sobi stoji velika omara, polna knjig, kar pomeni, da je rad veliko bral. Razni verski predmeti (križ, slike, kipci) govorijo o njegovem verskem poslanstvu. Razstavljena je plaketa, ki ga zaradi narodnih prizadevanj imenuje za častnega člana Narodne čitalnice v Slovenj Gradcu. Izvemo tudi, da je bil duhovnik župnije Sele.

Naloga 12: b, c, d, f

Naloga 13: Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec in Meškova ulica.

3. SOKLIČEVA ZBIRKA

Naloga 14: Jakob Soklič je bil duhovnik, ki je deloval v Slovenj Gradcu. Bil je velik zbiratelj umetnin in predmetov; zbiral je pohištvo, likovna dela, arheološke in etnološke predmete ter ogromno prispeval k ohranjanju domače in tuje kulturne dediščine.

Naloga 15: Likalnik / čutarica, 19. stoletje / panjske končnice / kipec iz Gvineje, prazgodovina / vaza iz Japonske, 19. stoletje / orientalski vrč / sulice, 16. stoletje / cehovska skrinja, 17. stoletje / Oziris, Egipt, 7–4. stl. pr.n.št.

Naloga 16: Windisch Graz / Slovenj Gradec v 17. stoletju je bil obdan z obzidjem, okolica ni bila poseljena in je bila namenjena kmetovanju. Mesto je bilo veliko manjše, prav tako tudi prebivalstvo. Danes ni več obzidja, okolica centra pa je gosto poseljena z večjimi trgovskimi in industrijskimi centri. Do danes so se ohranile vse okoliške cerkve in cerkev v mestnem jedru.

4. TRETJAKOVA AFRIŠKA ZBIRKA

Naloga 17: 12 / Egipt, Sudan, Kenija.

...

VIRI ZA GRADIVO

Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec (stalne razstave)

Slikovno gradivo:

- Lea Knez: osebni arhiv (fotografije stalnih razstav v KPM Slovenj Gradec)
- Meško, Franc Ksaver. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi362730/> (25. 4. 2019)
- Soklič Jakob. <https://www.rav.sik.si/e-knjiznica/koroski-biografski-leksikon/item/soklic-jakob> (25. 4. 2019)

LITERATURA IN VIRI ZA PRIPRAVO

Spletne strani:

- Koroški pokrajinski muzej:
 - <http://www.kpm.si/o-muzeju/zgodovina-muzeja/>
 - <http://www.kpm.si/o-muzeju/poslanstvo/>
- <http://www.kpm.si/vrsta-razstave/stalne-razstave/page/2/?lokacija-razstave=slovenj-gradec>

ZAHVALA

Za sodelovanje se zahvaljujem mag. Tadeju Pungartniku, direktorju Koroškega pokrajinskega muzeja in njegovi ekipi.

Avtor: Lea Knez

Oblikovala: Lea Knez

Mentorica: dr. Danijela Trškan

Maj 2019

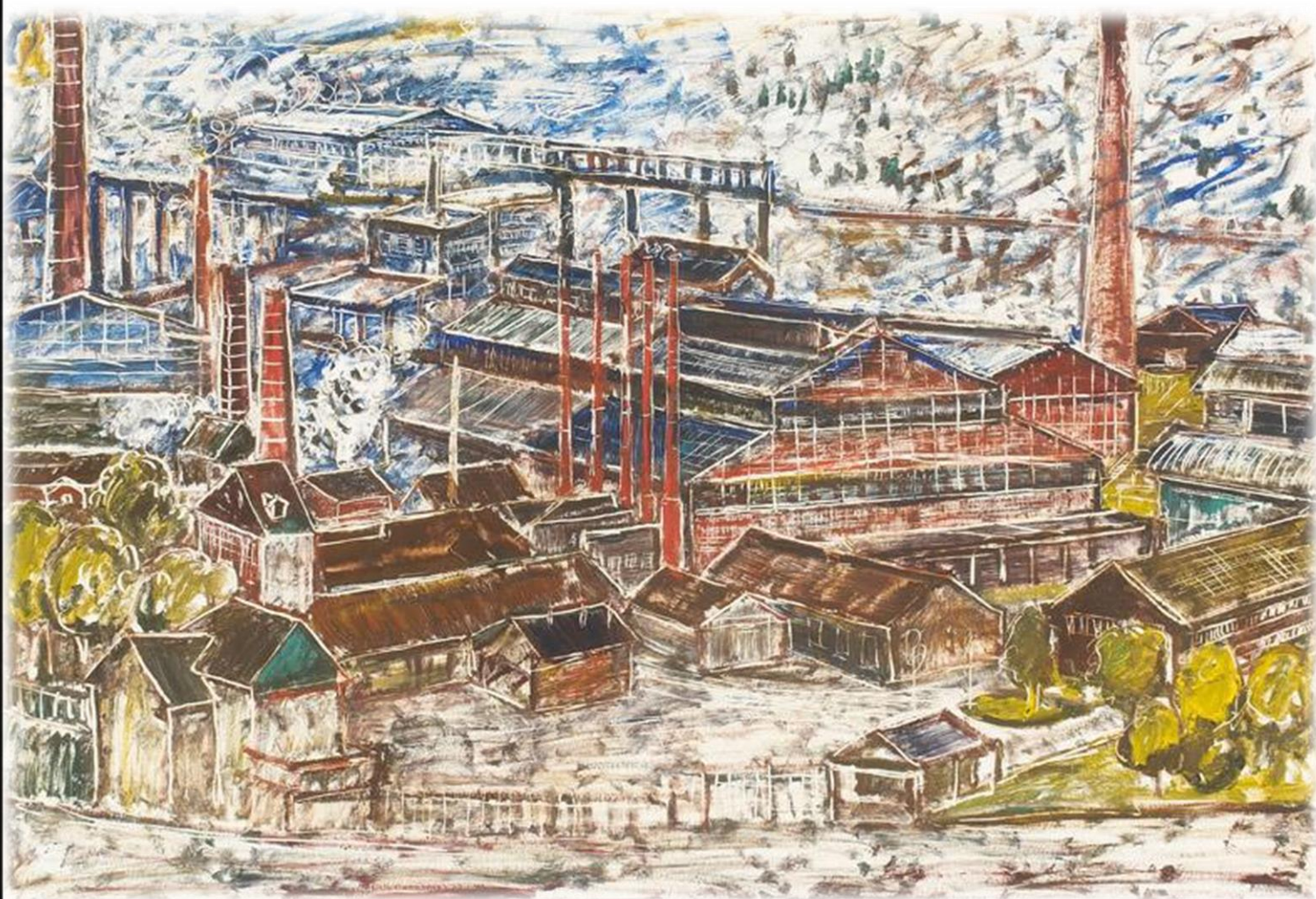

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

PAM Pokrajinski
arhiv
Maribor

Enota za Koroško

ZGODOVINA ŽELEZARNE RAVNE

Delovni list za dijake 3. in 4. letnikov gimnazijskih programov

POKRAJINSKI ARHIV MARIBOR

Arhiv je ustanova, ki hrani pisano, risano, fotografirano, tiskano, filmano ter magnetno, optično ali kako drugače zapisano gradivo, ki je poročevalec časa, v katerem je nastalo. V Pokrajinskem arhivu Maribor so tako shranjene dragocene pergamentne listine, ki segajo vse do 13. stoletja, dokumenti zemljiških posesti, gradivo upravnih uradov, društev in institucij, gradivo političnih organizacij in ustanov iz obdobja po 2. sv. vojni ter osebne zbirke zgodovinarjev, pisateljev, politikov in znanstvenikov z območja Slovenske Štajerske. Poleg ohranjanja in varovanja arhivskega gradiva, pa Pokrajinski arhiv Maribor skrbi tudi za njegovo obnavljanje ter izdelovanje inventarjev in priročnikov za njegovo uporabo. Pokrajinski arhiv Maribor danes deluje na območju 13. upravnih enot Štajerske in Koroške, ima pa tudi dve podružnični enoti, in sicer Enoto za Prekmurje in Enoto za Koroško.

Enota za KOROŠKO

Enota za Koroško hrani arhivsko gradivo, ki se nanaša na zgodovino Koroške in si ga je mogoče ogledati v prostorih čitalnice na sedežu enote na Ravnah na Koroškem.

Čečovje 12a, 2390 Ravne na
Koroškem

TEL.: 05 99 42 943

E-mail:

VINKO.SKITEK@POKARH-MB.SI

ODPIRALNI ČAS:

- OD PONEDELJKA DO SREDE:
8.00–14.00
- ČETRTEK: ZAPRTO
- PETEK: 8.00–13.00

DRAGI DIJAK/DIJAKINJA,

dobrodošel/-la v koroški čitalnici Pokrajinskega arhiva Maribor. Danes boš imel/-a priložnost sam/-a raziskovati delček pestrega in bogatega arhivskega gradiva, ki je shranjeno v prostorih Enote za Koroško. Prelevil/-a se boš v vlogo zgodovinarja in poskušal/-a samostojno spoznati, kako poteka raziskovalno delo v arhivu. Skozi raziskovanje te bo vodil ta delovni list, na katerem so pripravljene naloge, prek katerih se boš seznanil/a s procesom iskanja in preučevanja konkretnega arhivskega gradiva. Naloge so namenjene dijakom 3. in 4. letnikov gimnazijskih programov.

Na voljo imaš 60 minut!

Arhivsko gradivo je zelo dragoceno, zato z njim ravnaj skrbno in previdno!

Želim ti veliko uspehov in užitkov ob samostojnem raziskovanju zgodovine! ☺

Naloga 1: V čitalnici poišči računalnik, ki je že odprt na portalu siranet.si, brskalniku, s katerim lahko iščeš gradivo po vseh slovenskih regionalnih arhivih. V iskalno okence vpiši besedno zvezo »**Železarna Ravne**.«

- ❖ Klikni na prvi najden rezultat.
- ❖ Kako se z drugim imenom imenuje zbirka arhivskega gradiva? _____
- ❖ Za obdobje katerih let je v zbirki zbrano gradivo o Železarni Ravne? _____
- ❖ Zbirko o Železarni Ravne kratko predstavi. Dopolni spodnjo tabelo.

Signatura:	
Zvrst gradiva:	
Količina:	
Vsebina (izpiši vsaj 3 tematske sklope)	
Dostopnost:	

Naloga 2: Arhivskega delavca prosi, da ti iz depoja (prostora, kjer se arhivsko gradivo shranjuje) prinese **škatlo št. 22** fonda Železarne Ravne.

- ❖ Kateri podatki so zapisani na arhivski škatli?

_____, _____, _____, _____.

Naloga 3: Previdno odpri arhivsko škatlo in si oglej dokumente v njej. Dokumenti so skupaj zloženi po različnih vsebinah.

- ❖ Kateri štirje vsebinski sklopi so shranjeni v škatli št. 22? Dopolni spodnjo preglednico.

22. 1:
22. 2:
22. 3:
22. 4:

Najprej pobrskej po vsebinskem sklopu 22. 1.

Naloga 4: Poišči časopisni prispevek, ki govori o lastnikih Železarne Ravne skozi zgodovino.

❖ V katerem časopisu je bil prispevek objavljen?

❖ Katerega leta?

❖ Kdo je avtor?

❖ Kaj avtor predstavi v prispevku?

❖ Kdo so bili prvi lastniki železarne in v katerem časovnem obdobju?

Naloga 5: Poišči spodnji dokument, ki prikazuje zgodovino rudarstva na Koroškem.

Ort:	Art:	Zeit wann:	Besitzer:
Schwarzenbach	Hammerwerk Wallochhammer Broschhammer Sensenhammer Walzwerk	17. Jahrhundert	Melchior Putz Graf Thurn
Murcheik bei Schwarzenbach	Hammerwerk	19. Jahrhundert	St. v. Jahornegg
St. V. Vall	Walzwerk	18. Jahrhundert	Gebr. Boethorn Feh. v. Dickmann Hüttenberger E. W. G.
Streitoben	Hammerwerk Stahlhütte	18. Jahrhundert	Graf Thurn
Streitoben Hüttenstein	Hammerwerk Stahlhütte Hammerwerk	18. Jahrhundert	Graf Thurn
Miens	Hammerwerk	18. Jahrhundert	Graf Thurn
Samenegg	Nagelschiede	18. Jahrhundert	Peter Lamscher Karl Isopp M. v. Gantschnigg F. X. Scheidel F. W. Pöhl

❖ V katerem jeziku je napisan?

❖ V katerem koroškem kraju so se najprej ukvarjali z železarstvom? Izpiši nemško in slovensko ime kraja. Lahko si pomagaš s spletom.

❖ Izpiši tri rudarske obrate, ki so delovali na Koroškem v 17. stoletju. Pomagaš si lahko s slovarjem.

- ❖ Na dokumentu se pojavijo tudi druga nemška imena različnih krajev na Koroškem. Spodaj izpisane kraje poveži z ustreznim slovenskim imenom. Pomagaš si lahko s spletom.

Prävali

Ravne na Koroškem

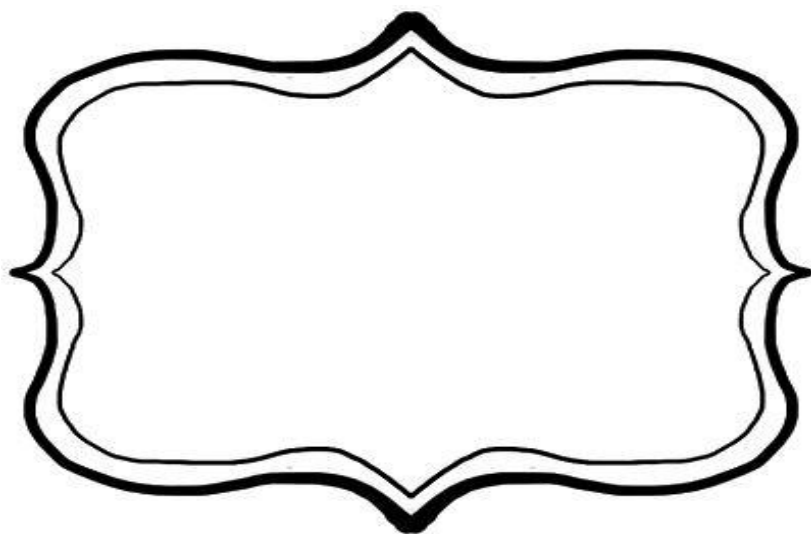
Gutenstein

Mežica

Miess

Prevalje

Naloga 6: Izberi si enega izmed grofov, ki so bili lastniki Železarne Ravne in ga s pomočjo arhivskega gradiva kratko predstavi.

*Poiščeš lahko tudi
sliko, jo skeniraš,
natisneš in prilepiš.*

Nadaljuj z raziskovanjem vsebinskega sklopa 22. 2.

Naloga 7: Poišči spodnjo fotografijo.

- ❖ Kateri mož je na fotografiji?

- ❖ Na katerem delovnem mestu je bil zaposlen?

- ❖ Kaj to pomeni? Pomagaj si s SSKJ.

❖ Oglej si še njegov zaposlitveni karton.

- V katerem jeziku je napisan? Zakaj misliš, da je temu tako?

- Katere podatke so o svojih zaposlenih zbirali v Železarni Ravne? Obkroži črke pred pravilnimi odgovori.

a) ime in priimek	e) podatki o otrocih
b) ime in priimek staršev	f) podatki o delovnem mestu
c) kraj in datum rojstva	g) bivališče
d) ime in priimek soproga	h) kraj in datum rojstva soproga

- Dopolni spodnjo tabelo.

Kaj iz kartona izveš o zaposlenem?	Kaj o njem ne izveš?

Naloga 8: Razišči še preostale zaposlitvene kartone in poišči ime ter poklic osebe na spodnji fotografiji.

❖ Ime in priimek: _____

❖ Poklic: _____

❖ Gospa na fotografiji se je v Železarni Ravne zaposlila v 20. letih 20. stoletja. Zapiši 5 vprašanj, ki bi ji jih postavil/-a o njenem delu in življenju v železarni.

1. _____

2. _____

3. _____

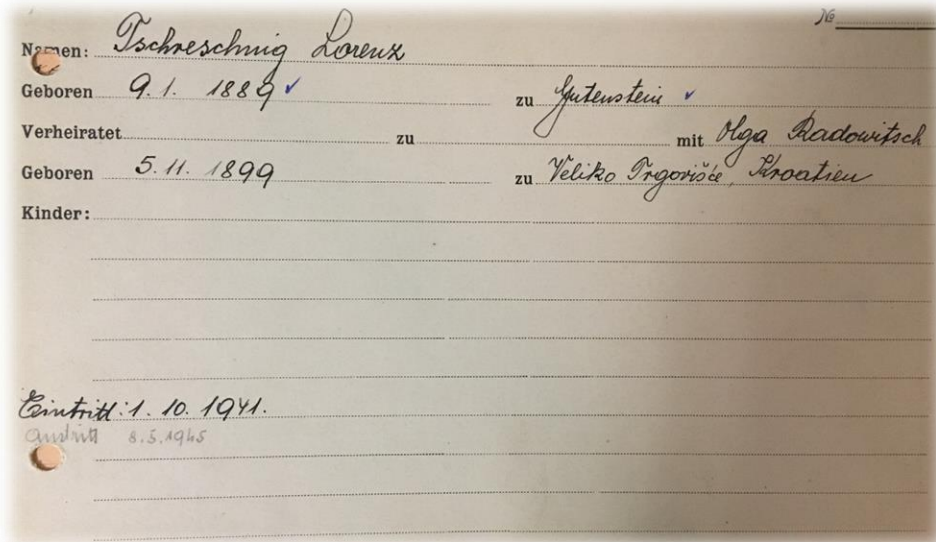
4. _____

5. _____

Nadaljuj z raziskovanjem vsebinskega sklopa 22. 3.

Naloga 9: Pobrskaj po osebnih kartonih zaposlenih v medvojnem obdobju.

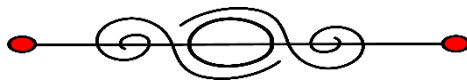

Namen: *Tscheschmig Loreux* 26
 Geboren *9. 1. 1889* ✓ zu *Spitenstein* ✓
 Verheiratet _____ zu _____ mit *Olga Radowitsch*
 Geboren *5. 11. 1899* zu *Veliko Prgoriče, Kroaten*
 Kinder: _____

 Eintritt: *1. 10. 1941.*
 Anzahl *8.5.1945*

❖ Kaj lahko sklepaš glede na število novo zaposlenih v letih med drugo svetovno vojno?

❖ Kako so v osebnih kartonih do leta 1945 (tako pri 22. 2 kot 22. 3) zapisana lastna imena zaposlenih Slovencev?

Nadaljuj z raziskovanjem vsebinskega sklopa 22. 4.

Naloga 10: Preleti dokumente, ki so shranjeni v vsebinskem sklopu.

❖ V katerih jezikih so napisani? _____

❖ Zakaj je prišlo do te spremembe?

Naloga 11: Poišči spodnji dokument.

ОПШТИ УПИТНИК

1. ПОРОДИЧНО ИМЕ (ОЧЕВО ИМЕ) И ИМЕ

СТОР МИЛОША СТАНКО

Датум	Место	Срез	Народна Република
20. XI. 1905	Guštanj	Dravograd	Slovenija
3. Држављанство	4. Народност	5. Брачно стање	6. Имено стање

- ❖ Poimenuj pisavo, v kateri je napisan. _____
- ❖ Iz vprašalnika poskusi razbrati, katere podatke so o svojih delavcih zbirali v času Jugoslavije, natančneje v letih 1948–1950. Pomagaš si lahko z cirilično abecedo na spletu. Naštej vsaj 8 različnih podatkov:

- _____
- _____
- _____
- _____

Naloga 12: Med karakteristikami poišči spodnji dokument.

3./ Karakteristika:

a) strokovna: v strokovnem oziru je zelo sposoben, dobaer oragnizator avtoritetiven, inicijatev, energičen, odločen, revolucioneren in zelo samostojen. Z znanstvenim delom se ne bavi. Uspehe ima pri organizaciji in vodenju industrijske šole podjetja, ter več manjših racionalizacij ter izboljšav pri meh. obdelavi.

b) Politična: Član KP, ter vseh ostalih masovnih organizacij, politično zelo aktiven, predan, politični vpliv na svoje okolice in učence in se šole ima zelo dober, v bišji Jugoslaviji bil radi svoje mladeletnosti pol.neopredeljen, med okupacije je bil pristaš NOP ter je aktivno sedeloval v NOB od l.1944.

c) Splošna: Pri delu se izredno zalaga, ima dočela in delavcev ter učencev pravilne in dobre odnose, je odkrit, pošten in dosleden. V moralnem življenju je neoporočen.

- ❖ Katere tri karakteristike so pri posameznih delavcih ocenjevali?

- ❖ Izberi si eno in jo kratko opiši.

ČESTITAM, uspelo ti je rešiti vse naloge!

REŠITVE NALOG

Naloga 1: Fond / 1838–2009 /

Signatura:	SI_PAM/1019
Zvrst gradiva:	spisovno gradivo
Količina:	575 škatel, 37 knjig
Vsebina (izpiši vsaj 3 tematske sklope)	Matične knjige zaposlenih 1838-1976, fotografije 1945-1970, gradivo o zgodovini železarne in njenih lastnikih 1881-1950.
Dostopnost:	javno dostopno

Naloga 2: Signatura, naziv fonda, vsebina, številka.

Naloga 3:

22. 1: Lastniki naše tovarne
22. 2: Osebni kartoni in fotografije zaposlenih
22. 3: Kartoteka zaposlenih, medvojno obdobje
22. 4: Karakteristike

Naloga 4: V Koroškem fužinarju / 1977 / Erwin Wlodyga / Avtor predstavi svoje delo o zgodovini Železarne Ravne in njenih lastnikih skozi čas in kratko opiše, kako je delo in zbiranje gradiva potekalo. / Grofje Thurni, od leta 1624 do 1926.

Naloga 5: V nemščini. / Schwarzenbach – Črna na Koroškem. / Fužine, kosarna, valjarna. / Prävali-Prevalje, Gutenstein-Ravne na Koroškem, Miess-Mežica.

Naloga 6: Grof Jurij I. Thurn (1788–1866) je bil zelo izobražen plemič, ki je dosegal velike uspehe kot vojskovodja avstrijske vojske. Bil je pomemben za gospodarski razvoj Koroške, saj je bil lastnik Železarne Ravne, poleg tega pa načeloval tudi delniški družbi, ki je gradila koroško železnico. Leta 1861 je postal koroški deželni glavar. Bil je tudi lastnik gradu na Ravnah.

Naloga 7: Lovro Kuhar – Prežihov Voranc. / Vodja Bratovske skladnice. / Bratovska skladnica je ustanova socialnega zavarovanja delavcev in uslužbencev v rudarskih in železarskih podjetjih.

/ V nemščini. Zato, ker so bili lastniki grofje nemškega rodu in so poslovali v nemščini. Tudi veliko prebivalstva je govorilo nemško. / a), c), d), e), h) /

Kaj iz kartona izveš o zaposlenem?	Kaj o njem ne izveš?
<ul style="list-style-type: none"> - da se je rodil leta 1893 v Kotljah - da je bil poročen z Marijo Šisernik, s katero je imel dve hčerki - da se je v železarni zaposlil leta 1919 - da je bil uradnik bratovske skladovnice - da je med 1. sv. vojno aktivno služil kot vojak Savske divizije 	<ul style="list-style-type: none"> - kako dolgo je bil zaposlen v železarni - kakšne so bile njegove naloge pri delu - kako je opravljal svoje delo - kakšno plačo je prejemal

Naloga 8: Justina Čop. / Knjigovodja – blagajničarka. / 1. Kakšne so bile vaše naloge pri delu? 2. Kako je izgledalo vaše delovno mesto? 3. Koliko ur na dan ste delali? 4. Koliko je bilo zaposlenih žensk in kakšno delo so opravljale? 5. Kaj je bilo pri opravljanju poklica najtežje?

Naloga 9: Sklepam, da je železarna v času 2. sv. vojne uspešno obratovala, saj je zaposlovala nove delavce. / Imena so ponemčena.

Naloga 10: V slovenščini in srbo-hrvaščini. / Ker se je zamenjala oblast in je železarna sedaj spadala pod Jugoslavijo.

Naloga 11: V cirilici. / Kraj rojstva, datum rojstva, srez, družinski člani, državljanstvo, narodnost, zakonski stan, premoženje, izobrazba, jeziki, služenje v vojski, osebna izjava, ...

Naloga 12: Strokovno, politično, splošno. / Pri politični karakteristiki so delodajalci preverjali, če je delavec član KP in če se aktivno politično udejstvuje. Prav tako so izpostavili, da je bil del NOB.

VIRI ZA GRADIVO

Slikovno gradivo

Primožič T. Železarna Ravne. <https://www.rav.sik.si/e-knjiznica/artoteka/item/zelezarna-ravne-118> (10. 5. 2019)

Arhivsko slikovno in pisno gradivo

Lea Knez: osebni arhiv. Fotografije in pisni viri (kopije) pridobljeni v: Pokrajinski arhiv Maribor, Enota za Koroško. Fond Železarna Ravne 1838 –2009, SI_PAM/1019, št. 22.

VIRI IN LITERATURA ZA PRIPRAVO

Spletne strani

- Pokrajinski arhiv Maribor:
 - O nas. <http://www.pokarh-mb.si/si/s/1/o-nas.html> (10. 5. 2019)
 - Dejavnost. <http://www.pokarh-mb.si/si/s/2/dejavnost.html> (10. 5. 2019)
 - Enota za Koroško. <http://www.pokarh-mb.si/si/p/47/48/enota-za-korosko.html> (10. 5. 2019)
- SIRAnet. SI_PAM/1019 Železarna Ravne, 1838-2009 (Fond/zbirka). <http://www.siranet.si/detail.aspx?ID=43177> (10. 5. 2019)

ZAHVALA

Za sodelovanje, nasvete in pomoč se iskreno zahvaljujem dr. Vinku Skitku, vodji koroške enote Pokrajinskega arhiva Maribor.

PAM Pokrajinski
arhiv
Maribor

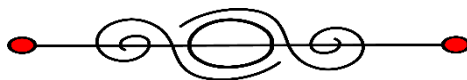
Enota za Koroško

Avtor: Lea Knez

Oblikovala: Lea Knez

Mentorica: dr. Danijela Trškan

Maj 2019

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

HERMAN POTOČNIK – NOORDUNG

Herman Potočnik (pseudonim Noordung) je bil slovenski častnik, raketni inženir in pionir astronautike. Rodil se je 22. 12. 1892 očetu Jožefu Potočniku iz Slovenj Gradca in mami Mariji Kokošinek iz Vitanja. Zgodnje otroštvo je preživel v Mariboru, nato se je preselil na Dunaj. Šolal se je na vojaški šoli na Moravskem in študij zaključil na vojaški tehniški akademiji v Mödlingu pri Dunaju. V prvi svetovni vojni je deloval kot strokovnjak avstro-ogrske vojske za mostovne in železniške gradnje, stacioniran je bil tudi na soški fronti. Leta 1919 se je moral zaradi bolezni iz vojske upokojiti. Nadaljeval je s študijem elektrotehnike in strojništva na Tehniški univerzi na Dunaju, kjer se je specializiral v raketni tehniki. Pri svojem raziskovanju se je osredotočil na vesolje in možnosti potovanja po njem. Napisal je knjigo Problem vožnje po vesolju: Raketni motor, ki predstavlja eno temeljnih del prve generacije raziskovalcev vesolja. Pri 36. letih je umrl na Dunaju, kjer je tudi pokopan.

1. Obrazi vesolja

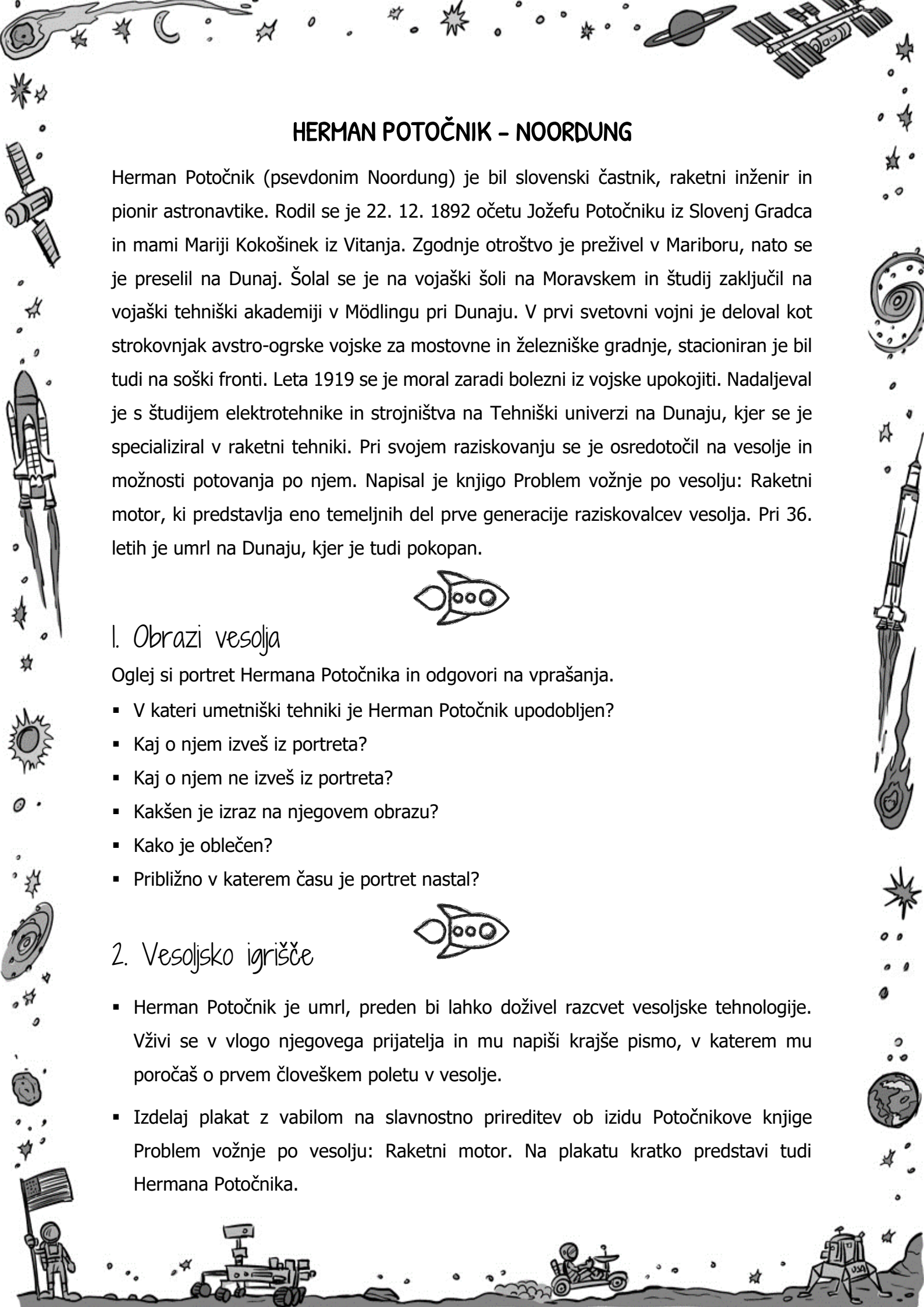
Oglej si portret Hermana Potočnika in odgovori na vprašanja.

- V kateri umetniški tehniki je Herman Potočnik upodobljen?
- Kaj o njem izveš iz portreta?
- Kaj o njem ne izveš iz portreta?
- Kakšen je izraz na njegovem obrazu?
- Kako je oblečen?
- Približno v katerem času je portret nastal?

2. Vesoljsko igrišče

- Herman Potočnik je umrl, preden bi lahko doživel razcvet vesoljske tehnologije. Vživi se v vlogo njegovega prijatelja in mu napiši krajše pismo, v katerem mu poročaš o prvem človeškem poletu v vesolje.
- Izdelaj plakat z vabilom na slavnostno prireditev ob izidu Potočnikove knjige Problem vožnje po vesolju: Raketni motor. Na plakatu kratko predstavi tudi Hermana Potočnika.

VIRI IN LITERATURA

Literatura

- Potočnik H. et. al. (2009). Noordung. doc. Za domišljjsko potovanje in domače branje. Ljubljana: Rokus Klett.

Slikovno gradivo

- Herman Potočnik. <http://zgodovina.si/herman-potocnik/> (2. 5. 2019)

Spletni viri

- Herman Potočnik. <http://zgodovina.si/herman-potocnik/> (2. 5. 2019)
- Herman Potočnik. <https://noordung.vesolje.net/potocnik/> (2. 5. 2019)

REŠITVE

- V črno-beli fotografiji.
- Izvemo, da je dokaj mlad in da nosi očala. Nosi tudi vojaško uniformo, zato lahko sklepamo, da je vojak.
- Iz portreta ni mogoče izvedeti, koliko je Herman Potočnik star. Ne izvemo kje in zakaj je bila fotografija posneta ter kdo ga je fotografiral.
 - Ima samozavesten izraz, z rahlim nasmeškom. Ne strmi direktno v kamero.
 - Oblečen je v vojaško uniformo.
- Portret je verjetno nastal v letih, ko je bil Potočnik v vojski oz. v letih od 1913 do 1919.

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

»Zgodovinsko društvo« bo imelo častne, dopisujoče, redne in podporne ude. Prve in druge bo imenoval le občni zbor, redni ud pa postane lahko vsak, kdor plača enkrat za vselej 100 K ali vsako leto 5 K. Podporni ud pa lahko postane, kdor podari društvu kako manjšo svoto ali kak znanjši predmet za knjižnico ali muzej.

Udmino sprejema začasno g. dr. Rados. Pipuš, advokat v Mariboru.

Upamo, da ta poziv najde glasen odmev med zavednimi rojaki vseh stanov.

V Mariboru, dne 11. maja 1903.

Osnovni odbor.

Velikanski požar v Slovenj. Gradcu.

Strašna nesreča je zadela zadnjo nedeljo mesto Slov. Gradec. Ogenj je upepelil tretjino mesta. Bilo je $\frac{1}{4}$ 3. V farni cerkvi je bila ravnokar popoldanska služba božja, ko začne naenkrat udarjati zvon, naznanjajoč ogenj v mestu. Ljudje so hiteli iz cerkve. Ravno blizu cerkve v cerkveni ulici, v hiši Požganovi je izbruhnil ogenj. Močen veter je pihal in ko bi trenil, bila je cela cerkvena ulica, okoli 24 hiš, v enem plamenu. Potem je posegel ogenj na zadnji del mesta proti gostilni »Sandwirt«, užgal poslopja po glavni ulici do Winklerjeve hiše, preskočil to in sosednjo hišo ter upepelil dalje poslopja v ulici proti cerkvi. Sedaj je začel goreti tudi stolp, ki je s škodilami krit. Škodla za škodlo se je užigala kakor lučica za lučico in nazadnje je bila vsa streha v polnem ognju. Pri »Sandwirtu« je posegel ogenj tudi na Writzmanovo hišo in odtod je zanesel veter iskre na obe poslopji Lobejevi, ki sta se takoj užgali. Vse, kar je gorelo, užgalo se je v kratki četrt uri, tako hitro se je širil ogenj. Pospeševal je to hitrost močan vihar in pa okolsčina, da so v pogorelem delu mesta bile hiše krite večinoma s škodilami. Vse skupaj je zgorelo 49 posestnikom 68 poslopij in pa cerkveni zvonik.

Prva pomoč.

S krikom in vikom so hiteli ljudje skupaj, ko je naznanil zvon ogenj v mestu. Na gašenje v prvem trenutku ni bilo misliti. Ljudje so hiteli v hiše, nosili iz njih otroke ter vlačili pohištvo iz sob. Pri enonadstropnih hišah je letel kos za kosom iz oken. Bilo je treba največje naglosti. Živine se je dalo le malo rešiti. Čudovito moč imajo ljudje v nesreči! Može so vzdigovali kar cele zaboje sami, ženske po dve skupaj z lahkoto nosile polne

omare čez ulice. Vse je pomagalo reševati, kjer se ni bilo ognja.

Žalostni prizori.

Četrť ure je minolo komaj in 68 poslopij je bilo v ognju. Prebivalci hiš so morali pobegniti iz stanovanj. Za njimi je švigal plamen in pokalo in podiralo se je tramovje. Ženske so hitele iz hiš z razprostrtimi rokami ter glasno jokale in plakale. Može so se še ozirali nazaj, a vsako upanje je bilo zastoj. Tolažili so žene, a tudi samim so se udirale debele solze čez lica. Otroci so bili blešči in prestrašeni, se plaho stiskali ob svoje rešitelje ter sedaj in sedaj vriščeče zajokali.

Tam je stal mož, žena in hčer. Gledali so na plamen, ki je hlastno požiral njihovo hišo. Ničesar niso resili, razven kar so imeli na sebi. Obupno je vila žena roke, hčerka jokala in tudi mož se je solzil kot majhno dete. Vse je izgubil, kar si je v teku let pripravil! Zopet mora znovega začeti...! Žena drži stol v roki. »Kaj ste resili?« jo vprašamo. V prvim strahu je zgrabila za stol, bežala z njim iz plamena, a drugokrat se ni mogla več vrniti. Nekaj malenkosti še so ji resili drugi dobri ljudje. Ob majhnem kupičku je stala, držala preplašena za stol ter se z obupnim obrazom ozirala sedaj na rešeni kupiček, sedaj na gorečo hišo. Mož ni bil doma, odšel je za zaslužkom. In ko se vrne, našel bo prazno pogorišče...

»Kje je moje dete, kje je moje dete? Z enim sem se rešila, drugega ni!« In obupno je kričala ter iskala izgubljeno svoje dete. Ko smo ji pokazali rešeno dete, pritiskala ga je na svoje srce ter bila vsa srečna.

Ker se je bilo bati, da se pödere stolp na cerkev, prebije obok ter nastane ogenj v cerkvi, odneslo se je sv. Rešnje telo v Stari trg. Ljudje so pobožno poklekali in solze so se jim udirale, ko je hitel duhovnik mimo njih s sv. Rešnjim telesom.

Dogajali so se srce pretresujoči prizori...

Goreči zvonik.

Pri cerkvi je zgorela le stolpova streha. Cerkev je krita s kamnitimi ploščami in torej tu ni bilo toliko nevarnosti. Da pa pri zvoniku ogenj ni posegel na oder zvonov in na zvone same, zahvaliti se je neustrašenosti nekaterih mož in fantov iz Lehna, ki so vkljub smrti nevarnosti šli v zvonik, ovijali tramovje z mokrimi capami ter metali zgorele podmetke s strehe. Vodil jih je njihov vrli župan Plesnik.

Požarne brambe.

Domača požarna bramba je delala neu-morno. Prva je prišla na pomoč požarna

bramba iz Dravograda, kmalu za njo iz Šmartna, Velenja ter Soštanja. S posebnim vlakom je došla požarna bramba iz Maribora. Tudi več drugih požarnih bramb je prihitelo na pomoč, vseh skupaj 10. Iz Celovca so prišli vojaki. Osebito se je odlikovala pri tem požaru kmečka požarna bramba iz Šmartna pri Slov. Gradcu.

Kako je ogenj nastal?

Pravi se, da je Požgana vsipala še tleči pepel na smetišče, ki se je potem užgalo. Prebivalstvo je razjarjeno zaradi njene nemarnosti in jo je hotelo samo kaznovati. Le mirnejši ljudje so to zabranili.

Velika škoda.

Škoda, ki jo je naredil ogenj zadnjo nedeljo v Slov. Gradcu, znaša po cenitvi politične oblasti okrog 702.000 kron. Od teh 702.000 K bodo dobili komaj 150.000 K od zavarovalnic, ker niso bili vsi zavarovani in nekateri le za majhne svote. Nekateri so rešili le, kar so imeli na sebi. Mnogim je zgorel tudi denar. Mesarju Martu je zgorelo 23 svinj in 1600 K. Veliko ubožstvo vlada v mestu.

Pomoči je treba.

Nesreča je velika in zato je treba hitre pomoči. Od mnogih strani že prihajajo velikodušni darovi za pogorelece. Cesar sam je daroval 10.000 K. Slovenjegraški Slovenci so izvolili poseben odbor, da nabirajo tudi med Slovenci prispevke za ponesrečence. V odboru so gg.: I. Jazbec, veleposesniki Iv. Kac, Fr. Verdnik, Jos. Rotovnik in knjigovodja Jak. Vrečko. Tem gospodom se naj pošljejo darovi, ki se bodo potem v naših slovenskih listih objavili. Pokažimo Slovenci svoje usmiljeno srce!

Državni zbor.

Dunaj, 12. maja 1903.

Postava zaradi uradniških varščin

se je v seji dne 12. maja sprejela. Dozdaj so morali uradniki gotovih vrst, predno so nastopili svojo službo, vložiti primerne denarno zastavo. Kakor je »Sl. Gosp.« že naznanil, je vlada predložila pred nekim časom postavni načrt, naj se te varščine opustijo. Vlada trdi, da so te varščine mnogo premajhne, da bi mogle pokriti slučajne goljufije. Postava se je torej sprejela; pa odklonil se je nasvet dr. Heisingerja, naj se opustijo tudi varščine c. kr. notarjev.

Postava radi nedeljakega počitka v prodajalnicah.

Nekateri trgovci izkoriščajo neprimerno svoje uslužbenca, da morajo po 14 do 18 ur

in jokal kakor mlada mačka. Kaj pak!« reče Tone.

Oba sta zopet dolgo molčala.

Bilo je poldne, nobeden se ni jedel. Tone vstane, gre za peč, vzame veliko skledo s police in dve žlici. Bil je ostanek sinočne večerje. Postavi na mizo in začne jesti.

»Pojdi jest, če hočeš«, pravi Francetu.

»Ne bom; Bog ti blagoslovi!«

»Tudi dobro; joka ne boš sit!«

Takoj potem mlajši brat vstane in odide iz hiše.

»Pojdi kamor hočeš«, godrnja Tone, sprazni skledo, in jo zopet postavi na police. — Kake pol ure po tem se vrne France v hišo. Imel je pod pazduho culo.

»Kaj boš?« vpraša Tone.

»Grem!« odgovori France.

in ne stisne je nič, ne reče nič, kakor: »Saj menda te ne bo vrag daleč onesel?«

»Daleč grem. V Trst najprej in potem še kam dalje. Če se več ne vidiva, moli zame, jaz bom pa za-te«, pravi France in si obriše solzo.

»E, rajši vsak za-se moliva, kaj bi to! Kadar boš hotel doto, pa pridi ponjo. V spomladi, če lan ne poseba, morebiti ti bom že vrgel tiste krajcarje«, to izrekši odide Tone na vrt, vzame motiko v roke in začne tolči grudje po brazdah novorazorane njive. Še mar mu ni, da je danes pokopal očeta in da je brat šel Bog ve kam. Prav je, da ju ni več — obeh, misli si samopašnik. Oče je zapravljaj, brat pa mu je pri hiši. Delam lahko sam, jem lahko sam. Tako si bom zopet kaj opomogel v gospodarstvu.

moj, tiste matere sin kakor jaz; naj bo takšen ali takšen, brat je. O mati! ljuba mati! ljuba mati, kaj bi vi rekli, ko bi to učakali! Prav je menda, da ste umrli in vendar bi vas rad videl živo, rajši, kakor bi imel vse bogastvo sveta. Bog te obvaruj, domača vas! Bog te obvaruj, brat, Bog ti daj srečo! Teško, da bi me kedaj videl!«

* * *

Tone je bil odslej sam gospodar pri hiši. Najpridnejši in najdelavnejši kmet je bil v vsej vasi. Delal je dan na dan kakor črna živina, storil toliko kakor drugi trije. Privoščil si je malo, ni se upal niti enkrat do siteda najesti, nikdar ni pokusil vina ali drage, drage pijače. Dasiravno je bil sam svoj, ni govoril, niti se pečal s sosedi; hvalili so ga vendar,

VELIKANSKI POŽAR V SLOVENJ GRADCU

Slovenj Gradec je skozi zgodovino doživel več večjih požarov, zadnjega v letu 1903. 10. maja 1903 je okoli treh popoldne zagorelo na današnji Meškovi ulici. Za požar naj bi bila odgovorna Marija Požgana, ki je požar nehote povzročila. Zaradi močnega vetra se je požar hitro razširil po mestu. Prebivalci so začeli s pomočjo gasilcev iz Maribora, Celovca, Celja, Dravograda, Vuzenice, Raven na Koroškem, Šoštanja in Mislinje hitro gasiti ogenj, na pomoč pa so prišli tudi vojaki iz Celovca, ki so vzdrževali red. Požar je divjal več dni in je zajel veliko območje mesta – zgorelo je 88 stavb in gospodarskih objektov. Človeških žrtev ni bilo, nastala pa je velika materialna škoda. O požaru je poročalo več slovenskih časopisov, med drugim tudi Slovenski gospodar v zgornjem prispevku. Originalni izvod hrani Narodna univerzitetna knjižnica v Ljubljani.

1. ANALIZA PISNEGA VIRA

Preberi časopisni prispevek o požaru v Slovenj Gradcu in odgovori na vprašanja.

- Ali gre za primarni ali sekundarni pisni vir?
- Kako avtor doživlja dogodek?
- Kako se je včasih imenovala današnja Meškova ulica?
- Zakaj se je ogenj tako hitro razširil po mestu?
- Kaj naj bi bil izvor požara?
- Kako so v prispevku poimenovani gasilci?
- Koliko mesta naj bi bilo uničenega?
- Kakšne so bile posledice požara za mesto?

2. RAZISKOVALNI KOTIČEK

Postani raziskovalec in reši naloge. Pomagaš si lahko s spletom in drugo literaturo.

- Kako misliš, da so izgledali gasilci in gasilska oprema na začetku 20. stoletja? Nariši gasilca in gasilsko opremo.
- Obišči domače gasilsko društvo in opravi intervju z enim izmed gasilcev. Povprašaj ga o njegovem delu in ga prosi, naj ti predstavi tudi zgodovino društva. Izdelaj zloženko, s katero boš predstavil delo domačega društva.

VIRI IN LITERATURA

Literatura

- Kambič, M. (1980) Iz starih fotografskih albumov. Požar v Slovenj Gradcu leta 1903. *Kronika. Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, letnik 28, št. 3, str. 221–223. Dostop: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-P3LEQJ1A/cefe4b93-cafd-4c0c-afaa-a1a3f1c6fdfa/PDF> (23. 5. 2019)
- Krebl, R., Koprivnikar, M. (2010). Prostovoljno gasilsko društvo Mislinja. V: *Občina Mislinja: zbornik*. Mislinja: Občina, str. 309–314. Dostop: https://www.mislinja.si/files/other/news/90/57302_25081PGD%20MISLINJA%20Zbornik%20Na%C5%A1a%20ob%C4%8Dina%20stran%20309.pdf (23. 5. 2019)

Časopisni viri

- *Velikanski požar v Slovenj Gradcu*. Slovenski gospodar, 14. maj 1903, letnik 37, št. 20, str. 2. <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-BOL3N3P7> (23. 5. 2019)

Spletni viri

- Zgodovina. <http://www.pgd-slovenjgradec.si/index.php/zgodovina> (23. 5. 2019)

REŠITVE

- Primarni pisni vir.
- Avtor doživlja dogodek tragično, požar prikazuje kot strašno nesrečo in izkazuje sočutje do prizadetega prebivalstva ter prosi bralce za pomoč. Je subjektiven.
 - Cerkvena ulica.
- Ker je v mestu pihal močan veter, ki je ogenj širil. Prav tako je bila večina hiš pokritih z lesenimi strehami, skodlami.
- Ena izmed prebivalk naj bi še tleč pepel vrgla na smetišče, ki se je potem hitro vžgalo.
 - Požarna bramba.
 - Tretjina.
- Uničenih je bilo mnogo hiš in gospodarskih poslopij, ljudje so izgubili svoje domove, živino in premoženje. Velik del mesta je bil uničen, nastala je velika materialna škoda.

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO

GRAD VODRIŽ

Razvaline gradu Vodriž (nemško *Wiederdriess*) se nahajajo v naselju Vodriž pri Slovenj Gradcu, na težje dostopnem slemenu. Grad se v pisnih virih prvič omenja leta 1338, zgrajen pa je bil že desetletja prej. Gre za srednjeveški gotski grad, katerega prvi lastniki so bili verjetno plemiči rodbine Hebenstreit, fevdniki oglejskega patriarha. Skozi stoletja je grad nato zamenjal več lastnikov. Deli gradu so se v prvotni obliki ohranili vse do danes, med njimi tudi ostanki osrednjega stanovanjsko-obrambnega stolpa. V bližini se je včasih nahajalo pokopališče in grajski ribnik. Grad je bil po požaru v drugi polovici 18. stoletja opuščen in je začel propadati. Razvaline so v preteklosti že začeli obnavljati, vendar so se dela ustavila, grad pa je propadal naprej. Razvaline si danes lahko ogledamo, do njih vodita tudi dve označeni pešpoti. Z Vodrižem je povezanih več legend, ki pripovedujejo o skrivnostnih podzemnih hodnikih in zakladu, ki naj bi se še danes skrival v grajskih kletih.

1. RAZIŠČI RAZVALINO

Na fotografiji so prikazani ostanki stražarnice in vhodnega stolpa. Fotografijo si dobro oglej in odgovori na vprašanja.

- Kje je bil grad zgrajen? Zakaj?
- Iz katerega materiala je bil grad zgrajen? Se kateri materiali niso ohranili?
- Kaj o gradu ne izveš iz fotografije?
- Zakaj misliš, da se je razvalina ohranila?
- Kaj lahko sklepaš iz okolice?

2. POSTAL SI LASTNIK GRADU

Vživi se v vlogo plemiča, ki v srednjem veku živi v gradu Vodriž in reši spodnje naloge. Pomagaš si lahko s spletom.

- Opiši, kako preživiš dan v gradu (kaj počneš, kaj se dogaja okoli tebe, kako si oblečen, kaj ješ, kdo vse prebiva v gradu, ...).
- Nariši, kako bi v srednjem veku izgledala tvoja soba in kako bi bila opremljena.
- Kako misliš, da je grad izgledal pred začetkom propadanja? Skiciraj ga.

VIRI IN LITERATURA

Slikovno gradivo

- Grad Vodriž. Avtorska fotografija: Lea Knez.
 - Deuteronomy castle.

<https://www.deviantart.com/dkpalmer/art/Deuteronomy-Castle-120758296>

(20. 5. 2019)

Spletni viri

- Vodriž (Puščavnikov grad).

http://www.gradovi.net/grad/vodriz_puscavnikov_grad (20. 5. 2019)

- Grad Vodriž. <http://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Grad-Vodri%C5%BE> (20. 5. 2019)

- Koroški muzejski večer. <http://www.kpm.si/koroski-muzejski-vecer-7/>

(20. 5. 2019)

REŠITVE

- Grad je bil zgrajen na vrhu vzpetine. Zaradi varnosti in boljše obrambe.
- Iz kamna. Ohranil se ni les, ki je prevladoval v notranjosti (tla, pohištvo).
- Ne izvemo: kdo so bili lastniki gradu, kdo je tu prebival, kako dolgo je grad opuščen, zakaj je bil opuščen, kateri deli gradu so se ohranili, kako je grad izgledal pred propadom, kako je bil opremljen, koliko prebivalcev je imel, ...
 - Ker se nahaja na težje dostopnem slemenu in je lažje ostal skrit in nedotaknjen v naravi.
- Sklepamo lahko, da okolice nihče ne ureja in počasi zarašča razvalino. Sklepamo, da nihče ne preprečuje nadaljnjega propadanja razvalin.

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

Fotografirajte ali narišite najstarejšo zgradbo v kraju. Odgovorite na vprašanja.

1. Koliko naj bi bila zgradba stara?

Zgradba naj bi bila stara skoraj 800 let.

2. Na podlagi katerih dokazov ste določili starost zgradbe?

O cerkvi sv. Elizabete smo se učili že pri pouku v osnovni in srednji šoli.

Pri likovni umetnosti smo spoznali romanski umetnostni slog in arhitekturo, v stilu katere so zgrajeni najstarejši deli cerkve.

Romanski slog se je v Evropi uporabljal predvsem od 11. do 13. stoletja.

5. Ali je zgradba takšna kot ostale v bližini?

Ne.

3. Ali se je zgradba od takrat, ko je bila zgrajena, spremenila?

Da.

4. Zakaj je prišlo do sprememb?

Cerkev so od njenega nastanka večkrat obnavljali in dograjevali. Ob vsakem večjem umetnostnem evropskem slogu skozi stoletja je cerkev dobivala drugačno podobo. Bila je dopolnjena v obdobju gotike, renesanse in baroka, kar je bilo značilno tudi za mnoge druge cerkvene

zgradbe. Spreminjala se je s časom in modernimi slogi.

Cerkev sv. Elizabete, Slovenj Gradec

6. Po čem se loči od ostalih?

Cerkev ima edinstveno strukturo in stil gradnje, tloris je značilen samo za cerkveno arhitekturo.

Od ostalih zgradb jo ločita velikost in višina, saj ima zvonik, ki se dviguje visoko nad okoliškimi stavbami in je viden z velike razdalje. Cerkev je postavljena na posebni lokaciji, na glavnem mestnem trgu in stoji samostojno, brez sosednjih stavb. Izgleda tudi starejša od drugih okoliških stavb, ki kažejo podobo 19. stoletja.

7. Zakaj je bila zgrajena?

Zgrajena je bila v spomin Elizabeti Thurinški, nečakinji Bertolda Andeškega, ki je cerkev posvetil njej. Elizabeta je bila kanonizirana kot zavetnica revnih in ubogih.

8. Zakaj se je ohranila?

Cerkev se je ohranila, ker je skozi stoletja predstavljala pomemben sakralni spomenik, ki je povezoval mesto in so ga skozi stoletja redno uporabljali in posledično obnavljali in dograjevali. Ohranila se je tudi zato, ker Slovenj Gradec skozi zgodovino ni bil izpostavljen večjim vojaškim napadom ali naravnim katastrofam, ki bi zgradbo lahko ogrozile.

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

Fotografirajte različna znamenja in spomenike v domačem kraju. Izpolnite preglednico.

Fotografija znamenja ali spomenika	Nahajališče	Opis
	Tomaška vas pri Slovenj Gradcu	<p>Herčeva žaga Žaga (t. i. venecijanka) je bila zgrajena okoli leta 1914 na Herčevi domačiji. Predstavljala je pomembno dopolnilno dejavnost na kmetiji. Opuščena je bila po letu 1991. Nazadnje je bila prenovljena leta 2009.</p> <p>Vir za opis: http://www.kpm.si/razstave/herceva-zaga-in-mlin/</p>
	Šolska ulica 5, mestno jedro Slovenj Gradec	<p>Graščina Rothenturn Najstarejši del dvorca - stolp, se prvič omenja leta 1361. Dobro stoletje kasneje je bil prezidan v utrjeno graščino in postal sedež zemljiškega gospostva. Skozi stoletja je bil dvorec v lasti različnih plemiških rodbin. Danes je v njem sedež Mestne občine Slovenj Gradec.</p> <p>Vir za opis: http://www.kpm.si/dokumenti/kpmsg/01-RO TENTURN.html</p>
	Stari trg pri Slovenj Gradcu, Grajski grič	<p>Cerkev sv. Pankracija Cerkev se prvič omenja na koncu 11. stoletja in stoji znotraj nekdanjega grajskega kompleksa, kjer sta se do danes ohranila del zvonika in del grajske hiše. Bila je v lasti slovenjgraških zemljiških gospodov, med drugim tudi grofov Andeških. Skozi stoletja je bila večkrat dozidana, nazadnje v 18. stoletju.</p> <p>Vir za opis: http://www.kpm.si/dokumenti/kpmsg-cerkve/13-sv-pankracij.html</p>
	Stari trg pri Slovenj Gradcu	<p>Arheološko najdišče Colatio (grobišče) Grobišče leži na robu rimske naselbine Colatio, vzdolž bivše rimske ceste. Tukaj so odkrili izredno dragocene ostanke koščene mrtvaške postelje. Na grobišču so pokopavali vse družbene sloje. Bogati so bili pokopani v grobnih kapelicah, revnejši pa v preprostih žarnih grobovih.</p> <p>Vir za opis: http://www.kpm.si/dokumenti/kpmsg-arheoloski/08-stari-trq-colatio2.html</p>
	Glavni trg 24, mestno jedro Slovenj Gradec	<p>Hiša Glavni trg 24 Hiša je ena najstarejših meščanskih hiš v Slovenj Gradcu, prvič je bila omenjena leta 1612. Na njej se prepleta več umetniških slogov, kot sta barok in renesansa. V stavbi je bila včasih mestna hiša, danes pa v njej nahajata Koroška galerija likovnih umetnosti in Koroški pokrajinski muzej.</p> <p>Vir za opis: http://www.kpm.si/dokumenti/kpmsg/05-GT24.html</p>

ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE

Kriteriji za projektno nalogo: 10 točk	Nezadovoljivo (0 točk)	Zadovoljivo (1 točka)	Dobro (2 točki)	Zelo dobro (3 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge in navedbo virov in literature	Projektna naloga ni računalniško ustrezno oblikovana. Navedba uporabljenе literature je izredno pomanjkljiva ali je ni.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja. Ponekod manjka navedba uporabljenе literature in virov.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana. Vse naloge imajo navedbo uporabljenе literature in virov.	-	2
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je zelo malo in ne ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Nalog oz. vprašanj je malo, a so vsebinsko ustrezna, vendar enaka. Le delno ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna ter skoraj v celoti ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko zelo ustrezna in zelo raznolika ter ustrezajo zahtevam projektne naloge.	3
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	-	1
Zahteve projektne naloge	Zahteve projektne naloge niso izpolnjene.	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	3

Moja opisna ocena projektne naloge:	Svojo projektno nalogo bi ocenila z oceno 9–10. Naloga je korektno izdelana in oblikovana. V njo sem vložila veliko truda. V predvidene rešitve nisem vključevala odgovorov pri avtentičnih nalogah, zato sem si posledično tudi odštela 1 točko. To se mi zdi edina pomanjkljivost naloge. Rešitev nisem vključila zato, ker se mi zdi, da preveč usmerjajo k odgovorom, tako učence kot organizatorje učnih ur.
--	---

POROČILO

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO
ZA KULTURO

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

cankarjev dom

Kulturni
bazar
2019

POTRDILO O UDELEŽBI NA STROKOVNEM USPOSABLJANJU

Potrjujemo, da se je študent/šudentka:

Ime in priimek	Lea Knez
Datum rojstva	25. 2. 1994
Naziv fakultete, na kateri se izobražuje (navesti polni naziv)	Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani
Naslov fakultete (kraj, ulica, poštna številka)	Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

udeležil/a strokovnega usposabljanja v okviru **KULTURNEGA BAZARJA 2019**, ki je potekalo **4. aprila 2019** v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Skupna udeležba na usposabljanju je trajala najmanj osem (8) ur.

V Ljubljani, 4. aprila 2019

mag. Nataša Bucik, sekretarka
Ministrstvo za kulturo

Nataša Bucik

Partnerji

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO
ZA ZDRAVJE

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

MINISTRSTVO ZA
OKOLJE IN PROSTOR

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Časna pokroviteljica

Slovenska
nacionalna komisija
za UNESCO

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

Obveznosti pri predmetu se mi zdijo ustrezne in bi jih ocenila z oceno 5. Naloge se mi zdijo koristne za vsakega bodočega pedagoškega delavca. Poročila nisem pisala, zato ga ne morem zares oceniti, vendar se mi zdi, da bi projektna naloga skupaj s poročilom vzela kar nekaj več časa, kot je predvideno v okviru predmeta in kreditnih točk.

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

S projektno nalogo sem pridobila nove praktične izkušnje ter razvijala strokovne sposobnosti, ki mi bodo v prihodnosti pomagale pri pripravi izvenšolskih dejavnosti in organizaciji dela na terenu. Naučila sem se izdelovati in oblikovati delovne liste za arhive in muzeje, ki jih učenci lahko uporabljajo ob obiskih le-teh. Spoznala sem veliko novih stvari o lokalni zgodovini in pridobila veselje, da jo sama raziskujem in približujem učencem tudi v prihodnosti.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge?

Pri pripravi projektne naloge nisem imela večjih težav. Najtežje je bilo izbrati katero gradivo oz. vire bom izbrala in uporabila. Delo je v glavnem potekalo nemoteno, le pri izbiri arhivskega gradiva se je enkrat zataknilo in nisem mogla dostopati do fonda, ki sem si ga prvotno izbrala, saj so ga v arhivu ravno urejali.

Kaj ste pridobili s poročilom ali z obiskom v realno delovno okolje ali s predavanji na Kulturnem bazarju?

Udeležila sem različnih zanimivih predavanj na Kulturnem bazarju, kjer sem pridobila vpogled v strokovno usposabljanje učiteljev na drugih področjih, izven zgodovinske stroke. Spoznala sem na primer, kako približati bralno kulturo mladim in koliko atraktivnih in zanimivih delavnic na tem področju obstaja po celotni Sloveniji. Skozi ogled in diskusijo filma Zimske muhe sem se približala mladostniškimi stiskami ter pridobila zavedanje, da je včasih učitelj tisti, ki lahko igra zelo pomembno vlogo pri prepoznavanju in nudenju pomoči učencem v težavah.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Predlagam, da se še naprej ohrani možnost nadomestiti pisanje poročila z obiskom Kulturnega bazarja in da jo študenti izkoristijo.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2018/19

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK:

Hajrudin Osmanbašić

DATUM:

26. 5. 2019

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

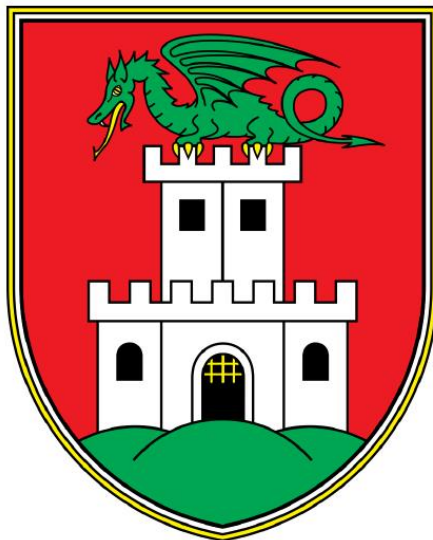
DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

Ljubljana skozi čas

(Delovni listi za delo v Mestnem muzeju Ljubljana)

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Dobrodošli v Mestnem muzeju Ljubljana (Gosposka 15), ki kot že ime pove, ohranja in predstavlja zgodovino našega glavnega mesta Ljubljane in njene okolice.

Ta velepomembna ustanova se nahaja v Turjaški palači (bivša last grofov Turjaških).

Slika 1

Prva muzejska zbirka je bila postavljena v palačo leta 1937 in od takrat dalje se je muzej stalno razvijal in prenavljal v koraku s časom. Preko njega lahko tudi stopite v povezavo z mnogimi galerijami prestolnice in s Plečnikovo hišo, če si želiš še dodatno razširiti svoja obzorja.

Tvoja naloga kot muzejski obiskovalec je ta, da se sprehodiš po stalni razstavi, ki prikazujejo zgodovino mesta Ljubljane od njegovih zgodnjih začetkov do sodobnosti in izpolniš vse naloge na tem delovnem listu.

Pri tem moraš obvezno upoštevati navodila, ki ti jih dajo učitelji, vodiči, starši in uslužbenci v muzeju in se obnašati v skladu z njimi. Prav tako nič vpitja, prerivanja, tekanja in drugače neprimernega obnašanja. Muzejskih predmetov se ne smeš dotikati razen če ti je to dovoljeno.

Vse naloge na listu se večinoma navezujejo na muzejske eksponate in jih lahko zagotovo sam rešiš. Samo upoštevaj napisana navodila in tekst na muzejskih panojih. Če pa boš imel vseeno probleme, lahko za pomoč zaprosiš osebje v muzeju. Prav tako na liste zapiši vse tisto, kar se ti zdi zanimivo o muzejskih predmetih in o zgodovini Ljubljane. Liste obvezno shrani za kasneje.

Pripravi kemični oz. navadni svinčnik.

Želim ti veliko sreče pri reševanju nalog.

Slika 2

PRAZGODOVINA. (prvi prostor)

1.) Področje, kjer se nahaja Ljubljana, je bilo že od prazgodovine stičišče in presečišče mnogih poti iz različnih delov Evrope. Do prve stalne naselitve je prišlo v sredini 5. tisočletja pr. n. št. Kako so izgledale te prve stalne naselbine in kako danes imenujemo njihove prebivalce? Oglej si sliko tega naselja na panoju v prvem prostoru o pradavnini (čisto zgoraj).

2.) Ostanki teh bivališč so izrednega pomena in zaradi tega so zavarovani. Katera najdba (pokazana v središču tega prostora) je tudi zelo pomembna zaradi svoje starosti in pomena? Obkroži.

a.) lesen krožnik

b.) leseno kolo

c.) lončarsko vreteno

3.) Za časa prehoda iz bronaste v železno dobo se je na tem območju pojavilo mnogo novih utrjenih naselbin. Nova posebnost so bili tudi pridatki v grobove, ki so bili žarni (truplo so sežgali). Pri tem so pepel dali v grobne jame oz. pod gomile. Kaj so ti ljudje dajali v grobove? Izberi en predmet v vitrini na desni strani izhoda v drugi prostor in ga opiši. Izbran predmet lahko tudi skiciraš.

4.) V mlajši železni dobi so to ozemlje poselili Tavriski. Kdo so bili Tavriski? Spet malo poglej na panoje.

a.) Germani b.) Slovani c.) Kelti d.) Iliri

ANTIKA. (drugi prostor)

5.) V šoli ste najbrž že obravnavali Rimski imperij in ta je obsegal tudi področje celotne Slovenije. Da bi Rimljani lahko brez težav nadzorovali to ozemlje so zgradili mnoga mesta in v ljubljanski kotlini so postavili Emono. Poglej si maketo tega naselja in ga opiši.

6.) Nad vhodom v ta prostor je posnetek plošče nad mestnimi vrati. O čem govori?

7.) V tem delu muzeja lahko daš nase opremo rimskega vojaka. Opiši jo.

8.) Skozi čas je na to ozemlje prišlo tudi krščanstvo. Tudi v Emoni se je zgradil velik verski kompleks s krstnico in cerkvijo ter prostori za škofa. Oglej si muzejsko skico in razloži, kako se ta rimska gradnja razlikuje od sodobne cerkve.

Slika 3

9.) V bližini te skice je tudi skica krsta iz tega časa. Kako se je razlikoval od današnjega krsta?

10.) Razglej se po prostoru in najdi definicijo foruma.

SREDNJI VEK. (tretji prostor)

11.) V srednjem veku se je na tem področju spet izoblikovalo mesto, ki je bila predhodnica današnje Ljubljane. Kako se je imenovalo v slovensko-romanski obliki in kako v nemščini? Poglej na pano.

12.) To mesto je imelo obzidje, ki je služilo k obrambi. Predvsem kdo je v tem času predstavljal nevarnost za Ljubljano? Poglej na pano v tem prostoru.

Mesto je bilo razdeljeno na tri dele: Stari trg (najstarejši del), Novi trg in Mestni trg (najnovejši). Tu je bila zelo razvita trgovina in obrt.

13.) V tem prostoru sta na panoju prikazana tudi dva kipa. Koga predstavljata in kam sta bila nekoč postavljena.

14.) Eden od simbolov mestne uprave je bila poleg pečatnika mesta in žezla mestnega sodnika (oboje si lahko tudi ogledaš v vitrini) tudi tržna roka oz. roka pravice. Kaj je ta roka držala?

15.) Arheologi so ob cerkvi sv. Petra (pod današnjo Njegoševo cesto) našli grob viteza. Njegovi prigrobni dodatki so prikazani v vitrini. Kaj vidiš?

16.) Zdaj oddi v četrti prostor in zavij na desno. Tam boš videl maketo srednjeveške Ljubljane. Kako je ta izgledala nekoč v primerjavi z današnjo?

Slika 4

NOVI VEK IN NOVEJŠA ZGODOVINA. (četrti prostor)

17.) V tem prostoru moraš najti slikarski portret razsvetljene cesarice Marije Terezije (znane po svoji šolski reformi zaradi katere je šola zate obvezna) in kip njenega očeta Karla VI. Kako sta bila oblečena?

18.) V bližini je tudi invalidski voziček. Komu je ta stol pripadal in zakaj je bila ta oseba pomembna?

19.) Najdi to pesem. Kdo je avtor te pesmi in kako se imenuje? Na koga se navezuje? V vitrini sta še dve knjigi od tega avtorja. Kakšen naslov imata?

*Trnovo! kraj nesrečnega imena;
tam meni je gorje bilo rojeno
od dveh očesov čistega plamena.
Ko je stopila v cerkev razsvetljeno,
v srce mi padla iskra je ognjena,
ki ugásnit se ne da z močjo nobeno.* (odlomek)

20.) Na spodnji sliki je portret, ki je prikazan tudi v muzeju. Kdo je oseba na portretu in kako je povezana s potresom, ki se je zgodil v Ljubljani leta _____?

Slika 5

21.) V tem prostoru je v vitrini razstavljen lovorov venec. Najdi ga in ga opiši. Komu je bil namenjen?

NOVEJŠA IN SODOBNA ZGODOVINA. (peti prostor)

22.) Leta 1914 se je začela prva svetovna vojna in tudi Ljubljana je izkusila vplive tega konflikta. Najdi lepo okrašen črni stol. Kdo ga je izdelal?

23.) S koncem prve svetovne vojne je razpadla tudi Habsburška monarhija in Slovenci so prišli v novo državo Kraljevino SHS (Srbov, Hrvatov in Slovencev). V tej sobi se nahaja tudi kip cesarja Franca Jožefa. Dobro si ga oglej. Ali je urejen in zloščen? Zakaj misliš, da je bil odstranjen? Spodaj je njegova slika za lažje iskanje.

Slika 6

24.) Za časa druge svetovne vojne je bila Ljubljana okupirana s strani dveh napadalcev. Katerih dveh? Lahko si pomagaš s kapama v vitrini in zapisom. Prav tako lahko obe pokrivali tudi opišeš.

25.) S čim je bila Ljubljana obdana leta 1942? Poglej na razstavljen predmet v bližini.

26.) Kdaj je bila Ljubljana osvobodjena (leta 1945)? Poglej na pano in podaj datum.

27.) Po vojni so oblast prevzeli komunisti. Zdaj pojdi skozi vrata v drugo sobo tega prostora. Na tvoji levi na steni sta čepica in rutica za pionirje (to je bila takrat posebna mladinska organizacija). Opiši ju.

28.) Prav tako lahko vidiš v vitrini star radio in televizor. Primerjaj ju s sodobno tehnologijo. V omari lahko vidiš tudi osvežilno pijačo, ki se pije še dandanes. Katero?

29.) Na desni stran vhoda je v vitrini plakat, ki poziva prebivalce Ljubljane k plebiscitu. Kdaj je bil ta plebiscit in kaj se je na njem odločalo?

30.) Zdaj smo pri koncu tega delovnega lista. Katere muzejski eksponat ti je bil zelo všeč in zakaj?

Ko boš odhajal, si lahko na steni ogledaš številne slike Ljubljane skozi čas.

REŠITVE NALOG

- 1.) Hiše so bile postavljene ob vodi in na kolih. Prebivalci so se imenovali koliščarji.
- 2.) b.) leseno kolo
- 3.) V grob so dajali: posode za žaro, sponke in nakit. Čelada, ki je bila dana v grob je zelo uničena in razpadla.
- 4.) c.) Kelti
- 5.) Emona je bilo naselje v obliki pravokotnika z obzidjem in s pravokotnimi ulicami. Tudi mesta bivanja so bila postavljena na pravokotnem tlorisu.
- 6.) Govori o donaciji mestu s strani cesarjev Avgusta in Tiberija.
- 7.) Ščit je rdeče barve in pravokoten. Na njem so upodobljene strele in krila. Meč je dolg in težak. Čelada ima rdečo perjanico in je tudi težka.
- 8.) To poslopje je večje in bolj neurejeno. Prav tako nima zvonika.
- 9.) Za krst je bil uporabljen bazen. Krščena oseba je že odrasla.
- 10.) Forum je bil upravno in politično središče rimskega mesta.
- 11.) Luwigana. Laibach.
- 12.) Turki.
- 13.) Adama in Evo. Na staro mestno hišo.
- 14.) Lesen meč.
- 15.) Ostroge, zlatnik in ostanke oblačila.
- 16.) Bilo je manjše mesto skoncentrirano na hrib z gradom in reko. Hiše so bile iz preprostega materiala.
- 17.) Karel je nosil lasuljo in oklep. Marija Terezija je bila oblečena v razkošna in pisana oblačila (krilo).
- 18.) Ta stol je pripadal Žigi Zoisu, ki je bil mentor in mecen mnogim razsvetljencem s tega prostora in časa.
- 19.) France Prešeren. Je od vesel'ga časa teklo leto. Na Julijo Primic. Poezije in Krst pri Savici.
- 20.) Ivan Hribar. 1895. Poskrbel je za popotresno obnovo in modernizacijo Ljubljane.
- 21.) Listi na tem vencu so iz srebra in na njih so napisana imena. Na pentlji je zapisano komu je namenjen. Janez Bleiweis.
- 22.) Italjanski vojni ujetnik.
- 23.) Ne, hudo je poškodovan. Niso hoteli ohranjati spomina na bivšega vladarja.
- 24.) S strani Nemcev in Italjanov. Na kapah so simboli njihovih vojsk. Nemška kapa je siva, italjanska pa zelena.
- 25.) Z žico.
- 26.) Devetega maja.
- 27.) Rutica je bila rdeča, čepica je bila modra z rdečo zvezdo.
- 28.) Radio se dandanes lahko predvaja preko telefona in računalnika. Televizorji nekoč so bili zelo veliki. Cockta.
- 29.) 23. decembra 1990. O samostojnosti in neodvisnosti Slovenije.
- 30.) Najbolj mi je bil všeč star avto na koncu muzeja, saj je bil zelo majhen in kompakten.

Slikovni viri po vrstnem redu slik:

Slika 1:

https://mgml.si/media/witlof/images/2018/03/17/14/55/43/gallery_mmlj_turjaska.palaca.1935.jpg (Dostop: 13. 4. 2019)..

Slika 2:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Smiley> (Dostop: 17. 4. 2019).

Slika 3:

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Cerkev_\(zgradba\)#/media/File:Cerkev_Areh_Pohorje.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Cerkev_(zgradba)#/media/File:Cerkev_Areh_Pohorje.jpg)
(Dostop: 16. 4. 2019).

Slika 4:

http://www.matejzalar.si/wp-content/uploads/2014/12/publishwall_1419003120_2298528.jpg (Dostop: 22. 4. 2019).

Slika 5:

Portret Ivana Hribarja (Ivana Kobilica, olje, platno; 1922) razstavljen v Mestnem muzeju Ljubljana. Foto: Hajrudin Osmanbašić (18. 4. 2019).

Slika 6:

https://hr.wikipedia.org/wiki/Franjo_Josip_I.#/media/File:Franz_Joseph_circa_1915.JPG (Dostop: 22. 4. 2019).

Viri za naslovnico:

Prva slika:

<http://www.burger.si/MuzejiInGalerije/MestniMuzejLjubljana/MestniMuzejLjubljana.html> (Dostop: 13. 4. 2019).

Druga slika:

<http://novice.najdi.si/najdi/vse/podobne-novice/2ca9d25ed6b8fe205c018792dfd2af5>
(Dostop: 13. 4. 2019).

Tretja slika:

https://sl.wikipedia.org/wiki/Ljubljana#/media/File:Ob%C4%8Dina_Ljubljana_grb.svg
(Dostop: 13. 4. 2019).

Spletni viri:

Cockta, pijača vaše in naše mladosti | Slovenski etnografski muzej. <https://www.etno-muzej.si/sl/cockta-pijaca-vase-in-nase-mladosti> (Dostop: 23. 4. 2019).

France Prešeren. <http://www.preseren.net/slo/default.asp> (Dostop: 23. 4. 2019).

Franc Jožef, cesar, ki je pustil velik pečat – Zgodovina na dlani. <https://zgodovinanadlani.si/franc-jozef-cesar-ki-je-pustil-velik-pecat/> (Dostop: 23. 4. 2019).

Je od vesel'ga časa teklo leto – Wikivir.

https://sl.wikisource.org/wiki/Je_od_vesel%27ga_%C4%8Dasa_teklo_leto (Dostop: 23. 4. 2019).

O muzeju • MGML. <https://mgml.si/sl/mestni-muzej/o-muzeju/> (Dostop: 13. 4. 2019).

Pet zlatih pravil obnašanja v muzeju. http://www.os-kozara.si/files/2014/03/PET_ZLATIH_PRAVIL_OBNAANJA_V_MUZEJU_IN_GALERIJI.pdf (Dostop: 13. 4. 2019).

Se spomnite dneva ko ste postali pionirji? <https://4d.rtv slo.si/arhiv/tele-m/174362474> (Dostop: 23. 4. 2019).

Uporabljena literatura:

Horvat, Martin. »Grob ljubljanskega viteza.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 82. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Horvat, Martin. »Izvor imena Ljubljana.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 69. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Horvat, Martin. »Nova odkritja o srednjeveški Ljubljani.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 67-81. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Iskra, Ana Pokrajac. »Adam in Eva ter ljubljanski magistrat.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 89. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Polajnar, Janez. »Dr. Janeza Bleiweisa.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 149. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Polajnar, Janez. »Ljubljana med kongresom in potresom.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 125-152. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Repe, Božo. »23. 12. 1990.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 497-498. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Rozman, France. »2. 10. 1740.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 135. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Rozman, France. »23. 11. 1740.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 135. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Rozman, France. »6. 12. 1774.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 138. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Šinkovec, Irena. »Najdba svetovnega pomena.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 31. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Šinkovec, Irena. »Poselitev ljubljanskega prostora v prazgodovini.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 27-38. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Vurnik, Blaž. »Italijanski vojni ujetniki (1915–1918).« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 164-165. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Vurnik, Blaž. »Ljubljana v obroču bodeče žice (1942–1945).« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 177. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Vurnik, Blaž. »Skozi krize in pretrese do oblikovanja sodobnega mesta.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 155-189. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Žmuc, Irena. »Med humanizmom in razsvetljenstvom.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 85-112. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Županek, Bernarda. »Rimsko mesto Emona.« V: *Zgodovina Ljubljane: Od kolišč do zelene prestolnice*, ur. Mojca Ferle, 41-62. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

Za konec se zahvaljujem moji mentorici, ki mi je pomagala pri delu in študentki v muzeju, ki mi je prav tako svetovala.

Avtor: Hajrudin Osmanbašić

Mentorica: dr. Danijela Trškan

Študijsko leto: 2018/2019

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

Slovenci v Avstro-Ogrski monarhiji

(Delovni listi za delo v Arhivu Republike Slovenije)

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Dobrodošli v Arhivu Republike Slovenije (ARS). Ta izredno pomemben arhiv se nahaja v Gruberjevi palači (glej stran ena, drugo sliko) na naslovu Zvezdarska 1. ARS je glavni in največji arhiv v državi. V njem je shranjeno in evidentirano obsežno in raznovrstno gradivo pomembno za državo in slovenski narod (tudi filmi, pečati, grbi, listine, urbarji, družinski arhivi, zemljiške knjige, arhivsko gradivo upravnih organov, katastri, načrti, rokopisi, arhivsko gradivo družin, arhivsko gradivo različnih društev in organizacij, zastave itn.). Povezan je z Ministrstvom za kulturo in poleg dela na ozemlju Republike Slovenije se navezuje tudi na gradivo v zamejstvu in po svetu o Slovencih.

Gradivo se tu uporablja za različne namene (kulturne, znanstvenoraziskovalne, publicistične, poslovne, upravne in osebne). V primeru teh listov se bo uporabljal za izobraževalne namene. Do teh dokumentov lahko dostopajo tudi srednješolci, a le s potrdilom. To gradivo se prebira v čitalnici. Pred tem ga mora naročiti, da ga dobi naslednji dan. Uporabi se lahko samo ena tehnična enota (arhivska škatla) naenkrat. V čitalnici se lahko uporablja navaden svinčnik, papir in računalnik (brez nalivnikov, flomastrov in radirk ter kemičnega svinčnika). Torbe mora pustiti v posebni omari in imeti osebni dokument, ki ga pokažejo varnostniku. Obiskovalec mora obvezno upoštevati navodila uslužbencev čitalnice. Prav tako mora skrbeti za varnost zaupanega gradiva in ne motiti drugih obiskovalcev. Za pomoč se lahko tudi uporabijo različni pripomočki za uporabo arhivskega gradiva.

V tvojem primeru sta škatli (tehnični enoti) že določeni. Gre za predsedstvene spise (II.) C. kr. ministrstva za notranje zadeve iz Dunaja iz časa Avstro-Ogrske monarhije. Dokumenti v njem so napisani v nemščini, a naj te to ne skrbi, če ne znaš nemško, saj se bo obravnavalo slovensko (in delno hrvaško) gradivo (za prevod ne moreš zaprositi delavce v čitalnici). S pomočjo točno določenega gradiva boš lahko rešil naloge na teh delovnih listih in se dodatno naučil o Slovencih v zadnjih letih Avstro-Ogrske monarhije in njihovem političnem položaju. Prav tako se boš naučil brskati po arhivskih virih, kar je pomemben vidik zgodovinskega dela.

Že prej boš vedel katere dokumente moraš poiskati na podlagi zapisane signature. Potem, ko boš zahtevano (ki je v slovenskem jeziku) našel, lahko rešiš zahtevane naloge, ki so primerne za dijake višjih letnikov zgodovine srednjih šol.

Veliko sreče pri reševanju in naj te arhaizmi ter tuje besede ne prestrašijo!

Škatla 18, mapa 1914, nr. 15644.

Leta 1867 je bilo Habsburško cesarstvo preoblikovano v Avstro-Ogrsko monarhijo. Ta nova monarhija je bila urejena dualistično in bila razdeljena na dva dela. Na avstrijski (nemški) in ogrski (madžarski) del. Oba dela sta imela svojo upravo, a sta imela skupnega vladarja, finančno upravo in vojsko. Pri tem so bili ostali manjši narodi prikrajšani. Tudi Slovenci so ostali večinsko v avstrijskem delu. Zaradi tega so se mnogi začeli ogrevati za idejo trializma. Po njem bi moral nastati tretji, slovanski del monarhije enakovreden preostalim dvema.

Slika 1

- 1.) Tu moraš najti malo rdečo knjižico. Kakšen je naslov tega dela in kdo je avtor?
- 2.) V katerih jezikih je napisana?
- 3.) Preberi na hitro besedilo. Kaj je avtor zagovarjal? Opiši.
- 4.) V tej knjižici se nahaja tudi zemljevid, ki prikazuje to želeno državno tvorbo. Kaj bi obsegala? Lahko si pomagaš z zgornjim zemljevidom in z besedilom v knjižici.

Škatla 15, karton 1643, nr. 9640.

5.) Tu boš našel prilogo časopisa _____, ki je opisovala potek prireditve od ____ do ____ avgusta _____. Takrat bi v mestu _____ potekal _____.

Preberi potek te prireditve.

Odgovori na spodnja vprašanja v zvezi s potekom vsakega dne.

6.) Kaj časopis navaja, kaj vse bi zgodilo za začetek tega shoda na prvi dan? V katerem hotelu bi se obiskovalci morali zbrati?

7.) Kaj bi se po sporedu v vestniku zgodilo drugi dan? Naštej tri v načrtu omenjene skupine, ki bi bile v sprevodu. Kje bi se sprevod končal?

8.) Kako naj bi bili po časopisu razdeljeni odseki tretji dan? Izpiši par primerov teh zborovanj.

9.) Kako naj bili po vestniku razdeljeni odseki četrti dan? Izpiši par primerov teh zborovanj.

10.) Kaj bi se po časopisnem sporedu dogajalo peti in šesti dan?

Po atentatu na Franca Ferdinanda in njegovo ženo v Sarajevu 28. 6. 1914 je Avstro-Ogrska monarhija napovedala Srbiji vojno. Pri tem so zaradi sklenjenih zavezništev v vojno vstopile tudi druge evropske države. Novo vojno stanje je zelo vplivalo na Slovence, ki so se morali prilagoditi na te radikalne spremembe.

Škatla 15, karton 1646, nr. 24086.

Ta dokument opisuje nazadovoljstvo slovenskih železničarjev. Preberi slovenski del in odgovori na vprašanja.

11.) Kdaj je bil po dokumentu organiziran shod železničarjev?

12.) Kaj navaja dokument kot razlog za nemire?

13.) Pod slovenskim besedilom dokumenta je omenjen tudi slovenski socialdemokratski časopis. Najdi ga in zapiši njegovo ime.

Ta odločitev o vstopu v vojno je vodila v razpad te državne tvorbe. Tudi Slovenci so se proti koncu spet politično organizirali in začeli izdajati svoje politične zahteve.

Škatla 15, karton 1647, nr. 11095.

14.) Kdaj in kje naj bi sodeč po tem dokumentu potekal narodni tabor?

Odgovori na spodnja vprašanja. Vsako se tiče točke iz tega dokumenta in tabora.

15.) Katero borbo se je pozdravljalo v prvi točki dokumenta in kako naj bi se začela? Katere tri politike se je tu omenilo? Kateri klub se je hvalil?

16.) Spor s katerim narodom se je omenjalo v drugi točki dokumenta? Kakšni naj bi bili dosedanji ukrepi vlade sodeč po dokumentu? Katero mesto je tu omenjeno kot problematično in zakaj?

17.) Kaj se je pri tretji točki obsodilo? Zakaj je po mnenju zapisanem v dokumentu to dejanje v tem času nevarno?

18.) Kaj je bilo pri zadnji točki dokumenta poudarjeno?

Škatla 15, karton 1648, nr. 14303.

19.) Kakšen je bil to tabor po dokumentu? Kje in kdaj naj bi potekal?

Odgovori na spodnja vprašanja. Spet se tičejo točk iz tega dokumenta in tabora.

20.) Katero deklaracijo dokument tu omenja in kaj naj bi ta začela? Kateri narodi bi bili po njej združeni v novi državi?

21.) Kaj se tu v dokumentu obžaluje in obsoja? Zakaj naj bi bilo to nevarno?

22.) Na kaj se v dokumentu sklicuje pri borbi za svobodo?

23.) Čemu se v dokumentu nasprotuje? Predvsem na katero dejstvo se opozarja?

24.) Katero zvezo se v dokumentu odobrava?

25.) Šesta točka dokumenta je zelo podobna določeni točki iz prejšnje naloge. Kateri? Kaj še dodatno poudari?

26.) Kateri dve osebnosti sta omenjeni v dokumentu in zakaj naj bi bili pomembni sodeč po zapisanem?

Rešitve:

Slika 2

- 1.) Kraljevina Hrvatska u Habsburškoj monarhiji. Dr. Nikola Zvonimir Bjelovučić.
- 2.) V slovenščini, nemščini in hrvaščini.
- 3.) Avtor zagovarja oblikovanje enega državnega teritorija, kjer bi živeli vsi južni Slovani (Srbi, Hrvati in Slovenci) in sicer v okviru kraljevine Hrvaške. To bi koristilo vsej monarhiji in bi bilo v skladu z državnimi, naravnimi in zgodovinskimi zakoni. Tudi Italjani bi imeli svoje pravice in mesto Trst bi imelo posebne pravice.
- 4.) Reko, Kranjsko, Goriško, del Štajerske, del Koroške, Hrvaško-Slavonijo, Dalmacijo, Medžimurje, Istro, Trst, Bosno in Hercegovino.

Slika 3

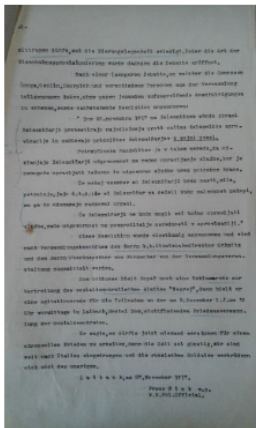
- 5.) Slovenec, 23., 27., 1913, Ljubljani, hrvaško-slovenski katoliški shod.
- 6.) Po časopisu bi se sestalo Slovensko-katoliško-narodnostno dijaštvo, v stolnici bi potekala maša in potekala bi zborovanja. V hotelu Union.
- 7.) Po sporedu bi potekala sveta maša, proslava ob obletnici vladanja Franca Jožefa, spreved, javna telovadba, zborovanje na dvorišču domobranske vojašnice, shod

rokodelskih društev in družabni večer. Orli, godba iz Domžal, češka odposlanstva, poljska odposlanstva in rokodelska društva. V domobranski vojašnici.

8.) Po časopisu bi bili razdeljeni na slovenski in hrvaški del. Slovenski bi se delil še na odsek za versko življenje (za svobodo sv. Očeta in katoliške Cerkve) in na odsek za krščansko izobrazbo in občni zbor Slovenske Krščanske Socialne Zveze (ljudsko šolstvo). Hrvaški se deli na odsek za religiozne organizacije (svečeničke zajednice) in socialno-gospodarski odsek (obrtnički stalež).

9.) Po vestniku bi bili spet razdeljeni na slovenski in hrvaški del. Pri slovenskem bi bil karitativni odsek (varstvo otrok) in socialno-ustavni odsek (kmetijska stanovska organizacija). Pri hrvaškem odsek za krščansko prosveto (Pučka knjiga i društvo sv. Jeronima) in socialno-gospodarski odsek.

10.) Po sporedu bi potekali rekviem za umrle člane prejšnjih katoliških shodov, slavnostno zborovanje, sklepni govor knezoškofa Jegliča, izlet v Postojno in izleti na Gorenjsko.

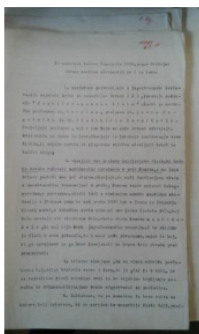

Slika 4

11.) Sodeč po dokumentu 26. novembra 1917.

12.) Dokument navaja kot razlog za nemire slabo oskrbo s hrano in drugih potrebščin. Prav tako želijo železničarji priti v vojno zvezo.

13.) Naprej.

Slika 5

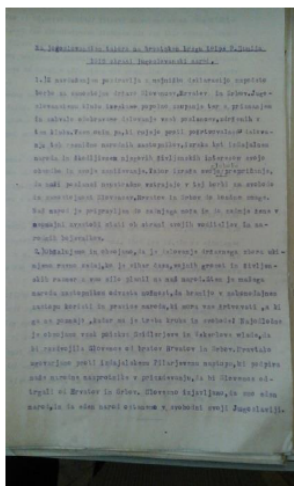
14.) 5. maja 1918. V Postojni.

15.) Borba za samostojno državo SHS pričeta z jugoslovansko deklaracijo. Dr. Korošec, dr. Lovro Pogačnik in dr. Vladimir Ravnihar. Jugoslovanski klub.

16.) Z Nemci. V njihov prid. Trst. Tu Slovenci nimajo svojih šol in vlada celo obljublja ustanovitev nemške nautične šole.

17.) Odstranitev parlamenta. Samo ta organ nadzoruje razdelitev živil in mirjenje posledic vojne.

18.) Da se mora začeti pogajanje za premirje in trajen mir med narodi.

Slika 6

19.) Po dokumentu je to bil Jugoslovanski tabor, ki je potekal na hrvaškem bregu Kolpe 9. junija 1918.

20.) Dokument tu omenja Majniško deklaracijo, ki je začela borbo za samostojno državo. Slovenci, Srbi in Hrvati.

21.) Ukinjeno delovanje državnega zbora. Slovenci so tako ostali brez glasu (v zakonodajnem smislu).

22.) Na zgodovino turških vojn, ko se je ta narod boril nasproti navalom sovražnikom.

23.) V dokumentu se nasprotuje temu, da bi kateri drug narod ogrožal to narodnostno ozemlje. Opozarja se na to, da je Jadransko morje slovansko.

24.) V dokumentu se odobrava zveza s Čehi.

25.) Četrte točki. Poudari samoodločbo narodov kot podlago za mir.

26.) V dokumentu sta omenjena Karel (cesar in kralj) in škof Anton Bonaventura Jeglič (bil je na čelu gibanja za uresničitev zahtev majniške deklaracije).

Arhivski viri:

SI AS, Arhiv republike Slovenije, AS 185, C. kr. ministrstvo za notranje zadeve, predsedstveni spisi II., šk. 18, karton 2044-2048, nr. 15644, »Karte: „Das Königreich Kroatien in der habsburgischen Monarchie" von Nikolaus Bjelovučić.«

SI AS, Arhiv republike Slovenije, AS 185, C. kr. ministrstvo za notranje zadeve, predsedstveni spisi II., šk. 15, karton 1648, nr. 14303, »Möttling, politischer Bezirk Tschernembl, Manifestationsversammlung am 9. Juni 1918.«

SI AS, Arhiv republike Slovenije, AS 185, C. kr. ministrstvo za notranje zadeve, predsedstveni spisi II., šk. 15, karton 1643, nr. 9640, »Slowenischer Katholikentag in Laibach Ueberlassung der Landwehrkaserne für Zwecke des Katholikentages.«

SI AS, Arhiv republike Slovenije, AS 185, C. kr. ministrstvo za notranje zadeve, predsedstveni spisi II., šk. 15, karton 1646, nr. 24086, »Versammlung der Ortsgruppen Laibach I und II und Unterschischka des "Allgemeinen Rechtsschutz- und Gewerkschaftsvereines."«

SI AS, Arhiv republike Slovenije, AS 185, C. kr. ministrstvo za notranje zadeve, predsedstveni spisi II., šk. 15, karton 1647, nr. 11095, »Versammlung des Vereines "Politisch in gospodarsko društvo za Notranjsko." in Adelsberg.«

Slikovni viri po vrstnem redu slik:

Slika 1:

<http://avstro-ogrska.blogspot.com/> (Dostop: 22. 4. 2019).

Slika 2:

Fotografija knjižice Kraljevina Hrvatska u Habsburškoj monarhiji (avtor dr. Nikola Zvonimir Bjelovučić) shranjena v Arhivu Republike Slovenije. Foto: Hajrudin Osmanbašić (15. 5. 2019).

Slika 3:

Fotografija priloge časopisa Slovenec (20. avgust 1913, št. 190, letnik 41) shranjene v Arhivu Republike Slovenije. Foto: Hajrudin Osmanbašić (24. 4. 2019).

Slika 4:

Fotografija dokumenta o protestiranju železničarjev 26. novembra 1917 shranjenega v Arhivu Republike Slovenije. Foto: Hajrudin Osmanbašić (24. 4. 2019).

Slika 5:

Fotografija dokumenta o poteku narodnega tabora 5. maja 1918 v Postojni shranjenega v Arhivu Republike Slovenije. Foto: Hajrudin Osmanbašić (24. 4. 2019).

Slika 6:

Fotografija dokumenta o poteku jugoslovanskega tabora 9. junija 1918 shranjenega v Arhivu Republike Slovenije. Foto: Hajrudin Osmanbašić (24. 4. 2019).

Viri za naslovnico:

Prva slika:

https://sl.wikipedia.org/wiki/Grb_Slovenije#/media/File:Coat_of_arms_of_Slovenia.svg (Dostop: 29. 4. 2019).

Druga slika:

<http://zgodovina.si/arhiv-republike-slovenije-praznuje/> (Dostop: 29. 4. 2019).

Tretja slika:

<https://www.delo.si/novice/slovenija/sova-drzavnemu-arhivu-se-ni-predala-vsega-gradiva.html> (Dostop: 29. 4. 2019).

Spletni viri:

Nastanek Avstro-Ogrske. <http://avstro-ogrska.blogspot.com/> (Dostop: 22. 4. 2019).

O Arhivu | Arhiv RS. http://www.arhiv.gov.si/si/o_arhivu/ (Dostop: 22. 4. 2019).

Uporaba arhivskega gradiva | Arhiv RS.

http://www.arhiv.gov.si/si/uporaba_arhivskega_gradiva/ (Dostop: 22. 4. 2019).

Zgodovina | Vlada Republike Slovenije. http://www.vlada.si/o_sloveniji/zgodovina/ (Dostop: 26. 4. 2019).

Uporabljena literatura:

Prunk, Janko. »28. 6. 1914.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 211. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Prunk, Janko. »5. 7. 1914.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 212. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Prunk, Janko. »21. 11. 1916.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 214. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Prunk, Janko. »1. 2. 1917.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 214. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Prunk, Janko. »25. 5. 1918.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 216. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Prunk, Janko. »29. 10. 1918.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 217. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Rozman, France. »18. 2. 1867.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 168. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Rozman, France. »23.–27. 8. 1913.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 210. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Zahvaljujem se svoji mentorici Danijeli Trškan in uslužbencem v Arhivu Republike Slovenije za pomoč.

Avtor: Hajrudin Osmanbašić

Mentorica: dr. Danijela Trškan

Študijsko leto: 2018/2019

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

Janez Vajkard Valvasor (portret)

Janez Vajkard Valvasor (1641–1693) je izhajal iz kranjske plemiške družine. Šolal se je na jezuitski gimnaziji v Ljubljani. Že zelo zgodaj je obiskal mnoge kraje v Evropi in celo v severni Afriki. Po vrnitvi nazaj domov se je namestil na gradu Bogenšperk, kjer je organiziral grafično delavnico. Tu je ustvaril mnoge bakroreze. V tem gradu je bila organizirana tudi obsežna knjižnica. Leta 1687 je bil sprejet v angleško Royal Society (angleška akademija znanosti) zaradi dobrega opisa Cerknškega jezera in idrijskega rudnika. Njegovo najpomembnejše delo je Slava vojvodine Kranjske, ki je izšlo leta 1689. To delo v petnajstih knjigah, razdeljenimi na štiri zvezke opisuje geografske, zgodovinske, narodopisne in topografske značilnosti dežele Kranjske. Številni strokovnjaki še danes posegajo po njem. Sam Valvasor pa je zaradi izdaje svoje mojstrovine bankrotiral.

Dobro si oglej portret in odgovori na spodnja vprašanja.

1.) V središču (v ovalu) je upodobljen Valvasor. Kaj nosi? Kaj je na njegovi levi? Kake lase ima? Ali ima brado?

2.) Kaj je upodobljeno v spodnjem levem kotu? Kaj misliš, da to simbolizira skupaj z Valvasorjevo nošo?

3.) Kaj je upodobljeno v spodnjem desnem kotu in čisto zgoraj? Kaj naj bi to simboliziralo.

Avtentični nalogi:

1.) Opiši svoj portret, če bi se dal portretirati podobno kot Valvasor. V kaj bi bil oblečen? Kaj bi dal ob straneh.

2.) Napiši hvalo (lahko tudi v verzih) o sposobnostih Valvasorja namesto portreta. Sam portret naj ti bo v pomoč.

Spletni viri:

Digitaler Portraitindex: Porträt Johann Weikhard von Valvasor (1641 - 1693).

<http://www.portraitindex.de/documents/obj/67101665> (Dostop: 22. april 2019).

Janez Vajkard Valvasor – Slovenec po domovini, Evropejec po duhu.

<http://levstik.si/?p=1494> (Dostop: 22. april 2019).

Slikovni vir:

Digitaler Portraitindex: Porträt Johann Weikhard von Valvasor (1641 - 1693).

<http://www.portraitindex.de/documents/obj/67101665> (Dostop: 22. april 2019).

Literatura:

Bidovec, Maria, Irmgard Palladino. *Johann Weichard von Valvasor (1641–1693): Protagonist der Wissenschaftsrevolution der Frühen Neuzeit: Leben, Werk und Nachlass*. Wien, Köln, Weimar: Böhlau Verlag, 2008.

Žvanut, Maja. »12. 4. 1678.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 115. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Žvanut, Maja. »1689.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 120. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Predvidene rešitve nalog:

1.) Oklep. Čelada s perjanico. Lase ima dolge in valovite. Nima brade.

2.) Boben, top, sulice in zastave. Vojskovanje.

3.) Globusa, knjige, zemljevid in ravnila. Izobraženost in učenost (zanimanje za geografijo).

1.) Oblečen bi bil v svojo najbolj svečano obleko. Nosil bi svoji dve diplomii. Na desni strani bi bile knjige in na levi strani bi bil računalnik.

2.) Valvasor je večji vojak, ki se je izkazal na mnogih bitkah. Prav tako se spozna na geografijo in še številne druge vede. Prebral je mnoge učene knjige in zanima se za izdelavo zemljevidov.

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

Današnja številka obsega 8 strani.

Ob rakvah.

Neskončna žalost je legla na našo državo. Na rakvah v sarajevskem koku leži Franc Ferdinand, eden najboljših Habsburžanov, in njegova plemenita soproga, hohenbergška vojvodinja. Trije mladoletni otroci jokajo in ihté po očetu in materi, ki ju ne bo več nazaj. Sivolasi starček, cesar Franc Jožef okuša novo brdkost, ki se je pridružila mnogim udarcem, s katerimi usoda greni njegovo dolgo življenje. Avstrijske narode pretresata strašna bol in ogorčenje nad črnim činom sovraštva, ki je pretrgal nit življenja njemu, ki je bil največji up monarhije. Zalujemo pa predvsem Slovenci in Hrvati, ki nas je rajni ljubil in vpoštoval naš pomen za državo in našo zvestobo, ki je najtrdnjša opora za velevlastni položaj monarhije.

Eden najboljših Habsburžanov je mrtev. Franc Ferdinand je globoko pojmoval svojo nalogo kot bodoči vladar Avstro-Ogrske; lahko rečemo, da najbolj med vsemi, ki jih je božja previdnost postavila na vodilno mesto v naši državi. Spoznal je, da mora Avstrija razpolagati z močno, edinstveno armado in imponujočo mornarico in obenem vedel, da mora država svojo silo črpati predvsem iz srečnih in zadovoljnih narodov. Odlikovali so ga visoka inteligenca, široko obzorje in nezlomljiva energija. Zato je takoj izprevidel, kakšne važnosti je za veliko Avstrijo jugoslovanstvo. Zato se je za usodo Hrvatov in Slovencev živo zanimal, cenil njihovo veliko lojalnost in zlasti njihovo vdanost do dinastije, njihovo globoko vernost, ki je najsigurnejši porok zvestobe narodov. Ni sledil v svojem srcu kratkovidni politiki one birokracije, ki prezira narodne težnje Hrvatov in Slovencev, ker je dobro vedel, da je monarhija na jugu proti vsem svojim sovražnikom najbolj zagotovljena, če se osrečijo in zadovoljijo njeni najzvestejši stražarji, Hrvati in Slovenci. Zato smo upravičeno upali, da bo Franc Ferdinand kot bodoči vladar pravične zahteve Jugoslovanov podpiral in da bo res to, kar je obetal: vladar veliki, bogati, mogočni, trdni in nepremagljivi Avstriji, domovini srečnih narodov.

Zdaj ga ni več: padel je kot žrtev grdega fanatizma nezrelega, od sovražne protiavstrijske propagande nahujkanega mladeniča; sin srbskega naroda je uničil življenje največjega prijatelja avstrijskih Jugoslovanov.

Crno sovraštvo je bilo, ki je zadelo Franca Ferdinanda. Sovraštvo proti Avstriji, ki je na potu velesrbskim kovarjem; sovraštvo proti njemu, ki je hotel Avstrijo konsolidirati in predvsem urediti jugoslovanstvo vprašanje v njej tako, da bi podprl hrvatski in slovenski element, ki ne mara Velike Srbije, ampak hoče v interesu svoje narodne eksistence in svojega kulturnega napredka veliko Avstrijo, v kateri naj bi bilo združeno vse hrvatsko in slovensko kot trden mejnik med zapadom in vzhodom; sovraštvo proti njemu kot najodličnejšemu predstavniku ideje narodnega reda in miru na podlagi krščanskega svetovnega nazorja, ki se edino najuspešneje upira pogubonosnim idejam svobodomislenskega anarhičnega prekucstva.

Ta čin neizmernega sovraštva je s svojo grozoto globoko posvetil v neznosne razmere, ki so se zadnji čas vgnjezdile v deželah, ki mejijo na Balkan, ta vulkan neukročeni in neurenjeni nacionalnih strasti in težnj. Pokazalo se je, kako te prevratne ideje predvsem okužujejo mladino. Tu je treba zdaj zastaviti delo, da bodo Avstriji prihranjene nadaljnje žrtve! Treba je pospešiti in poglobiti versko vzgojo, z energijo zastaviti pot svobodomislalnemu rovanju z besedo in knjigo,

predvsem pa s podpiranjem lojalnega hrvatskega in slovenskega naroda patriotizem v jugoslovanških deželah naznotraj tako okrepiti, da se bodo velesrbski naklepi ob vernosti hrvatsko-slovenskega ljudstva razbili kakor razljučeno morje ob vekoviti skali. Z nasilno uradno in neuradno germanizacijo, z odbijanjem kulturnih zahtev Hrvatov in Slovencev, z mržnjo proti našim upravičenim narodnim težnjam dobivajo prekucuški elementi le novega netiva. Delo za veliko Avstrijo — ki je bila vzvišeni ideal plemenitega rajnika — morajo vršiti vsi v to poklicani faktorji v monarhiji v prvi vrsti s tem, da se oprejo na državi zvesti element na slovanskem jugu, ki ga je treba narodno, gospodarsko in kulturno ojačiti.

Franc Ferdinand, to je bila tvoja velika misel, to tvoje poslanstvo na jugu, to tvoja najsrdnejša želja! Umrl si, zadet od zločinca, ki je v tebi hotel zadeti to idejo! Toda misel ta ne bo s teboj v grob legla, ona ne sme umreti! To je tvoja oporoka, tvoj testament celi Avstriji. Ker so se bali, da bi ga ti uresničil, zato so ti končali dragoceno življenje. A svojega namena ne bodo dosegli, ga ne smejo! Misel velike, edine, mogočne Avstrije bo ne samo živela dalje, ampak na tvojem in tvoje zveste soproge grobu cvetela dalje, se okrepila in prerodila državo!

Poročila iz današnje jutranje posebne izdaje „Slovenca“.

Pomemben oklic predsedstva bosenskega deželnega zbora.

Sarajevo. Predsedstvo bosenskega deželnega zbora je izdalo oklic, ki ima približno naslednje vsebino: Narod Bosne in Hercegovine! **Nahujskan, nezrel individij, zapeljan po brezvestnih agitatorjih,** je izvršil podel zločin. Narod naše domovine! Vemo, da je neomajna tvoja zvestoba do prestola, da si vsak čas brezpogojno pripravljen žrtvovati svoje življenje za srečo in dobrobit habsburške dinastije. Zato vemo, da odobruješ, da je v tvojem imenu predsedstvo deželnega zbora izreklo brezmejno ogorčenje ter **obsodilo brezvestne agitatorje in ničvredne zapeljivce nezrele mladine, na katere naj narod vtisne pečat sramote kot brezvestnim zločincem in jih kot izvržek človeštva iztrebi iz svoje srede.** Narod Hercegovine in Bosne! Upamo, da boš ti in vsi organi javnega mnenja v znamenju vdanosti in zvestobe do prevzvišene habsburške hiše v bodoče z vsemi svojimi močmi delal na to, da bo vsaka misel na možnost kakega pojav, vsaka zamuda preprečiti tak pojav, v kali udušena. Ti imaš dolžnost skrbeti, da bo mladina obvarovana strupenih vplivov brezvestnih zapeljivcev. **Pozivamo stariše naše šolske mladine, naj obvarujejo svoje otroke pred brezvestnimi agitatorji, ki njihovo dušo zastrupljajo z razkrojilnimi, anarhističnimi idejami in ognjevitostjo narodno zavest mladine in nepremišljenost ter nezrelost izrabljajo.** Ljudstvo Bosne in Hercegovine! **Izpolni svojo sveto dolžnost, sicer pahneš našo domovino v neizogibno pogubo** in razdereš vse upanje na lepšo bodočnost, ki je edino zajamčena v očitnem napredku na vseh poljih javnega življenja pod mogočnim žezlom Habsburžanov.

Kako se je zgodil drugi napad?

Neka dama, ki je bila priča drugemu napadu, je izpovedala sledeče: Moj prijateljica in jaz sva se postavili nasproti trgovini v Franc Jožefovi ulici, ko se je že izvršil prvi atentat. Kmalu nato so prišli trije mladi fantje, od katerih je imel prvi mehak klobuk, drugi je imel črn trd klobuk, tretji pa svetel klobuk z ozkimi krajevci. Vsi trije so imeli ponošene obleke ter so nosili v gumbnicah srbske trobojnice. Kmalu

Ob rakvah. (iz časopisa Slovenec)

Prva svetovna vojna je zahtevala ogromno življenj in je korenito spremenila podobo sveta. Začela se je z atentatom na prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo ženo Zofijo v Sarajevu, ki ga je izvedla revolucionarna organizacija Mlada Bosna (28. junij 1914). Po neuspešnih pogajanjih so se začeli spopadi med številnimi evropskimi državami. Časopis Slovenec je bil slovenski katoliški vestnik, ki je tudi poročal o tem dogodku in izjavil svoje mnenje ter mnenje mnogih Slovencev o tej tragediji.

Preberi besedilo na prvi strani in odgovori na vprašanja:

- 1.) Ali Slovenci po mnenju časopisa obžalujejo smrt prestolonaslednika?
- 2.) Kakšno mnenje ima časopis o Francu Ferdinandu? Kake so bile njegove lastnosti in ideje?
- 3.) Koga krivi za umor?
- 4.) Na kateri drugi narod se navezuje Slovence? Zakaj?
- 5.) Kako se mora po mnenju pisca preprečiti nevarne ideje in nove probleme?
- 6.) Kako avtor konča ta članek?

Avtentični nalogi:

- 1.) Napiši krajši govor, v katerem izraziš žalost zaradi smrti prestolonaslednika. Upoštevaj zgornji tekst in poudari njegove pozitivne lastnosti in ideje.
- 2.) Kako bi dandanes novinarji (nevtralno) poročali o tem atentatu? Napiši primer.

Pisni vir:

»Ob rakvah.« *Slovenec* 42/145 (1914): 1.

<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-8JFC7DHA/72c6ed86-47e1-48fe-9f08-96aac6763d85/PDF> (Dostop: 30. april 2019).

Literatura:

Prunk, Janko. »28. 6. 1914.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 211. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Rozman, France. »14. 10. 1873.« V: *Slovenci skozi čas: Kronika slovenske zgodovine*, ur. Jaro Mihelač, 175-176. Ljubljana: Založba Mihelač, 1999.

Svoljšak, Petra. »Leta strahote« V: *Slovenska kronika XX. stoletja: 1900–1941*, ur. Marjan Drnovšek in Drago Bajt, 149-151. Ljubljana: Nova revija, 1995.

Predvidene rešitve nalog:

1.) Da.

2.) Izjemno pozitivno. Bila je dobra in inteligentna osebnost, ki je spoštovala zahteve Slovencev. Njegove ideje so poudarjale dobro vojsko in mornarico države ter oblikovanje velike Avstrije v kateri bi bili narodi lepo obravnavani.

3.) Srbijo s svojo sovražno propagando.

4.) Na Hrvate. Hrvati in Slovenci bi se lahko skupaj združili znotraj velike Avstrije (jugoslovanstvo) in bi predstavljali mejnik med vzhodom in zahodom.

5.) Z versko vzgojo, s preprečevanjem nevarnih knjig in govorov in s podpiranjem lojalnega hrvaškega in slovenskega naroda, kar bi onemogočilo velesrbske namere.

6.) Kljub njegovi smrti obljubi prestolonasledniku, da se bo njegova misel in ideja ohranila.

1.) Spoštovani. Z veliko žalostjo sem sprejel novico o smrti Franca Ferdinanda in njegove soproge Zofijo. Franc Ferdinand je bil izjemen mož, ki je obljubljal radikalne in pozitivne spremembe v monarhiji. Tudi za nas Slovence. V veliki Avstriji bi bili združeni skupaj s Hrvati in predstavljali mejni kamen nasproti divjemu Balkanu.

2.) 28. junija so izvedli atentat na avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinananda in njegovo ženo Zofijo v Sarajevu. Storilec je bil pripadnik Mlade Bosne. Po vsej državi ljudje žalujejo in med njimi tudi Slovenci, ki so prestolonaslednika zelo spoštovali in ga imeli za odličnega bodočega vladarja.

TRETJA NALOGA NA SPOMENIK

Spomenik padlim v prvi svetovni vojni (Trebnje)

Z atentatom na prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo ženo Zofijo v Sarajevu se je začela prva svetovna vojna, ki je trajala od leta 1914 do 1918. V teh vojaških spopadih so bili prisotni tudi Slovenci, ki so se borili in umirali na mnogih bojiščih. Po koncu tega konflikta so bili postavljeni številni spomeniki v čast padlim. Tudi v Trebnju je bil tak spomenik razkrit leta 1933. Postavljen je ob severno steno cerkve Marijinega vnebozetja in gleda neposredno na glavno cesto. Avtorja sta bila kipar Frančišek Smerdu in arhitekt Lipovš. Sam kip je iz bron na zidani kamniti bazi.

Dobro si poglej sliko in odgovori na spodnja vprašanja:

- 1.) Kateri dve človeški figuri vidite na sliki? Opišita ju. Kaj je čisto v ozadju teh dveh figur?
- 2.) V kakem sorazmerju sta? Kaj počneta?
- 3.) Pod tema dvema figurama se nahaja lobanja in kolo. Kaj misliš, da to simbolizira?
- 4.) Kaj piše na tabli?
- 5.) Na spomeniku so napisana tudi imena padlih borcev. Kje so zapisana in na čem? Na kaj te to spominja.

Avtentični nalogi:

- 1.) Si Trebanjčan, ki nagovarja ljudi h gradnji spomenika. Razloži, zakaj je gradnja le-tega pomembna.
- 2.) Ustvarjalcu daš navodila za gradnjo kipa. Kako mora izgledati in biti postavljen?

Slikovni vir:

Spomenik padlim v prvi svetovni vojni (Trebnje). Foto: Hajrudin Osmanbašić (22. april 2019).

Spletni vir:

Simboli polpretekle zgodovine: TREBNJE - Spomenik padlim v 1. svetovni vojni.
<http://spomeniki.blogspot.com/2013/10/trebnje-spomenik-padlim-v-1-svetovni.html>
(Dostop: 22. april 2019).

Literatura:

Svoljšak, Petra. »Leta strahote« V: *Slovenska kronika XX. stoletja: 1900–1941*, ur. Marjan Drnovšek in Drago Bajt, 149-151. Ljubljana: Nova revija, 1995.

Svoljšak, Petra. »Svetovna vojska je bila tisti dan pričeta« V: *Slovenska kronika XX. stoletja: 1900–1941*, ur. Marjan Drnovšek in Drago Bajt, 152-153. Ljubljana: Nova revija, 1995.

Predvidene rešitve nalog:

1.) Jezusa Kristusa in vojaka. Jezus je višji od vojaka in v halji. Vojak ima čelado, plašč, škornje in puško (vojaška uniforma in oprema). V ozadju je križ.

2.) Kristus stoji višje od vojaka in je pokončen. Vojak pod njim je sklonjen. Izgleda kot da bi Jezus vojaku nudil oporo.

3.) Vojno, uničenje, smrt, nasilje.

4.) Junakom naše domovine rojakom.

5.) Ob straneh na dvema stebričkoma iz kamna. Na topovske izstrelke (granate).

1.) Spoštovani someščani. Pozivam k gradnji spomenika v čast naših rojakov, ki so padli v veliki vojni za našo domovino. Tako bodo njihova imena ostala večno v našem spominu.

2.) V središču mora biti lik Jezusa z vojakom. V ozadju mora biti obvezno križ. Pod njimi mora biti postavljena tabla z napisom in ob straneh dva keliha. Na skrajni levi in desni morata biti dva stebrička v obliki granat, na katerih bodo bila zapisana imena padlih.

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

17.

V krajevnem časopisu izberite fotografijo, na kateri je več ljudi. Odgovorite na vprašanja. Upoštevajte njihov vrstni red.

<p>1. Natančno opišite, koga vidite na fotografiji in opišite, kaj delajo.</p> <p>V ospredju je približno pet možakarjev in dve ženski. V ozadju je približno deset oseb, ki opazujejo oz. se ukvarjajo s čim drugim. Osebe v ospredju so oblečene v slovenske narodne noše. En mož igra na harmoniko, medtem ko par pleše. Ostali trije jim ploskajo in ju spodbujajo.</p>	
<p>2. Kaj menite, o čem ljudje razmišljajo oz. kaj čutijo?</p> <p>Uživajo v plesu in glasbi. Veseli so in energični.</p>	<p>3. Kakšni so vaši občutki ob gledanju te fotografije?</p> <p>Prijetni.</p>
<p>FOTOGRAFIJA</p>	
<p>4. Kaj na fotografiji sproža te občutke?</p> <p>Ples, gibanje, uporaba harmonike in ploskanje.</p>	
<p>5. Kaj bi radi vprašali ljudi na fotografiji?</p> <p>Kateri kulturni skupini pripadajo in zakaj so se odločili izvesti to prireditev na tej ulici?</p>	

Slikovni vir:

Fotografija iz članka časopisa *Glasilo občanov občine Trebnje*. Foto: Hajrudin Osmanbašić (22. april 2019).

Iz časopisnega članka:

Gliha, Mirko. »Folklorniki Večerna zarja.« *Glasilo občanov občine Trebnje*, april 2019, 16.

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

20.

Preučite izdajo krajevnega časopisa. Odgovorite na vprašanja.

<p>Ali izhaja časopis dnevno, tedensko, mesečno, letno ali kako drugače?</p> <p>Mesečno.</p>
<p>Komu je namenjen oz. kdo so njegovi bralci?</p> <p>Namenjen je občanom občine Trebnje.</p>
<p>Katere so osrednje časopisne rubrike?</p> <p>Občinske novice, portret meseca, kultura, drugo, akcije, šolstvo, šport, krajevne skupnosti, napovednik, zahvale.</p>
<p>Ali časopis vsebuje tudi slikovno gradivo? Če da, kakšno? Če ne, zakaj ne?</p> <p>Da. Večina slikovnega gradiva (fotografije) prikazuje občane Trebnja, njihove prireditve in dogodke. Dve fotografiji prikazujeta panoramo dveh krajev. Ena fotografija je celo črno-bela.</p>
<p>Ali je informativni časopis ali izraža mnenja? Pojasnite.</p> <p>Oboje. Opisuje dogodke v občini in zraven poudarja tudi pripadnost tej skupnosti.</p>
<p>Naslov časopisa: Glasilo občanov občine Trebnje.</p> <p>Datum izida: april 2019</p> <p>Številka, letnik: številka 148</p> <p>Število strani: 28</p>

ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE

Kriteriji za projektno nalogo: 10 točk	Nezadovoljivo (0 točk)	Zadovoljivo (1 točk)	Dobro (2 točki)	Zelo dobro (3 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge in navedbo virov in literature	Projektna naloga ni računalniško ustrezno oblikovana. Navedba uporabljene literature je izredno pomanjkljiva ali je ni.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja. Ponekod manjka navedba uporabljene literature in virov.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana. Vse naloge imajo navedbo uporabljene literature in virov.	-	2
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je zelo malo in ne ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Nalog oz. vprašanj je malo, a so vsebinsko ustrezna, vendar enaka. Le delno ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna ter skoraj v celoti ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko zelo ustrezna in zelo raznolika ter ustrezajo zahtevam projektne naloge.	2
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	-	1
Zahteve projektne naloge	Zahteve projektne naloge niso izpolnjene.	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	3

Moja opisna ocena projektne naloge:	Delo je kakovostno narejeno in v skladu z določenimi normami. Samo vprašanja bi lahko bila malo bolj raznolika.
--	---

POROČILO

(ni potrebno zaradi obiska Kulturnega bazarja)

1. UVODNI DEL

1.1 ZGODOVINSKI ARHIV

1.2 MUZEJ

1.3 UČNA POT

1.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

2. GLAVNI DEL

2.1 ZGODOVINSKI ARHIV

2.1.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

2.1.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI ARHIVA

2.1.3 UPORABNOST ARHIVSKEGA GRADIVA ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

2.2 MUZEJ

2.2.1 PRIMERNOST PROSTOROV ZA PEDAGOŠKE DEJAVNOSTI

2.2.2 PREDSTAVITEV IN OCENA PEDAGOŠKIH DEJAVNOSTI V MUZEJU

2.2.3 UPORABNOST MUZEJSKIH EKSPONATOV ZA ŠOLSKE DEJAVNOSTI

2.2 UČNA POT

2.4.1 KRATEK OPIS PREDLAGANE UČNE POTI

2.4.2 PRIMERNOST IZBRANE VSEBINE IN AKTIVNOSTI UČENCEV

2.4.3 OCENA VARNOSTI TERENA IN ŠOLSKEGA DELA NA TERENU

2.4 CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI

2.5.1 KRATKA PREDSTAVITEV CŠOD

2.5.2 PREDSTAVITEV IZBRANEGA DOMA CŠOD

2.5.3 PREDLOG UČNIH VSEBIN ZA DEJAVNOSTI V IZBRANEM DOMU CŠOD

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO
ZA KULTURO

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

cankarjev dom

Kulturni
bazar
2019

POTRDILO O UDELEŽBI NA STROKOVNEM USPOSABLJANJU

Potrjujemo, da se je študent/šudentka:

Ime in priimek	Hajrudin Osmanbašić	
Datum rojstva	13. 8. 1995	
Naziv fakultete, na kateri se izobražuje (navesti polni naziv)	Filozofska Fakulteta	
Naslov fakultete (kraj, ulica, poštna številka)	Univerza V Ljubljani	

udeležil/a strokovnega usposabljanja v okviru **KULTURNEGA BAZARJA 2019**, ki je potekalo **4. aprila 2019** v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Skupna udeležba na usposabljanju je trajala najmanj osem (8) ur.

V Ljubljani, 4. aprila 2019

mag. Nataša Bucik, sekretarka
Ministrstvo za kulturo

Nataša Bucik

Partnerji

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO
ZA ZDRAVJE

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

MINISTRSTVO ZA
OKOLJE IN PROSTOR

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Čestna pokroviteljica

Slovenska
nacionalna komisija
za RAVNOST

3. ZAKLJUČNI DEL

3.1 SAMOOCENJEVANJE

Kriteriji za poročilo: 6 točk	Nezadovoljivo (0 točk)	Zadovoljivo (0,5 točk)	Dobro (1 točka)	Zelo dobro (2 točki)	Število točk
Uvodna predstavitev institucij in učne poti	Uvodne predstavitve ni.	Uvodna predstavitev je pomanjkljiva in ni podana za vse institucije in učno pot.	Uvodna predstavitev je zelo natančno podana za vse obiskane institucije in učno pot.	-	
Opis	Opis je pomanjkljiv in skromen.	Opis je manj ustrezen in pomanjkljiv pri nekaterih institucijah.	Opis je podan ustrezno skoraj za vse institucije in učno pot.	Opis je podan zelo natančno in pregledno za vse institucije in učno pot.	
Refleksija obiskanih institucij in učne poti	Refleksija je zelo skromna in zelo pomanjkljiva ali je ni.	Refleksija je skromna, a še ustrežna o primernosti za šolsko delo.	Refleksija o primernosti za šolsko delo je ustrežna.	Refleksija o primernosti za šolsko delo je zelo natančna in zelo ustrežna.	
Oblikovanje poročila	Poročilo je neustrezno oblikovano.	Poročilo je manj ustrezno oblikovano in manj pregledno ter ne vključuje vseh zahtevanih elementov.	Poročilo je zelo ustrezno računalniško oblikovano in vključuje vse zahtevane elemente.	-	

3.2 VIRI IN LITERATURA

3.3 PRILOGA

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

5. Vsaka obveznost pri tem predmetu se dotika različnih področjih pedagoškega dela (delo v muzeju, delo na podlagi različnih virov itn.). Prav tako neke obveznosti spodbujajo k raziskovanju zgodovine lokalnega kraja.

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

Znanje o delovanju Arhiva Republike Slovenije. Sposobnost izdelovanja delovnih listov za učence. Malo boljše znanje o mojem kraju.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge?

Nisem se dobro spoznal na uporabo arhivov in včasih sem imel tudi težave pri postavljanju pravih vprašanj v nalogah.

Kaj ste pridobili s poročilom ali z obiskom v realno delovno okolje ali s predavanji na Kulturnem bazarju?

Izvedel sem za določena vprašanja povezana z umetnostjo in umetniškimi izdelki. Spoznal sem definicijo pojma arhitekture in razliko med sodobno in starejšo arhitekturo. Videl sem primere povezovanja filma in šole (razredni obiski filmskih projekcij in delavnic ter šolski predmeti navezani na filmsko umetnost). Prav tako sem uporabil navidezno resničnost za ogled posebne znamenitosti (zaprtega rudarskega rova). Pri Svetlobni gverili sem izkusil uporabo posebnih senzorjev za svetlobne učinke (navezava na tehniko, fiziko in kemijo). Izvedel sem tudi za več različnih možnih lokacij za šolske ekskurzije.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Nimam predlogov, ker so bile vse obveznosti (vsaj zame) dovolj zahtevne za delo in so pri tem tudi dovolile veliko svobode. Prav tako so bile te obveznosti zelo raznolike. Mogoče je bilo samo dodatno poročilo malo preveč za narediti v tako kratkem času.

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2018/19

**PROJEKTNA NALOGA
IN POROČILO**

IME IN PRIIMEK:

Ana Uršič

DATUM:

27. 5. 2019

PROJEKTNA NALOGA

PRVI DEL

DELOVNI LISTI ZA MUZEJ

DELOVNI LISTI ZA ARHIV

DRUGI DEL

PRVA NALOGA NA PORTRET

DRUGA NALOGA NA PRIMARNI PISNI VIR

TRETJA NALOGA NA ZGRADBO/SPOMENIK

TRETJI DEL

PRVA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

DRUGA IZBRANA NALOGA ZA DOMAČI KRAJ

GRAJSKE SOBANE

Grad Kromberk

GORIŠKI MUZEJ
DELOVNI LIST ZA DRUGO TRILETJE OSNOVNE ŠOLE

PREDSTAVITEV MUZEJA

Pozdravljen v Goriškem muzeju! Danes se boš sprehodil skozi sobane gradu Kromberk, v katerem so razstavnimi prostori našega muzeja.

O NAS

O naši preteklosti

Prvo poslopje je na mestu današnjega gradu Kromberk nastalo v prvi polovici 13. stoletja. Dal ga je sezidati grof Henrik Dornberški na območju z imenom Stran. Konec 16. stoletja je to posest pridobila rodbina Coronini, ki jim je v 17. stoletju cesar Ferdinand II. podelil plemiški naslov von Cronberg ter dovoljenje, da vas okrog gradu poimenujejo Cronberg. Tako je grad Kromberk postal matična rezidenca goriške veje rodovine

Coronini, vendar so v 19. stoletju dvorec uporabljali le še kot poletno rezidenco. Med 1. svetovno vojno je grad pogorel, po vojni pa so začeli z obnovo. Med 2. svetovno vojno je bil grad ponovno požgan. Leta 1954 je postal sedež Goriškega muzeja, ki je začel z obsežnimi obnovitvenimi deli.

Naslov:

Grajska cesta 1, 5000 Nova Gorica

Odpiralni čas:

Torek–petek:

Zimski urnik: 9.00–17.00

Poletni urnik: 10.00–18.00

Ponedeljek: zaprto

Odprto na velikonočni ponedeljek po prazničnem urniku.

Nedelja in prazniki:

Zimski urnik: 10.00–18.00

Poletni urnik: 12.00–20.00

Sobota po dogovoru

Zaprto: 1. januar, velika noč,

1. november, 25. december

Zimski urnik velja od 1. 11. do 30. 4.

Poletni urnik velja od 1. 5. do 31. 10.

NAVODILA ZA DELO

Pravila obnašanja v muzeju so enaka pravilom obnašanja v razredu. Z vodnikom si boste ogledali del gradu, ki predstavlja življenje v njem. Med razlago muzejskega vodnika pridno rešujte delovni zvezek. Naloge so povezane z različnimi elementi muzejskih sob, zato bodi še pozorno opazuj. Veliko sreče pri reševanju!

Zapiši, izpolni, obkroži, poveži

Poglej, opazuj, poišči

Nariši, pobarvaj

pojasni

SLOVARČEK

Salon – v meščanskem okolju lepše urejen prostor, kjer se zadržujejo ljudje in sprejemajo gostje.

Poitalijančevati - delati kaj italijansko

O GRAJSKEM KOMPLEKSU

Stavba, v kateri se trenutno nahajate, z vogalnimi stolpi daje vtis, da gre za grad, vendar je bil celoten kompleks zasnovan kot dvorec ali vila. Tloris stavbe je delno zasnovan po beneškem tipu načina gradnje. Notranje stopnišče na južni strani vodi v nadstropje, kjer se je nahajal velik salon. Tega boste danes tudi raziskali. V jugovzhodnem delu pritličja je stala grajska kapela za grofe in vaščane v kateri je stala tudi velika oltarne slike Franca Kavčiča z motivom Marijinega vnebovzetja. Po dimenzijah je presegala oltarni prostor in je zato visela kot stropna tabelna slika. Med 1. svetovno vojno je bila močno poškodovana, danes sta ohranjena samo dva fragmenta. Eden visi v poročni dvorani na Gradu Kromberk, drugi nekoliko večji, pa v palači Coronini v Gorici.

1. Naloga

Do prvega nadstropja ste se sprehodili skozi vežo gradu. V spodnji kvadrat po spominu skicirajte izgled muzejskega kompleksa preden ste vstopili vanj. Koliko grajskih stolpov ima grad?

2. Naloga

Obkroži pravilni odgovor.

Iz katerega obdobja je pohištvo v treh sobah, ki si jih ogledujete?

- a.) 9. stoletje
- b.) 13. stoletje
- c.) 17. stoletje
- d.) 19. stoletje

3. Naloga

😊 Na razstavi preštej koliko stolov je v vseh prostorih skupaj:

a.) Število stolov na razstavi:

b.) Poleg stolov je na razstavi tudi veliko umetniških slik. Koliko jih lahko najdeš?

4. Naloga

😊 ➡ V okvirček skiciraj skrinjo, ki jo najdeš v drugi sobi.

5. Naloga

😊 V zadnji sobi lahko med vrati najdeš sliko, ki upodablja štiri otroke. Vidiš lahko, da eden izmed njih jaha konjička, po tleh pa leži lutka. Zamisli si, da si v 19. stoletju in da se moraš v salonu na gradu igrati. Kakšne igra bi se igral in kako bi igranje potekalo? Napiši vsaj 5 povedi.

6. Naloga

😊 Dobro si oglej portret ženske v drugi sobi.

a.) Kakšne vrste nakit nosi ženska na sliki?

b.) Če pogledaš desno od slike, vidiš poleg tudi napis, ki govori o tem, kdo je sliko naslikal in kdaj, ter koga slika sploh uprizarja. Prepiši podatke.

7. Naloga

a.) 🕒 Kako se je imenovalo območje, na kateremu je nastal grad Kromberk?

b.) V okvirček napiši kratko novico o tem, kako je takratni lastnik posestva ljudem sporočil, da bo tukaj nastala nova zgradba.

8. Naloga

Po prvi svetovni vojni je Primorska, pa tudi kraji okrog gradu Kromberk, prišla pod italijansko oblast. Začelo se je poitalijančevanje tega prostora, v sklopu katerega so spreminjali tudi imena krajev in priimke prebivalstva.

Na razstavi poišči italijanska imena in jih preoblikuj tako, da bodo zvenela slovensko.

Italijansko ime	Slovenska oblika

9. Naloga

Obdobje 2. svetovne vojne in tudi čas po njej je bilo izredno pomembno za grad, pa tudi sobe, katere si ogleduješ. Kaj lahko iz fistega časa najdeš na razstavi, kot razstavnih eksponat?

Rešitve nalog

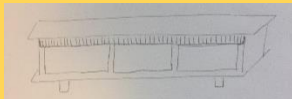
1. Grad ima 4 stolpe.

2. D.

3. A. 15

B. 18

4.

5. Otroci bi se na gradu lahko zelo dobro igrali skrivanje, saj je veliko skritih kottičkov, grad je velik. Skrivanje bi se lahko igrali tudi okrog gradu. Kot kaže slika pa so veliko časa preživeli tudi tako, da so se igrali v igralnici. Mogoče so se igrali s punčkami iz cunj ali ostali igračkami. Glede na to, da gradovi niso ravno namenjeni otrokom, so morali biti pri svoji igri zagotovo zelo previdni. Bolj so se torej igrali na prostem, mogoče z žogo ali obročem.

6. A. Ženska nosi ogrlico, prstan in dve zapestnici. Uhanov ni ali so skriti pod lasmi.

B. Jožef Tominc (1790 – 1866), Matilde Hoffmann, ok. 1840

7. A. Stran

B. Spoštovani krajani vasi Cronberg!

Z veseljem vam sporočam, da bo našo vas obogatila nova pridobitev, velik dvorec! Gradnja bo trajala precej časa in potrebovali bomo vašo pomoč. Gradilo se bo na griču nad vasjo. To je odlična priložnost za vas in za dodaten zaslužek, ne le do izgradnje ampak tudi po njej! Ob otvoritvi bo velikanska zabava!

8.

Italijanska imena	Slovenska imena
Matilde	Matilda
Carlo	Karlo
Giovanni	Ivan

9. Iz časa po 2. svetovni vojni so črni kipci, ki so razporejeni po vseh sobah

Viri in literatura za gradiva

Literatura:

- Kožuh David, Interno gradivo za vodnike po gradu Kromberk, Solkan: Goriški muzej, 2018.
- Vuk Marko, Goriški muzej. Grad Kromberk. Nova Gorica: Goriški muzej, 1992.

Spletni viri:

- Logotip muzeja

<https://www.nova-gorica.si/za-obcane/kultura/2011110310402604/Gori%C5%A1ki-Muzej/>

(dostopno 28. 5. 2019)

- Slika konjička

<https://www.etno-muzej.si/sl/kustodiat/i/kustodiat-za-druzbeno-kulturo> (dostopno 28. 5. 2019)

- Matilde Koffmann

<https://www.ng-slo.si/si/razstave-in-projekti/razstava/portreti-jozefa-tominca?id=4165> (dostopno 29. 5. 2019)

- Slika muzeja

<https://www.novagorica-turizem.com/najlepsa-doizivetja/kultura-in-narava/2012032010394790/Grad-Kromberk/> (dostopno 28. 5. 2019)

Zahvala:

Pri pripravi delovnega lista bi se rada zahvalila za pomoč osebju Goriškega muzeja, predvsem Davidu Kožuh. Zahvala pa gre vsekakor tudi mentorici izr. Prof. dr. Danjeli Trškan za vse znanje, ki nam ga je v teh dveh letih posredovala.

Avtorica:

ANA URŠIČ

Oblikovanje:

ANA URŠIČ

Mentorica:

Izr. Prof. dr. Danijela Trškan

Ljubljana, maj 2019

Avtorica: ANA URŠIČ, Oblikovanje: ANA
URŠIČ, Mentorica: Izr. Prof. dr. Danijela
Trškan

Ljubljana, maj 2019

POKRAJINSKI ARHIV NOVA GORICA

SPOZNAJMO ARHIV

SLOVARČEK:

Fond - celota arhivskega gradiva, ki je nastala pri enem ustvarjalcu (pravni ali fizični osebi), ki mu je s pravnim predpisom priznana pravna dejavnost oz. sposobnost.

Lager - (koncentracijsko) taborišče

NAVODILA ZA DELO:

Za učno uro, ki poteka v arhivu veljajo enaka pravila kot v razredu. Odvečna oblačila in nahrbtnike odložite na ustrezno mesto. Med razlago arhivistke zbrano poslušajte in sproti izpolnjujte delovne zvezke. Delovni list je namenjen temu, da se preveriš v vlogi zgodovinarja in skušaš samostojno opravljati raziskovalno delo v arhivu. Na voljo imaš 60 minut. Previdno ravnaj z arhivskim gradivom!

Naloge so namenjene dijakom 4. letnika gimnazij in srednjih šol.

DELOVNI LIST ZA 4. LETNIK SREDNJE ŠOLE

POKRAJINSKI ARHIV NOVA GORICA

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici je najmlajši regionalni zgodovinski arhiv v Sloveniji, ustanovljen 1972. leta. Prvi pregled fondov in zbirk z naslovom Publikacija 2 smo pripravili leta 1982, ob deseti obletnici delovanja naše ustanove. Izgraditev nove arhivske stavbe leta 1987 je omogočila prevzem večjih količin gradiva, ki je bilo do takrat pogosto neustrezno spravljeno pri ustvarjalcih ali imetnikih. Ob vzpostavitvi nove internetne strani leta 2009 smo posodobili in dopolnili osnovne podatke o naših fondih in zbirkah, ki jih hranimo in jih ponudili v pregledovanje preko interneta. V prihodnje pa načrtujemo tudi izdajo Vodnika po fondih in zbirkah v knjižni obliki.

NASLOV IN ODPIRALNI ČAS ČITALNICE

POKRAJINSKI ARHIV

V NOVI GORICI

TRG EDVARDA KARDELJA 3

5000 NOVA GORICA

E-POŠTA ČITALNIŠKE SLUŽBE: CITALNICA@PA-NG.SI

URADNE URE:

VSAK DELAVNIK: 8H - 14H

I. Naloga

b.) Na podlagi razlage arhivistke kratko odgovori na spodnja vprašanja.

Kdaj je arhiv dobil prostore v stavbi, kjer se nahaja danes?

2. Naloga

a.) Obkroži črki pred pravilnima odgovoroma:

Pokrajinski arhiv Nova Gorica je

- a.) Javni arhiv
- b.) Zasebni arhiv
- c.) Splošni arhiv
- d.) Specializirani arhiv

b.) Pojasni izbiro svojih odgovorov.

3. Naloga

Katere podatke vse vsebuje arhivski fond ali zbirka?

ARHIVSKO GRADIVO

4. Naloga.

Pred teboj je prva arhivska škatla, natančneje osebni fond PANG I029 STRES ZOFIJA. Ta vključuje spominske zapise internirank v taboriščih iz časa druge svetovne vojne ter pripoved Štefanije Berlot iz Kanala ob Soči, kjer govori o spominih na ječo in lager Auschwitz. Previdno odpri arhivsko škatlo in si oglej dokumente v njej. Dokumenti so skupaj zloženi po različnih vsebinah.

Zofija Stres, se je rodila v družini Bavčar leta 1926 v Selu na Vipavskem. Po poklicu je bila vzgojiteljica.

a. Kdaj je bila Štefanija Berlot aretirana in kdo jo je aretiral?

b. Zaporniške postaje od aretacije do taborišča.

c. Opiši dogajanje v Auschwitz (bivanjske razmere, hrana, obleka, stanovanje, delo...).

d. Konec vojne in pot domov (kdo in kdaj je osvobodil taborišče, kdaj in kako se je Štefanija Berlot vrnila domov).

5. Naslednja škatla z arhivskim gradivom, ki jo boš prebrskal/-a je osebi fond PANG 941 LOJK TEODOR.

Teodor Lojk se je rodil v Ljubljani leta 1913. Po izobrazbi je bil diplomiran inženir arhitekture in hkrati eden glavnih projektantov pri izgradnji Nove Gorice po drugi svetovni vojni.

- a. Katere vse vsebinske elemente vsebuje škatla pred teboj?

Zadnjemu delu fonda, se boste posvetili tudi v vaših odgovorih na naslednja vprašanja.

- b. Predstavite vsebino pisem.

- c. Iz pisem ugotovite kaj je Teodor (Dore) poleg pogostih novic od doma (od žene in otroka) še pogrešal v taborišču.

- d. Označite pomen pisem v času, ko so bili ljudje zaprti in ločeni od svojih družin.

6. Zadnja naloga se nanaša na osebni fond GABRIJELE VUK poročene DOBROTA in RAJKA DOBROTA. Škatla pred teboj ni tako dobro označena, kot prejšnje. Bodi previden, da gradiva med seboj ne pomešaš.

Pisma Rajka Dobrote iz Dachaua so naslovljena na Matildo Kerstan in Milko Pernuš Bogataj ter na ženo Gabrijelo (Jelo) Dobrota.

- a.) S pomočjo pisem Rajka Dobrote poskušajte predstaviti življenje v zaporu.

- b.) Katere so bile njegove glavne skrbi (poleg zdravja žene)?

- c.) Kaj je v zaporu najbolj pogršel?

REŠITVE NALOG

1.

- a.) 1972
- b.) Stavba je bila namenjena poslovnim prostorom.

2. a.) in c.)

Ker je odprt za javnost, hrani pa različno tematsko obarvane dokumente, od najstarejših iz srednjega veka pa do najnovejših iz polpretekle zgodovine.

3. Naslov oz. ime (signatura), mejne letnice gradiva, količina, podatki o ustvarjalcih gradiva, vsebina, jezik.

4.

- a.) Štefanija Berlot je bila aretirana 30. avgusta 1944. Aretirali so jo domobranci.
- b.) Zaporne postaje do taborišča so si sledile: Gorica, Videm, Pontebo, Trbiž, Beljak, Auschwitz.
- c.) Hrana je bila borna, kos kruha in margarine, vedno ista. Obleka je bila izredno slaba, ne glede na vreme so nosili isto obleko in cokle. Sobe kjer so spale ženske je bilo izredno majhno, 2x2m za 6 – 8 oseb. Delo v Auschwitzu je bilo izredno naporno in fizično zahtevno
- d.) Rusi so osvobodili taborišče 27. januarja 1945. Domov se je vrnila 16. ali 17. junija 1945, po dolgotrajni poti skoraj čez vso Evropo.

5.

- a.) osebni dokumenti 1939-1961/ življenjepis/ spričevala 1920/1921-1939/ odločbe, dokazila o službovanju in razna potrdila 1939- 1972/ korespondenca iz koncentracijskega taborišča Leitmeritz in Lobositz, 1944-1945/ risbe
- b.) Pisma govorijo o njegovih dneh v taboriščih.
- c.) Teodor je v taborišču poleg otrok in svoje žene pogrešal še prostost, prosti čas s prijatelji, ...
- d.) Pomen pisem v času, ko so bili ljudje zaprti in ločeni od svojih družin, je bil izredno velik. Pisma so jim predstavljala okno v svet, neko zagotovilo o možnosti vrnitve, novice iz domačih krajev in še veliko drugega. Predvsem pa so s časom postala ta pisma tudi nekakšen dnevnik in način, kako so taboriščniki zdržali vse krutosti, ki so se dogajale okoli njih.

6.

- a.) Življenje je bilo vsak dan enako, rutina je Rajku postajala že dolgočasna. Kljub temu pa so bili pogosti tudi pogosti nenadni pretresi, ko so posameznike odpeljali neznano kam. To je ostale jetnike puščalo v stalnem strahu, ki je mnogim prišel do živega.
- b.) Poleg skrbi glede žene, ga je seveda skrbelo in zanimalo kako so ostali člani družine ...
- c.) V zaporu je najbolj pogrešal cigarete.

VIRI IN LITERATURA ZA GRADIVA

Literatura:

- osebni fond PANG 941 LOJK TEODOR.
- osebni fond PANG 1029 STRES ZOFIJA
- osebni fond PANG 1170 Vuk (Gabrijela) Jela

SPLETNI VIRI

<http://www.pa-ng.si/> (dostopno 28. 5. 2019)

ZAHVALA

Zahvaljujem se Aleksandri Milost iz Pokrajinskega arhiva Nova Gorica, ki si je vzela čas in mi pomagala pri nastanku tega delovnega zvezka. Prof. dr. Danijeli Trškan pa iskrena hvala za vse znanje, ki nam ga je posredovala, brez katerega ta zvezek ne bi nastal.

Avtorica: ANA URŠIČ, Oblikovanje: ANA URŠIČ, Mentorica: Izr.
Prof. dr. Danijela Trškan

Ljubljana, maj 2019

MATILDE HOFFMANN

Portret Matilde Hoffman iz Trsta je najverjetneje nastal ob poroki z Carlom Sandrinijem okoli leta 1840, saj portretiranka nosi na levici poročni prstan. Portretiranka nosi oblačila in pričesko, ki nakazuje modne usmeritve tistega časa, roko pa ji krasita zanimivi zapestnici. Ena je češkega izvora, v obliki kače, okrašena z granati. Druga je izdelana iz raznobarnih kamenih strel, z obeskom v obliki srca, ki ravno tako nakazuje na sredino stoletja. Okoli vratu nosi verižico, ki je najbrž izdelana iz človeških las. Nakit iz las je bil namreč v 18. in 19. stoletju zelo razširjen. Portret lahko tu umestimo v obdobje najplodnejšega delovanja Jožefa Tominca, v času, ko je živel in deloval v Trstu. Platni sta se nahajali v Gorici (Italija), doslej sta bili vedno v zasebni lasti. Goriški muzej ju je odkupil v letu ko je obhajal 150. obletnico slikarjeve smrti. Prvič je bil portret predstavljen javnosti na Gradu Kromberk, v torek, 13. septembra 2016. Umeščen je v stalno zbirko likovne umetnosti na Gradu Kromberk.

VPRAŠANJA NA PORTRET:

1. Kdo je upodobljen na sliki?
2. Kakšne barve so na sliki? So barve svetlejše ali temnejše?
3. Je na sliki avtor pustil svoj podpis?
4. Kako je slika uokvirjena?
5. Koliko je bila stara ženska upodobljena na sliki ko je ta nastala?
6. V kaj je portretiranka oblečena? Nosi kaj nakita?
7. Kaj lahko o upodobljeni izveste iz slike?

AVTENTIČNI NALOGI:

- Postavite se v vlogo portretiranke in zapišite dnevniški zapis, ki se navezuje na dan, ko je bil portret naslika. Opišite kako je potekal njen dan, v katerega vključite tudi čas ko jo je slikar naslikal. (Vsaj 5 povedi.)
- Kdo pa je bil Matildin mož Carlo? Njegovega portreta sicer nimamo, vendar s pomočjo lastne domišljije pričaraj njegovo podobo. Opiši kakšna bi bila njegova barva, las, oči, kakšna obleka. Je imel kaj nakita? So bila njegova oblačila bogata? Opiši v petih povedih.

VIRI ZA NALOGO

LITERATURA:

Brecelj, Marijan, »Nov dokument o Tominčevem delu.« V: *Koledar Goriške mohorjeve družbe*. Str. 185 – 191. Gorica : Goriška Mohorjeva družba, 1975.

SPLETNI VIRI:

- Portret Matilde Hoffmann (slika)

<https://www.ng-slo.si/si/razstave-in-projekti/razstava/portreti-jozefa-tominca?id=4165>

(Dostop, 28. 5. 2019)

PREDVIDENE REŠITVE NALOG:

VPRAŠANJA NA PORTRET

1. Matilda Hoffmann
2. Ženska je sicer oblečena v temna oblačila, vendar je slika svetla. Ozadje je osvetljeno.
3. Ne, avtor ni pustil svojega podpisa na sliki.
4. Slika je uokvirjena v umetelno okrašen okvir zlate barve in pravokotne oblike.
5. Po mojem mnenju je ženska stara med 25 in 30 let.
6. Ženska je oblečena v črno obleko z belo čipko. Od nakita nosi prsta, dve zapestnici in dolgo verižico.
7. Po oblačilih in nakitih lahko sklepamo, da je premožnejša. Prstan na njeni levi roki kaže tudi na to, da je že poročena.

AVTENTIČNI NALOGI

- Dragi dnevnik!

Današnji dan se je začel precej lagodno, spala sem namreč kar do desetih! Morala sem se namreč dobro naspati, saj me čaka pomembno opravilo. Danes je namreč umetnik dokončal moj portret, ki ga izdeluje že kar nekaj časa. Seveda sem se zato morala do dobra najesti, saj sem potem dolge ure sedela pred njegovim platnom. To je ena izmed najbolj napornih stvari, ki sem jih kadarkoli opravljala. Kljub temu, da skoraj cel dan samo sediš in poziraš, si na koncu popolnoma izmučen. In nič energije mi ni ostalo več za ostale obveznosti, kot so kartanje pri prijateljici in sprehod po promenadi. Tako se je dan hitro zaključil.

Tvoja Matilde.

- Barva las gospoda Carla je kostanjevo rjava, tako kot njegove oči. Ima nekaj brade, predvsem po licih. Njegov nos je dolge in pravilne oblike. Nosi belo srajco, siv podsuknjič in zelen površnik s privzdignjenim ovratnikom. Prav tako kot njegova žena tudi on nosi poročni prstan.

MAJNIŠKA DEKLARACIJA 1989

Nesporazumi, provokacije in tudi odkrite sovražnosti, ki jih danes doživljajo Slovenci v Jugoslaviji, nas prepričujejo o prelomnosti sedanjega zgodovinskega trenutka in nas obvezujejo, da v jasni obliki izrečemo svojo voljo, iz katere sledijo dejanja v prihodnosti.

Podpisniki te listine izjavljamo in sporočamo:

1.

da hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda;

2.

kot suverena država bomo samostojno odločali o povezavah z južnoslovanskimi in drugimi narodi v okviru prenovljene Evrope;

3.

glede na zgodovinska prizadevanja slovenskega naroda za politično samostojnost je slovenska država utemeljena le na:

- spoštovanju človekovih pravic in svoboščin,
- demokraciji, ki vključuje politični pluralizem,
- družbeni ureditvi, ki bo zagotavljala duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in v skladu s človeškimi zmožnostmi državljanov Slovenje.

Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska demokratična zveza, Slovenska kmečka zveza, Slovensko krščansko socialno gibanje, Socialdemokratska zveza Slovenije, Univerzitetna konferenca ZSMS, Društvo slovenskih skladateljev, 8. maja 1989.

MAJNIŠKA DEKLARACIJA 1989

18. maja 1989 je Tone Pavček na Kongresnem trgu v Ljubljani prebral Majniško deklaracijo. Njena vsebina je zahtevala popolno suverenost slovenskega naroda – odcepitev od Jugoslavije. Kot odgovor na Majniško deklaracijo je tedanja jugoslovanska oblast napisala temeljno listino. Po njej naj bi bila Slovenija bolj svobodna in bolj urejena, vendar še vedno del Jugoslavije

VPRAŠANJA NA PRIMARNI PISNI VIR:

- a.) Kdo vse je avtor besedila?
- b.) Kje in kdaj je pisni vir nastal?
- c.) Komu je namenjeno besedilo pisnega vira?
- d.) Kakšen pomen imajo po tvojem pisni vir za slovenski narod?
- e.) Naslov pisnega vira je »Majniška deklaracija«. Lahko to ime najdemo že pred letom 1989 v slovenski zgodovini?
- f.) So se zahteve zapisa uresničile? Če si odgovoril z »ja«, pojasni kako.

AVTENTIČNI NALOGI:

1. Zamisli si, da si vohun tedanje jugoslovanske oblasti v Sloveniji in moraš svojim nadrejenim poročati o dogajanju v naši državi. Kako bi novico o nastanku takega dokumenta kot je Majniška deklaracija po telegramu sporočil predsedniku in njegovim sodelavcem?
2. Če bi lahko sam oblikoval zastavo samostojne Slovenije, kakšna bi izgledala?

VIRI ZA NALOGO:

LITERATURA:

- Repe Božo, »Viri o demokratizaciji in osamosvajanju Slovenije (I. del: Opozicija in oblast; II. del Slovenci in federacija)...(Viri 17, 18)« V: *Prispevki za novejšo zgodovino*, ur. Čepič Zdenko. Ljubljana : Inštitut za zgodovino delavskega gibanja, 43, št. 2 (2003), str. 150 – 158.

SPLETNI VIRI:

- Majniška deklaracija 1989

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Majni%C5%A1ka_deklaracija_\(1989\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Majni%C5%A1ka_deklaracija_(1989)) (dostop: 28. 5. 2019)

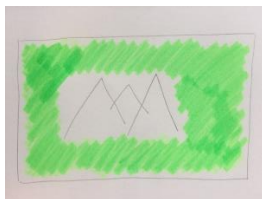
PREDVIDENE REŠITVE NALOG:

VPRAŠANJA NA PRIMARNI PISNI VIR:

- a.) Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska demokratična zveza, Slovenska kmečka zveza, Slovensko krščansko socialno gibanje, Socialdemokratska zveza Slovenije, Univerzitetna konferenca ZSMS, Društvo slovenskih skladateljev
- b.) 8. maja 1989, najverjetneje v Ljubljani, zagotovo v Sloveniji.
- c.) Prebivalcem Slovenije v državi Jugoslaviji.
- d.) Velik, saj predstavlja enega prvih dokumentov, ki govorijo o osamosvojitvi Slovenije
- e.) Da, iz leta 1917.
- f.) Ja, danes živimo v samostojni slovenski državi.

AVTENTIČNI NALOGI:

1. Nujno! Slovenija ne – vn! Na pomoč!

- 2.

TURJAŠKA PALAČA

Turjaška palača z Mestnim muzejem Ljubljana, predstavlja pomemben del kulturne dediščine Ljubljane. Palačo so grofje Turjaški, ki so bili ena od pomembnejših kranjskih plemiških rodbin leta 1654 prezidali iz lastne in dveh odkupljenih hiš v pičlih 4 letih. Trije trakti so oklenili novo urejeno dvorišče, sredi katerega sta našla mesto kamniti vodnjak in lipa. Palača je prve baročne prezidave doživela že kmalu, stavbni mojster Francesco Cocconi pa je leta 1824 njeno pročelje »oblekel« v zapoznelem baročnem slogu in jo poudaril s klasicističnim portalom. Potres leta 1895 je v veliki meri prizadejal Turjaško palačo. Leta 1927 so jo Turjaški prodali državi.

VPRAŠANJA NA ZGRADBO / SPOMENIK:

- a.) Kje se nahaja stavba na fotografiji?
- b.) Kakšen misliš, da je bil prvotni namen stavbe? Kaj pa je danes v njej? Poglej na pročelje hiše, nad vhod.
- c.) Koliko nadstropij ima stavba?

AVTENTIČNI NALOGI:

- a.) Zamisli si, da so prvotni prebivalci gradu pripotovali v času in so se v svoji stavbi znašli danes. Kaj bi si o njej mislili? Kaj jim ne bi bilo všeč, kaj bi jim bilo všeč? Kaj bi jih presenetilo? Pri svojem zapisu se ne omeji le na zunanost stavbe, ampak na internetu poišči nekaj več informacij tudi o njeni notranjosti. Zapis naj bo sestavljen vsaj iz petih povedi.
- b.) Nariši preprosti zemljevid centra mesta, v katerem se stavba nahaja. Na njem označi trg v neposredni bližini Turjaške palače, ulico, ki vodi mimo palače, ter vsaj dve pomembni stavbi v njeni bližini.

VIRI ZA NALOGO

LITERATURA

- Ferle Mojca, Zgodovina Ljubljane: od kolišč do zelene prestolnice. Ljubljana: Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2018.

SPLETNI VIR

<https://mgml.si/sl/> (dostopno 28. 5. 2019)

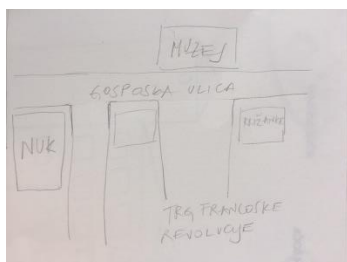
PREDVIDENE REŠITVE NALOG:

VPRAŠANJA NA STAVBO:

- Stavba se nahaja v Ljubljani na Gosposki ulici 15.
- Danes je v njej muzej, včasih pa so najbrž tu živeli premožnejši prebivalci Ljubljane, v srednjem veku.
- Stavba ima tri nadstropja če štejemo še gornja podstrešna okna.

AVTENTIČNI NALOGI:

a.) Sem grof Zigrfride in sem včasih živel v palači, Turjaški palači. Danes je pa v njej muzej, v mojih časih tega še nismo poznali. Vstop v hišo mi je kar všeč, vendar mi ni všeč koliko sten so porušili, kako so spremenili sobe. Sedaj ni več nobene spalnice! Nobene sobe za druženje! Preseneča me tudi klet! Nisem vedel, da moja rojstna hiša stoji na tako pomembnih antičnih ostalinah. Ena stvar pa me je zmedla. Prodajalna kave, kjer jo lahko tudi spiješ. Nenavadno

b.)

16. naloga iz delovnega zvezka

<p>Kaj vidite na fotografiji? Na fotografiji so ljudje slikani po končani trgatvi v Kmetijski zadrugi Komen. Trgači držijo v rokah grozdje.</p>	<p style="text-align: center;">FOTOGRAFIJA</p> 	<p>Kaj je v ozadju, v ospredju in na sredini fotografije? V ozadju fotografije lahko vidimo vaško cerkev in (staro) vaško šolo, nekaj dreves in del vinograda. V sredini fotografije so ljudje, trgači, ki so sodelovali pri trgatvi. Prav tako so v ospredju fotografije ljudje in trte.</p>
<p>Kaj je avtor fotografije želel izpostaviti na fotografiji? Avtor je na fotografiji vsekakor želel izpostaviti ljudi in dejstvo, da so na trgatvi.</p>	<p>Za koga je bila posneta oz. komu je bila namenjena? Fotografija je bil posneta z namenom ovekovečenja posebnega dogodka trgatve, ko so skupaj prišli krajanji Komna. Posneta je bila tudi za arhiv Kmetijske zadruge Komen.</p>	<p>Kdo hrani izvirnik? Izvirnik hrani Zmago Furlan.</p>
<p>Kaj se dogaja? Ljudje v rokah držijo grozdje, njihovi obrazi izgledajo veseli in zadovoljni. Lahko bi rekli, da praznujejo.</p>	<p>Kaj se dogaja? Ljudje na fotografiji se veselijo konca trgatve, ki je bila najverjetneje dolga in naporna. Začela se je že v zgodnjih jutranjih urah. Nekdo na rami še vedno nosi čeber za grozdje.</p>	<p>Kaj se dogaja? Glede na postavitev skupine lahko sklepamo, da so ljudje še vedno v vinogradu. Fotograf pa je ujel v ozadju tudi vaško cerkev in (staro) šolo.</p>
<p>Ali je bil fotograf blizu dogodka, ki ga je posnel? Pojasnite. Fotograf je bil zagotovo zelo blizu dogodka, saj mu udeleženci neposredno pozirajo. Zelo velika možnost je, da je fotograf sam pri dogodku tudi sodeloval.</p>	<p>Kaj po vašem mnenju fotografija sporoča? Fotografija prikazuje kako so ljudje skupno pobirali grozdje v zgodnji jeseni/poznemu poletju. Vidimo, da so se pri tem dobro zabavali.</p>	<p>Kaj je avtor fotografije želel sporočiti? Avtor je najverjetneje želel ujeti trenutek veselja in dobrega vzdušja na sliki, kar mu je zagotovo dobro uspelo.</p>

20. Naloga iz delovnega zvezka¹

Preučite izdajo krajevnega časopisa. Odgovorite na vprašanja.

4. Ali izhaja časopis dnevno, tedensko, mesečno, letno ali kako drugače?

Časopis izhaja v mesecih marec, junij, september in december, torej štirikrat letno.

3. Komu je namenjen oz. kdo so njegovi bralci?

Namenjen je vsem prebivalcem občine Komen (ne le krajanom vasi Komen). Njegovi bralci so tako vi občani, od najmlajših do najstarejših.

2. Katere so osrednje časopisne rubrike?

- Uredniški uvodnik
- Društveno
- Iz komenske knjižnice
- Burjica
- Burjina glasba
- Sociala
- Eko
- Napovednik prireditev v Občini Komen
- Novice iz občinske uprave
- Iz vaških skupnosti
- Iz šolskih klopi
- Javni zavod Komenski Kras
- Športno
- Kmetijstvo in gozdarstvo
- Kar burja prinese

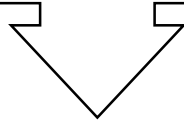
1. Ali časopis vsebuje tudi slikovno gradivo? Če da, kakšno?

Da, časopis vsebuje slikovno gradivo. Z njim je posejana skorajda vsaka stran časopisa. Že na naslovnici je navadno fotografija lokalnega fotografa, sledijo slike iz okoliških krajev v občini, slike pripadnikov društev in vaških skupnosti, fotografije otrok, fotografije iz različnih dogodkov ter tudi promocijski material.

¹ Trškan, Danijela. Lokalna zgodovina – učenje z odkrivanjem [Elektronski vir]: naloge malo drugače. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007.

6. Ali je informativni časopis ali izraža mnenja? Pojasnite.

To je bolj informativni časopis saj informira ljudi o tem kaj se v občini dogaja, o tem kaj se je in kaj se še bo zgodilo. Le izjemoma, ob posameznih dogodkih, se pojavi kakšno mnenje.

5. Naslov časopisa: Burja

Datum izida: marec 2019

Številka, letnik: številka 1 , letnik 14

Število strani: 42

ZAKLJUČNI DEL: SAMOOCENJEVANJE

Kriteriji za projektno nalogo: 10 točk	Nezadovoljivo (0 točk)	Zadovoljivo (1 točk)	Dobro (2 točki)	Zelo dobro (3 točke)	Število točk
Računalniško oblikovanje projektne naloge in navedbo virov in literature	Projektna naloga ni računalniško ustrezno oblikovana. Navedba uporabljenе literature je izredno pomanjkljiva ali je ni.	Oblikovanje projektne naloge je ustrezno glede na obrazec, vendar ni dodatnega oblikovanja. Ponekod manjka navedba uporabljenе literature in virov.	Oblikovanje projektne naloge je zelo ustrezno, delovni listi so profesionalno izdelani, celotna naloga je dodatno računalniško oblikovana. Vse naloge imajo navedbo uporabljenе literature in virov.	-	3
Raznolikost nalog oz. vprašanj	Nalog oz. vprašanj je zelo malo in ne ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Nalog oz. vprašanj je malo, a so vsebinsko ustrezna, vendar enaka. Le delno ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so manj raznolika, a vsebinsko ustrezna ter skoraj v celoti ustrezajo zahtevam projektne naloge.	Naloge oz. vprašanja so vsebinsko zelo ustrezna in zelo raznolika ter ustrezajo zahtevam projektne naloge.	3
Odgovori oz. predvidene rešitve delovnih listov	Odgovori niso podani ali pa na več vprašanj manjkajo odgovori.	Ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja, vendar pa manjkajo predvideni odgovori tudi za odprte naloge.	Zelo ustrezni odgovori so podani na vsa vprašanja. Predvideni odgovori so podani tudi za odprte naloge.	-	3
Zahteve projektne naloge	Zahteve projektne naloge niso izpolnjene.	Ni izpolnjenih več zahtev projektne naloge.	Izpolnjene so skoraj vse zahteve projektne naloge.	Izpolnjene so vse zahteve projektne naloge.	3

Moja opisna ocena projektne naloge:	Menim, da je projektna naloga dobro zasnovana, vsebuje vse potrebne sestavne dele. Naloge na delovnih listih so raznolike in obsegajo različne nivoje znanja. Izbrano slikovno gradivo je primerno in zanimivo. Grafično oblikovanje naloge je na visokem nivoju in estetsko dovršeno. V splošnem svojo projektno nalogo ocenjujem kot uspešno opravljeno.
--	--

OVREDNOTENJE PREDMETA TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI

Ocenite ustreznost obveznosti pri predmetu od 1 (najnižja ocena) do 5 (najvišja ocena) in pojasnite.

5. Obveznosti so ustrezne za naš nivo znanja, pa tudi kreditno ovrednotenje predmeta se sklada.

Kaj ste pridobili s projektno nalogo?

S projektno nalogo sem pridobila ogromno izkušenj z oblikovanjem raznoraznih nalog. Pri tem bi še posebej izpostavila računalniško oblikovanje delovnih zvezkov, kar mi je sicer vzelo ogromno časa ampak sem prvič tako resno ustvarila nekaj takega sama.

Kakšne težave ste imeli pri pripravi projektne naloge?

Težave so bile predvsem pri oblikovanju raznoraznih nalog, ki bi hkrati vsebinsko ustrezne, zanimive ter raznolike. Veliko časa mi je vzelo tudi iskanje pravega arhivskega gradiva. Ta del naloge, oblikovanje delovnega zvezka za arhivsko gradivo, mi je bil tudi osebno najtežji. Prvič sem namreč bila v stiku s takimi nalogami, tudi v arhivu niso imeli podobnih delovnih listov. Tako sem, za razliko od muzeja, morala začeti od začetka in s pomočjo literature, da sem lahko ustvarila končni izdelek.

Kaj ste pridobili s poročilom ali z obiskom v realno delovno okolje ali s predavanji na Kulturnem bazarju?

Z vidika sporočila sem imela opravka le z samoocenjevalnimi vzorci in ovrednotenjem predmeta, tako da sem se lahko ponovno poglobila vase in zbrala misli o opravljenem delu. S predvanji na Kulturnem bazarju pa sem predvsem pridobila veliko novih spoznanj o učiteljevem poklicu na splošno, ne le zgolj v smislu učitelja pouka zgodovine.

Kaj predlagate za terenske naloge oz. študijske obveznosti pri predmetu?

Predlagam, da se terenskemu delu podaljša termin, saj je izredno težko organizirati vse obveznosti skupaj s prakso.

Avtorji prispevkov:

LEA KNEZ

MANUELA LISJAK

HAJRUDIN OSMANBAŠIČ

ANA URŠIČ

***Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XVII, št. 5***

ISSN: 1581-8713

ISSN: 1581-8721 (ELEK. VERZIJA)

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2019